

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Ocena programowa

Profil ogólnoakademicki

Raport Samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Śląski w Katowicach
ul. Bankowa 12, 40-007 Katowice

Nazwa ocenianego kierunku studiów: turystyka

1. Poziom studiów: II poziom studiów
2. Forma studiów: studia stacjonarne
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	II STOPIEŃ nauki o Ziemi i środowisku (dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych) [dyscyplina wiodąca]:	61	51%

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	historia (dziedzina nauk humanistycznych)	48	40%
2.	nauki o sztuce (dziedzina nauk humanistycznych)	7	6%
3.	geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (dziedzina nauk społecznych)	4	3%

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

☐ TAK ☐ NIE

W przypadku zaznaczenia opcji TAK, proszę wskazać rodzaj zawodu nauczyciela, w zakresie którego prowadzone jest kształcenie (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję):

- ☐ nauczyciel przedmiotu
- ☐ nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych
- ☐ nauczyciel praktycznej nauki zawodu
- ☐ nauczyciel prowadzący zajęcia
- ☐ nauczyciel psycholog
- ☐ nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej
- ☐ nauczyciel pedagog specjalny
- ☐ nauczyciel logopeda
- ☐ nauczyciel prowadzący zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNIŚW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018poz. 1818).

² W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.) podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

1.	Nazwa kierunku	turystyka
2.	Wydział	Wydział Nauk Przyrodniczych
3.	Cykl rozpoczęcia	2022/2023 (semestr zimowy)
4.	Poziom kształcenia	studia drugiego stopnia
5.	Profil kształcenia	ogólnoakademicki
6.	Forma prowadzenia studiów	stacjonarna

Kod efektu uczenia się kierunku	Efekty uczenia się Po ukończeniu studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku studiów turystyka absolwent:	Kody charakterystyk II stopnia PRK do których odnosi się efekt kierunkowy
WIEDZA		
KTR2_W01	zna i rozumie w pogłębionym stopniu - wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające, złożone zależności między nimi, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu turystyki; ma uporządkowaną i podbudowaną metodologicznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia teoretyczne i praktyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu zaawansowanej wiedzy szczegółowej z zakresu turystyki	2018_P7S_WG
KTR2_W02	zna i rozumie główne tendencje rozwojowe i osiągnięcia dyscyplin związanych z turystyką	2018_P7S_WG
KTR2_W03	zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji	2018_P7S_WK
KTR2_W04	zna i rozumie ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z turystyką, w tym zasady ochrony własności prywatnej, przemysłowej i prawa autorskiego	2018_P7S_WK
KTR2_W05	zna i rozumie podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości, zwłaszcza w branży turystycznej	2018_P7S_WK
W_OOD	ma pogłębioną wiedzę na temat wybranych metod naukowych oraz zna zagadnienia charakterystyczne dla wybranej dyscypliny nauki niezwiązanej z wiodącą dyscypliną kierunku studiów	2018_P7S_WG, 2018_P7S_WK
UMIĘTNOŚCI		
KTR2_U01	potrafi formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych warunkach; właściwie dobierać źródła i informacje z nich pochodzących, przeprowadzać krytyczną analizę, interpretację i ocenę a także syntezę i prezentację tych informacji; potrafi właściwie dobierać i stosować metody i narzędzia, w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne oraz opracowywać nowe narzędzia analiz i pomiarów w turystyce	KTR2_K04
KTR2_U02	potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę przez formułowanie i testowanie hipotez związanych z prostymi problemami badawczymi w turystyce	2018_P7S_UW
KTR2_U03	potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców a także prowadzić debatę	2018_P7S_UK
KTR2_U04	porozumiewa się w języku obcym posługując się komunikacyjnymi kompetencjami językowymi w stopniu zaawansowanym. Posiada umiejętność czytania ze zrozumieniem skomplikowanych tekstów naukowych oraz pogłębioną umiejętność przygotowania różnych prac pisemnych (w tym badawczych) oraz wystąpień ustnych dotyczących zagadnień szczegółowych z turystyki w języku obcym na poziomie B2+.	2018_P7S_UK
KTR2_U05	potrafi kierować pracą zespołu, a także współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmować wiodącą rolę w zespołach	2018_P7S_UO
KTR2_U06	potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie; oraz zaplanować własną karierę zawodową lub naukową	2018_P7S_UU
U_OOD	ma zaawansowane umiejętności stawiania pytań badawczych i analizowania problemów lub ich praktycznego rozwiązywania na podstawie pozyskanych treści oraz zdobytych doświadczeń praktycznych i umiejętności z zakresu wybranej dyscypliny nauki niezwiązanej z wiodącą dyscypliną kierunku studiów	2018_P7S_UW
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
KS_OOD	rozumie potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywanych problemów, integrowania wiedzy lub wykorzystywania umiejętności z różnych dyscyplin oraz praktykowania samokształcenia służącego pogłębianiu zdobytej wiedzy	2018_P7S_KK
KTR2_K01	jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści z zakresu turystyki	2018_P7S_KK
KTR2_K02	rozumie i respektuje znaczenie wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz potrzebę zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	2018_P7S_KK
KTR2_K03	jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz otoczenia społecznego i gospodarczego; potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role, a także organizować pracę zespołową. Jest gotów do inicjowania działań na rzecz interesu publicznego a także do myślenia i działania w sposób interdyscyplinarny i przedsiębiorczy	2018_P7S_KO
KTR2_K04	jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, w tym: rozwijania dorobku zawodu, podtrzymywania etosu zawodu, przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad	2018_P7S_KR

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Leszek Marynowski	prof. dr hab./Dziekan Wydziału Nauk Przyrodniczych
Krzysztof Szopa	dr hab. prof. UŚ/Prodziekan ds. kształcenia i studentów Wydziału Nauk Przyrodniczych
Sławomir Pytel	dr hab. prof. UŚ/Dyrektor kierunków studiów geografia, turystyka, inżynieria zagrożeń środowiskowych
Sławomir Sitek	dr hab./zastępca Dyrektora kierunków studiów geografia, turystyka, inżynieria zagrożeń środowiskowych
Damian Absalon	dr hab. prof. UŚ/członek Rady Dydaktycznej kierunków studiów geografia, turystyka, inżynieria zagrożeń środowiskowych
Jolanta Burda	dr hab. prof. UŚ/członek Rady Dydaktycznej kierunków studiów geografia, turystyka, inżynieria zagrożeń środowiskowych
Martyna Rzętała	dr hab. prof. UŚ/członek Rady Dydaktycznej kierunków studiów geografia, turystyka, inżynieria zagrożeń środowiskowych
Elżbieta Zuzańska-Żyśko	dr hab. prof. UŚ/członek Rady Dydaktycznej kierunków studiów geografia, turystyka, inżynieria zagrożeń środowiskowych
Agnieszka Czajka	dr hab./członek Rady Dydaktycznej kierunków studiów geografia, turystyka, inżynieria zagrożeń środowiskowych
Adam Hibszer	dr hab. prof. UŚ/członek Rady Dydaktycznej kierunków studiów geografia, turystyka, inżynieria zagrożeń środowiskowych
Krzysztof Wójcicki	dr hab./członek Rady Dydaktycznej kierunków studiów geografia, turystyka, inżynieria zagrożeń środowiskowych
Marta Chmielewska	dr /członek Rady Dydaktycznej kierunków studiów geografia, turystyka, inżynieria zagrożeń środowiskowych
Agnieszka Piechota	dr/członek Rady Dydaktycznej kierunków studiów geografia, turystyka, inżynieria zagrożeń środowiskowych
Katarzyna Pukowiec-Kurda	dr/członek Rady Dydaktycznej kierunków studiów geografia, turystyka, inżynieria zagrożeń środowiskowych
Bartłomiej Szypuła	dr/członek Rady Dydaktycznej kierunków studiów geografia, turystyka, inżynieria zagrożeń środowiskowych
Artur Widawski	dr/członek Rady Dydaktycznej kierunków studiów geografia, turystyka, inżynieria zagrożeń środowiskowych

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Prezentacja uczelni	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	9
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	17
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	33
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	44
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	54
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	61
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	65
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	71
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	82
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	93
Część III. Załączniki	103
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	103

Wskazówki ogólne do raportu samooceny

Raport samooceny przygotowywany przez uczelnię jest jednym z podstawowych źródeł informacji wykorzystywanych przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w procesie oceny programowej. Jego głównym celem jest prezentacja koncepcji i programu studiów, uwarunkowań jego realizacji oraz miejsca i roli kształcenia w otoczeniu społecznym i gospodarczym, w odniesieniu **do szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia** określonych w załączniku do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a także refleksja nad stopniem spełnienia tych kryteriów.

Istotnymi cechami raportu samooceny jest analityczne i auto refleksyjne podejście do prezentowanych w nim treści oraz poparcie przedstawianych w raporcie aspektów programu studiów i jego realizacji specyficznymi przykładami stosowanych rozwiązań, ze szczególnym uwzględnieniem wyróżniających je cech oraz dobrych praktyk. Raport powinien być zwięzły. W części I jego objętość nie powinna przekraczać 40 000 znaków.

We wzorze raportu samooceny zawarte zostały wskazówki mówiące o tym, co warto rozważyć i do czego odnieść się w raporcie. Zwrócono w nich uwagę na te elementy, odpowiadające szczegółowym kryteriom oceny programowej i przyjętym standardom jakości, do których odniesienie się umożliwi dokonanie pełnej samooceny, a następnie przeprowadzenie rzetelnej oceny przez zespół oceniający PKA.

Wskazówek tych nie należy traktować jako obligatoryjnych dla uczelni przygotowującej raport samooceny. Uczelnia w samoocenie każdego kryterium ma prawo w pełni autonomicznie przedstawiać kluczowe czynniki uwiarygadniające jego spełnienie. Wyłącznym celem wskazówek jest pomoc w zrozumieniu istoty każdego z kryteriów, wskazanie informacji najważniejszych dla procesu oceny oraz zainspirowanie do formułowania pytań, na które warto poszukiwać odpowiedzi w procesie samooceny i opracowywania raportu, a także w celu doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Należy pamiętać, że zgodnie z § 17 ust. 3 statutu PKA z dnia 13 grudnia 2018 r., Uczelnia powinna opublikować raport samooceny na swej stronie internetowej przed wizytacją zespołu oceniającego.

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Śląski w Katowicach jest największą uczelnią akademicką w województwie śląskim i jedną z największych w Polsce. Obecnie, na 8 wydziałach, w 4 kolegiach oraz w 2 szkołach doktorskich, kształci **20 000** studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych w zakresie ponad 80 programów (w tym część w językach obcych), prowadzonych przez prawie **1900** nauczycieli akademickich. Badania naukowe i dydaktyka obejmują nauki humanistyczne, społeczne, inżynieryjno-techniczne, ścisłe i przyrodnicze oraz teologiczne, a także sztukę, łącznie w 25 dyscyplinach. W wyniku ewaluacji działalności naukowej przeprowadzonej w 2022 r. Uczelnia otrzymała **3 kategorie A+**, 9 kategorii A i 13 kategorii B+. Uniwersytet w 2019 roku został zakwalifikowany do programu „**Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza**”. Kierunek rozwoju określony w Strategii rozwoju Uniwersytetu Śląskiego na lata 2020–2025 zakłada dążenie do przekształcenia Uniwersytetu w uczelnię badawczą. I tak, w 2019 roku Senat Uniwersytetu Śląskiego uchwalił nowy statut UŚ, który określa nowy ustrój uczelni. Konsekwencją tych zmian było utworzenie 8 Wydziałów: Humanistycznego; Nauk Przyrodniczych; Nauk Społecznych; Nauk Ścisłych i Technicznych; Prawa i Administracji; Sztuki i Nauk o Edukacji; Teologicznego oraz Szkoły Filmowej im. Krzysztofa Kieślowskiego, które rozpoczęły funkcjonowanie od 1 października 2019 roku. Zostały powołane Szkoła Doktorska w Uniwersytecie Śląskim oraz Międzynarodowa Środowiskowa Szkoła Doktorska przy Centrum Studiów Polarnych UŚ. Zmiany wprowadzone w Uniwersytecie Śląskim mają za zadanie umocnienie pozycji badawczej i dydaktycznej uczelni, konsolidację najlepszych zespołów badawczych i integrację środowisk naukowych i gospodarczych wokół zagadnień kluczowych dla rozwoju polskiej gospodarki. Posłużą także wzmocnieniu wizerunku istniejących w Uniwersytecie Śląskim wydziałów wśród potencjalnych studentów i pracodawców zainteresowanych zatrudnieniem absolwentów. W celu poprawy jakości kształcenia i dostępności Uniwersytet na bieżąco realizuje kolejne projekty inwestycyjne – w ostatnich latach zostały wybudowane i oddane do użytku dla społeczności akademickiej m.in. wielokrotnie nagradzane w konkursach architektoniczno-urbanistycznych, nowoczesne obiekty stanowiące siedziby Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka (CINiBA) oraz Szkoły Filmowej im. K. Kieślowskiego. W najbliższych latach powstaną nowe siedziby dla Instytutu Chemii i Instytutu Biologii, Biotechnologii i Ochrony Środowiska. W ramach Uniwersytetu Otwartego działają Uniwersytety: Dzieci, Młodzieży, Maturzystów, Trzeciego Wieku. Mocne wsparcie dla polityki włączania studentów w życie Uniwersytetu widoczne jest w dynamice, jaka towarzyszy rozwijaniu nie tylko Studenckiej Strefy Aktywności, ale również Telewizji Internetowej Uniwersytetu Śląskiego. Uniwersytet uczestniczy w nauce światowej. 19 maja 2017 roku Uniwersytet Śląski w Katowicach uzyskał zgodę na korzystanie z logo Komisji Europejskiej „**HR Excellence in Research**”. Od listopada 2020 Uczelnia wraz z sześcioma zagranicznymi szkołami wyższymi – Uniwersytetem Kraju Saary (liderem konsorcjum), Uniwersytetem w Alicante, Estońską Akademią Sztuk Pięknych, Uniwersytetem Sofijskim im. św. Klemensa z Ochrydy, Uniwersytetem w Trieście oraz Uniwersytetem Witolda Wielkiego wspólnie tworzą prestiżowy **uniwersytet europejski w ramach sojuszu Transform4Europe**. Uczelnie łączą się, aby razem prowadzić badania naukowe na najwyższym poziomie oraz kształcić młodych ludzi na międzynarodowych kierunkach studiów. Tworzą również wspólny, wielojęzyczny kampus zlokalizowany w Polsce, Bułgarii, Estonii, Hiszpanii, Niemczech, na Litwie i we Włoszech po to, aby zadbać o przyszłość swoich regionów, a przez to krajów i Europy. Wyniki badań są upowszechniane nie tylko drogą publikacji naukowych, ale również działań popularnonaukowych. Uniwersytet Śląski szczyti się **Śląskim Festiwałem Nauki**, który uznawany jest za jedno z najważniejszych tego typu wydarzeń w Europie (w 2020 r. zespół organizujący otrzymał tytuł **Popularyzatora Nauki 2020** przyznawany przez MEiN z PAP). Miasto Katowice będące główną siedzibą UŚ otrzymało prestiżowy tytuł **Europejskiego Miasta Nauki 2024**, zaś nasza Uczelnia jest liderem Konsorcjum zrzeszającego władze miasta i 7 katowickich uczelni, które przygotowuje wydarzenia z tym związane. Jednym z nich jest **Międzynarodowy Kongres Jakości**

Kształcenia (ICEQ), którego pierwsza edycja odbyła się 16-18 listopada 2022 r. pod patronatem honorowym Ministra Edukacji i Nauki, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministra Zdrowia, Wojewody Śląskiego, Marszałka Województwa Śląskiego, Prezydenta Miasta Katowice, Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej oraz Euro Science. Uczestniczyło w niej 840 osób, które dokonały ponad 1500 rejestracji na poszczególne wydarzenia. Wydział Nauk Przyrodniczych, na którym prowadzony jest oceniany kierunek, powstał 1 października 2019 roku – w skład nowego wydziału weszły dwie jednostki organizacyjne, które dotąd funkcjonowały pod nazwami: Wydział Biologii i Ochrony Środowiska oraz Wydział Nauk o Ziemi. Za naukową działalność na Wydziale Nauk Przyrodniczych odpowiadają trzy instytuty: Nauk o Ziemi, Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej oraz Biologii, Biotechnologii i Ochrony Środowiska. Badania naukowe prowadzone na Wydziale przekładają się bezpośrednio na bogatą ofertę dydaktyczną, co jest również równoznaczne z tym, że studenci poznają nie tylko podstawy teoretyczne dyscyplin, ale przede wszystkim zaangażowani są w praktyczny wymiar nauk eksperymentalnych. Kierunek prowadzony jest wspólnie z Wydziałem Humanistycznym, który również powstał 1 października 2019 roku. W skład nowego Wydziału weszły takie instytuty jak: Instytut Filozofii, Instytut Historii, Instytut Językoznawstwa, Instytut Literaturoznawstwa, Instytut Nauk o Kulturze, Instytut Nauk o Sztuce. Na potrzeby prowadzenia kierunków na Wydziale Nauk Przyrodniczych powołane zostały trzy Dyrekcje Kierunków, w tym m.in. odpowiedzialna za kierunek turystyka: Dyrekcja Kierunków geografia, inżynieria zagrożeń środowiskowych, turystyka. Wydział dysponuje bardzo dobrym zapleczem naukowo-dydaktycznym do prowadzenia kierunku turystyka, zapewniającym możliwość prowadzenia licznych zajęć. Oprócz modułów stanowiących podstawę kształcenia na kierunku turystyka oferowana jest także bogata oferta zajęć fakultatywnych. Sprawia to, że absolwent tego kierunku jest gruntownie i praktycznie przygotowany do wykonywania zawodu, jak również do samodzielnego rozwijania własnych umiejętności zawodowych.

Wykaz skrótów:

UŚ – Uniwersytet Śląski

WNP – Wydział Nauk Przyrodniczych

DKS – Dyrektor Kierunku Studiów

WSZJK – Wydziałowy System Zapewniania Jakości Kształcenia

RDKS – Rada Dydaktyczna Kierunku Studiów

INoZ – Instytut Nauk o Ziemi

IGSEiGP – Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej

WH – Wydział Humanistyczny

IH – Instytut Historii

INoS – Instytut Nauk o Sztuce

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Powiązanie koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni

W 1973 r. przy Instytucie Biologii Uniwersytetu Śląskiego powstał samodzielny Zakład Geografii, który był załącznikiem powstałego w 1974 r. Wydziału Nauk o Ziemi. Pierwsze egzaminy wstępne na kierunek geografia przeprowadzono w lipcu 1974 roku. W kolejnym roku prowadzono już rekrutację na studia geograficzne oraz geologiczne. Z początkiem roku akademickiego Wydział otrzymał budynek przy ul. Partyzantów, zaś Instytut Geografii objął budynek przy ul. Szkolnej w Sosnowcu. W roku 1982 r. nastąpiła pełna integracja lokalowa Wydziału w budynku przy ul. Mielczarskiego (dzisiejszej Będzińska). Od 1991 r. Wydział posiada prawo nadawania stopni naukowych doktora nauk o Ziemi w zakresie geologii, a od grudnia 1992 r. także w zakresie geografii. Z końcem 1997 r. Wydział otrzymał uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego nauk o Ziemi w zakresie geografii i geologii. W 2019 r. w wyniku restrukturyzacji całej uczelni powstał Wydział Nauk Przyrodniczych oraz Wydział Nauk Humanistycznych, które kontynuują prowadzenie studiów m.in. na kierunku turystyka.

Międzyobszarowy kierunek turystyka został powołany decyzjami Rady Wydziału Nauk o Ziemi i Rady Wydziału Nauk Społecznych w dniu 19 lutego 2016 roku, a rozpoczął swoją działalność od roku akademickiego 2016/2017.

Turystyka jest kierunkiem przyporządkowanym do dyscypliny nauki o Ziemi i środowisku (dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych) w 51% oraz dyscyplin: historia (dziedzina nauk humanistycznych) w 40%, nauki o sztuce (dziedzina nauk humanistycznych) w 6%, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (dziedzina nauk społecznych) w 3%.

Program studiów na kierunku turystyka gwarantuje poznanie: teoretycznych podstaw turystyki, nowoczesnego warsztatu badań ruchu turystycznego, kierunków i trendów współczesnego zróżnicowania rynku turystycznego (różne rodzaje i formy turystyki, w tym ekstremalne odmiany turystyki) w kontekście przyrodniczych i kulturowych uwarunkowań (potencjał środowiskowy, globalizacja, rozwój zrównoważony, transformacje krajobrazów). Program studiów zawiera treści dotyczące strategii obsługi klienta, zachowań konsumenckich, zasad marketingu, rynku pracy i negocjacji w biznesie, a także socjologicznych i ekonomicznych podstaw turystyki oraz aspektów prawnych. Program zapewnia możliwość doskonalenia warsztatu technicznego i praktycznego studentów w zakresie: opracowywania tematycznych inwentaryzacji i waloryzacji turystycznych, kartowania i obrazowania (wizualizacji) atrakcji i walorów turystycznych, tworzenia map (z użyciem technik GIS); zawiera także przedmioty służące rozwojowi umiejętności obsługi klientów (ICT). Program studiów uzupełniają kursy, których celem jest poznanie potencjału turystycznego regionów świata, stopnia i jakości zagospodarowania turystycznego. Studia turystyczne mają wymiar praktyczny, obfitują w praktyki zawodowe w firmach turystycznych oraz wyjazdy terenowe, sprawdzające umiejętność pilotażu wycieczek i przygotowywania ofert turystycznych. Studenci mają do wyboru dwie specjalności, prowadzone przez interdyscyplinarną kadrę: gospodarka turystyczna i dziedzictwo kulturowe.

Program studiów na kierunku turystyka odpowiada misji i strategii rozwoju UŚ, opisanych w dokumencie *Strategia Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na lata 2020-2025 obejmująca Program Działań Strategicznych na lata 2019-2020*, przyjętym jako załącznik do uchwały nr 438 Senatu UŚ z dnia 24 września 2019 r. (załącznik: Kryt_1_Z_02). Program kształcenia uwzględnia prognozy dla rozwoju szkolnictwa wyższego zawarte w *Agendzie modernizacji szkolnictwa wyższego: Europa – Nowa wizja rozwoju do 2025*. Zgodnie z misją Uniwersytetu, kierunek odpowiada na wzrastające potrzeby edukacyjne społeczeństwa w zakresie rozwoju kompetencji

przeciwdziałania skutkom rosnących zagrożeń środowiskowych (m. in. niszczenia środowiska przez turystykę), jak również zagrożeń będących efektem ubocznym działań gospodarczych człowieka (m.in. negatywnych konsekwencji intensywnego zagospodarowania terenów położonych w obszarach nadmorskich czy górskich). Interdyscyplinarny charakter kierunku realizuje cele strategiczne dotyczące kształcenia (cel „Nowoczesne kształcenie i innowacyjna oferta dydaktyczna”), a poprzez praktyki zawodowe jest zgodny z celem strategicznym „Aktywne współdziałanie uczelni z otoczeniem”. Oferta dydaktyczna kierunku jest atrakcyjna i nowoczesna, zgodna z zapotrzebowaniem rynku pracy. Kierunek turystyka oferuje możliwość wyjazdów na zagraniczne stypendia w ramach programów CEEPUS, ERASMUS oraz uczestnictwo w krajowym programie wymiany studentów MOST.

Kierunek kształci specjalistów w zakresie:

- dziedzictwa kulturowego, które jest przygotowaniem słuchaczy do podejmowania różnych działań służących definiowaniu, utrwalaniu i wykorzystaniu wszelkich elementów wpisujących się w sferę rozumianą jako dziedzictwo kulturowe. Dziedzictwo kulturowe ma kluczowe znaczenie dla szeroko pojętej polityki historycznej, pogłębiania postaw patriotycznych w społeczeństwie, a także promocji Polski, jej kultury i historii, poza granicami kraju.

- gospodarki turystycznej, która pozwala na zapoznanie studentów z różnorodnością branży turystycznej oraz wskazanie bodźców jej rozwoju oraz określenie funkcji, jaką pełni we współczesnym świecie. Turystyka ze względu na swoją rolę w gospodarce, kształtując jej PKB, powinna być stosownie zarządzana na każdym szczeblu samorządowym, dlatego studenci są zapoznawani z treściami dotyczącymi zarządzania, marketingu i przedsiębiorczości. Ze względu na położenie Uniwersytetu na obszarze wysoko uprzemysłowionym, szczególny nacisk zostanie położony na aspekty turystyki w obszarach poprzemysłowych. Realizacją tych założeń jest praca dyplomowa, przygotowywana w ramach modułów *seminarium dyplomowe* oraz *pracownia dyplomowa*, zgodnie z uchwałą nr 490 Senatu UŚ z 28 stycznia 2020 r. i jej zmianami (załączniki: Kryt_1_Z_03; Kryt_1_Z_04).

Ponadto oferta kształcenia jest systematycznie modyfikowana i rozwijana w odpowiedzi na zapotrzebowanie rynku pracy, dzięki aktywnemu współdziałaniu WNP i WH ze Społeczną Radą Konsultacyjną, w skład której wchodzi m.in. przedstawiciele szeroko rozumianego rynku pracy, a jednocześnie dostosowywana do oczekiwań regionalnego, krajowego i globalnego rynku pracy. Jest to realizowane dzięki wprowadzeniu do programu studiów treści związanych z innowacyjnością oraz przedsiębiorczością, własnością intelektualną, a także wprowadzaniu większej liczby zajęć praktycznych oraz nabywaniu przez studentów kompetencji miękkich podczas wieloaspektowego kształcenia.

Ważnym praktycznym przejawem współpracy z pracodawcami jest program obowiązkowych praktyk zawodowych dla studentów oraz udział otoczenia społeczno-gospodarczego w kształtowaniu programu kierunku.

W ramach działań wspierających umiędzynarodowienie, prowadzona jest wymiana studencka z krajami spoza Unii Europejskiej. Do współpracy zapraszani są także uznani wykładowcy zagraniczni, często z wiodących jednostek naukowych, którzy wzbogacają program dydaktyczny kierunku i nawiązują współpracę naukową z pracownikami i studentami ocenianego kierunku. Umiędzynarodowienie i mobilność w procesie kształcenia dotyczą zarówno wyjazdów, jak i przyjazdów studentów oraz nauczycieli akademickich do/z wielu uczelni europejskich i pozaeuropejskich, co szczegółowo opisano w kryterium 7.

Koncepcja kształcenia jest też w pełni spójna z celami strategicznymi regionu. Kształcenie studentów w ramach kierunku turystyka wpisuje się w następujące cele strategiczne województwa śląskiego, które jednocześnie należy traktować jako te obszary, w których potrzebne są wysokie kompetencje w zakresie nauk o Ziemi oraz historii, jakie uzyskują studenci kierunku turystyka:

- województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca i rozwoju regionu:

Cel operacyjny: B.2. „Aktywny mieszkaniowiec”; „Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia”;

Cel operacyjny: B.3. „Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki. Podniesienie jakości i poprawa dostępu do nowoczesnej oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach nauczania, odpowiadającej wyzwaniom społecznym i gospodarczym, w tym rynku pracy. Wzmocnienie kształcenia kluczowych umiejętności i kompetencji uczniów z uwzględnieniem umiejętności emocjonalnych oraz psychospołecznych, niezbędnych do funkcjonowania w dorosłym życiu oraz swobodnego poruszania się na rynku pracy. Rozwój umiejętności, kompetencji i kwalifikacji kadry dydaktycznej na wszystkich poziomach nauczania. Rozwój umiejętności, kompetencji i kwalifikacji społeczeństwa informacyjnego. Rozwój współpracy podmiotów edukacyjnych w wymiarze międzysektorowym i międzynarodowym, w tym na rzecz dualnego kształcenia zawodowego. Podnoszenie konkurencyjności i atrakcyjności ośrodków akademickich i placówek szkolnictwa wyższego w regionie. Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kształcenia ustawicznego oraz promocja uczenia się przez całe życie”;

- województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni:

Cel operacyjny: C.1. „Wysoka jakość środowiska. Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. Przeciwdziałanie skutkom i ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji górniczej na środowisko, w tym na tkankę miejską. Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, leśnych i korytarzy ekologicznych. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych”.

Cel operacyjny: C.3. „Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu. Rekultywacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowanie terenów i obiektów przemysłowych m.in. na cele środowiskowe, gospodarcze, kulturalne, rekreacyjne”.

Specyfiką kierunku turystyka na UŚ jest ściśle powiązanie z uwarunkowaniami regionalnymi. W województwie śląskim występują liczne tereny i obiekty przemysłowe, które stały się podstawą utworzenia szlaku „Zabytków techniki”. Co roku odbywa się skoordynowane wydarzenie pod nazwą *Industriada*, które promuje takie miejsca. W imprezie aktywny udział biorą studenci turystyki. Na kierunku turystyka realizowane są treści związane z dziedzictwem przemysłowym. Turystyka dziedzictwa przemysłowego obejmuje wszelkie podróże, których podstawowym, a niekiedy jedynym celem jest poznawanie dziedzictwa przemysłowego. Dotyczy ona zwiedzania obiektów, w których można prześledzić dawne procesy technologiczne, obejrzeć stare maszyny, a przede wszystkim poczuć atmosferę dawnego zakładu przemysłowego. Uwzględniając pewne uproszczenia można przyjąć, że turystyka dziedzictwa przemysłowego ma miejsce w tych obiektach, gdzie funkcja produkcyjna została zastąpiona funkcją kulturalną (muzea, galerie sztuki).

Indywidualizacja kształcenia

Do bardzo ważnych aspektów należy także indywidualizacja kształcenia – w tym zakresie widoczna jest różnorodność i elastyczność programu, umożliwiająca szeroki wybór przedmiotów fakultatywnych oraz wybór jednej spośród dwóch specjalności proponowanych na studiach II stopnia:

- dziedzictwo kulturowe
- gospodarka turystyczna.

Na kierunku turystyka zindywidualizowana forma nauczania realizowana jest dzięki małym grupom laboratoryjnym. Ponadto, w toku kształcenia student może realizować indywidualny tok studiów (ITS), dedykowany szczególnie studentom wyróżniającym się, zgodnie z § 17 Regulaminu Studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach – zw. dalej Regulaminem (załącznik: Kryt_1_Z_05), a także ma prawo do indywidualnej organizacji studiów (IOS) - § 15 Regulaminu lub indywidualnego dostosowania studiów (IDS) dla studentów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uwarunkowanymi stanem zdrowia - § 16 Regulaminu.

Oferta kształcenia jest modyfikowana i dostosowywana do sytuacji w otoczeniu społeczno-gospodarczym. W związku z pandemią COVID-19 zostało wprowadzone nauczanie i uczenie się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Dzięki kadrze akademickiej posiadającej odpowiednie kwalifikacje tutorskie, student ma możliwość wyboru dodatkowych zajęć, podczas których jest objęty indywidualną opieką wykwalifikowanego tutora. Na WNP 25 nauczycieli akademickich pełni funkcję tutora i aktywnie współpracuje ze studentami (aktualnie trwają prace nad stworzeniem Centrum Tutorów na WNP). Tutorzy prowadzą swoją aktywność naukowo-dydaktyczną z zainteresowanymi tą metodą kształcenia studentami w ramach zajęć nieodnotowanych w USOS. Tutorami są następujące osoby: prof. UŚ dr hab. Justyna Ciesielczuk, prof. UŚ dr hab. Renata Dulias, prof. UŚ dr hab. Maria Fajer, prof. UŚ dr hab. Mariola Jabłońska, prof. UŚ dr hab. Sławomir Kędzior, prof. UŚ dr hab. Ewa Łupikasz, prof. UŚ dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ dr hab. Beata Smieja-Król, prof. UŚ dr hab. Iwona Stan-Kłeczek, dr Jarosław Badera, dr Marta Chmielewska, dr Krzysztof Gaidzik, dr Sabina Jakóbczyk-Karpierz, dr Marta Kondracka, dr Wojciech Krawczyński, dr Maciej Mendecki, dr Jolanta Pełka-Gościński, dr Agnieszka Piechota, prof. UŚ dr hab. Sławomir Sitek, dr Piotr Siwek, dr inż. Marek Sołtysiak, dr Katarzyna Sutkowska, dr Joanna E. Szafraniec, dr Artur Widawski, dr inż. Magdalena Zielińska.

Studenci turystyki są także objęci indywidualną ścieżką rozwoju związaną z pracą w projektach, w których indywidualnie lub w małych grupach, pod okiem prowadzącego, twórczo rozwiązują postawione zadania problemowo-projektowe. Udział studentów w tego rodzaju zajęciach wpływa na ich aktywność, samodzielność i kreatywność, jak również wyzwala postawy związane z odpowiedzialnością i współpracą w grupie oraz sprzyja innowacyjnym rozwiązaniom, służy nabywaniu cennych umiejętności pisania i realizacji projektów badawczych. Te ostatnie często wskazywane są przez interesariuszy zewnętrznych – pracodawców – jako umiejętności podstawowe i niezbędne w pracy zawodowej.

Władze WNP i WH dbają także o podnoszenie jakości kształcenia i rozwijanie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich, czego efektem jest upowszechnianie nowoczesnych i interaktywnych metod kształcenia, wdrażanie do oferty dydaktycznej przedmiotów realizowanych z wykorzystaniem nowych technologii oraz dostosowanie obecnej oferty dydaktycznej do potrzeb studentów, w tym studentów z niepełnosprawnościami oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (warto tu zwrócić uwagę np. na Projekt DUO, <https://www.duo.us.edu.pl/pl/nabor-na-szkolenia>). Wykorzystanie nowoczesnych technik w nauczaniu (np. metod aktywizujących przy wykorzystaniu rywalizacji), wybór specjalistycznego oprogramowania stosowanego w naukach przyrodniczych oraz modernizowanie pracowni i laboratoriów prowadzi do podnoszenia jakości kształcenia. Działaniom tym sprzyjają prace w ramach realizowanego na Uniwersytecie Projektu POWER „Jeden Uniwersytet, Wiele Możliwości (JUWM)”, którego Wydział i Instytuty są także beneficjentami (<https://us.edu.pl/ksztalcenie/projekty-edukacyjne/dla-studentow/jeden-universytet-wiele-mozliwosci-program-zintegrowany/>). W powiązaniu z misją UŚ kształcenie na kierunku turystyka zakłada wszechstronny rozwój studenta, stwarzający solidną podstawę teoretyczną i praktyczną, zarówno do podjęcia aktywności zawodowej, jak i kontynuacji kształcenia na studiach doktoranckich.

Związek kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową

Wysoką jakość kształcenia zapewnia nie tylko kadra dydaktyczna, ale także jej powiązanie z jakością prowadzonych badań naukowych. Wysoki poziom i rozpoznawalność badań naukowych prowadzonych przez pracowników jest możliwa m.in. dzięki różnorodnej współpracy z krajowymi i zagranicznymi jednostkami naukowymi. Potwierdza to nadana w ostatniej ewaluacji jednostek naukowych za lata 2017-2021 kategoria A i B+.

Aktualnie do najważniejszych obszarów działalności zespołów badawczych, istotnie wpływających na kształcenie na kierunku turystyka, należą:

- turystyka międzynarodowa w ujęciu społecznym, gospodarczym i politycznym,
- kierunki, dynamika i perspektywy przeobrażeń krajobrazów Polski w świetle kartograficznych analiz retrospektywnych i monitoringu współczesnych procesów przyrodniczych i społeczno-gospodarczych,
- przemiany społeczno-ekonomiczne miast i regionów,

- ekologiczne i geochemiczne aspekty przemiany ekosystemów,
- tereny górnicze i pogórnice – przestrzeń szans i zagrożeń,
- przemiany demograficzne, społeczno-kulturowe i osadnicze miast i regionów,
- studia nad przemianami antropogeograficznymi oraz gospodarką przestrzenną Polski i świata.

Powyższe obszary rozwoju dyscypliny ściśle pokrywają się z *Priorytetowymi Obszarami Badawczymi* wskazanymi w *Strategii Rozwoju UŚ*.

Do najważniejszych osiągnięć pracowników INoZ, IGSEiGP i IH od początku istnienia kierunku wpisujących się w wyżej wymienioną tematykę badań, należą prace naukowe opublikowane w najlepiej punktowanych czasopismach oraz artykuły popularnonaukowe. Zarówno pierwsze, jak i drugie są wykorzystywane nie tylko na zajęciach ocenianego kierunku, ale także na innych kierunkach. Szczegółowe informacje dotyczące dorobku nauczycieli akademickich przedstawiono w opisie kryterium 4.

W latach 2015–2021 pracownicy INoZ, GSEiGP i IH opublikowali łącznie 3412 publikacji, w tym 1956 o zasięgu krajowym i 1456 zasięgu światowym, w skład których wchodzi: artykuły naukowe, artykuły popularnonaukowe, monografie, rozdziały w monografiach, książki i podręczniki.

Liczba publikacji w poszczególnych latach kształtowała się następująco:

- 2015 – 340 krajowych, 193 zagranicznych;
- 2016 – 332 krajowych, 153 zagranicznych;
- 2017 – 293 krajowych, 156 zagranicznych;
- 2018 – 240 krajowych, 150 zagranicznych;
- 2019 – 325 krajowych, 363 zagranicznych;
- 2020 – 169 krajowych, 191 zagranicznych;
- 2021 – 257 krajowych, 250 zagranicznych (Załącznik: Kryt_4_Z_01).

Przykładowymi pracami o zasięgu światowym (powyżej 140 punktów) opublikowanymi w 2021 i 2022r. przez osoby prowadzące zajęcia na kierunku turystyka, są między innymi:

- Pukowiec-Kurda Katarzyna. "The urban ecosystem services index as a new indicator for sustainable urban planning and human well-being in cities." *Ecological Indicators* 144 (2022): 109532.
- Rahmonov O., Abramowicz A., Pukowiec-Kurda K. & Fagiewicz K. (2021). The link between a high-mountain community and ecosystem services of juniper forests in Fann Mountains (Tajikistan). *Ecosystem Services*, 48, 101255.
- Apollo Michal and Viacheslav Andreychouk. *Mountaineering Adventure Tourism and Local Communities: Social, Environmental and Economics Interactions*. Edward Elgar Publishing, 2022.
- Apollo M., Andreychouk V., Rawat K., Mostowska J., Jones T. E., Rettinger R. & Maciuk K. (2022). HIMALAYAN NATURE-BASED TOURISM. CHALLENGES FOR TOURISM AND PROTECTED AREAS. *International Journal of Conservation Science*, 13(1).
- Bartusik G., Biskup R., & Morawiec J. (Eds.). (2022). *Adam of Bremen's Gesta Hammaburgensis Ecclesiae Pontificum: Origins, Reception and Significance*. Taylor & Francis.
- Krzysztofik R., Rahmonov O., Kantor-Pietraga I. & Dragan W. (2022). The perception of urban forests in post-mining areas: A case study of Sosnowiec-Poland. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(7), 3852.
- Mikołajewski K., Ruman M., Kosek K., Glixelli, M., Dymińska, P., Ziętara, P., & Licznar, P. (2022). Development of cluster analysis methodology for identification of model rainfall hyetographs and its application at an urban precipitation field scale. *Science of The Total Environment*, 829, 154588.
- Ruman M., Kosek K., Koziol K., Cieplý M., Kozak-Dylewska K. & Polkowska Ż. (2021). A High-Arctic flow-through lake system hydrochemical changes: Revvatnet, southwestern Svalbard (years 2010–2018). *Chemosphere*, 275, 130046.

- Tyc A., Gaidzik K., Ciesielczuk J., Masías P., Paulo A., Postawa A. & Żaba J. (2022). Thermal springs and active fault network of the central Colca River basin, Western Cordillera, Peru. *Journal of Volcanology and Geothermal Research*, 424, 107513.
- Burda J., Klötzli U., Majka J., Chew D., Li Q. L., Liu Y., ... & Wiedenbeck M. (2021). Tracing proto-Rheic-Qaidam Ocean vestiges into the Western Tatra Mountains and implications for the Palaeozoic palaeogeography of Central Europe. *Gondwana Research*, 91, 188-204.

Instytuty w latach 2015–2022 realizowały szereg projektów naukowych krajowych i międzynarodowych (tabela 1.1.). Były to projekty finansowane między innymi przez NCN, NCBR, MNiSW oraz programy ramowe UE.

Tabela 1.1. Wybrane projekty naukowe i prace zlecone realizowane w latach 2015–2022

Rodzaje projektów		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Inwestycje (granty) aparaturowe		0	0	1	0	0	1	0	0
Programy MNiSW		1	9	5	8	16	17	15	12
Projekty NCBR		3	3	11	2	3	1	0	0
Projekty NCN		40	35	39	44	45	35	37	36
Projekty badawcze inne - krajowe		4	1	0	0	3	1	4	5
Projekty zagraniczne/unijne		7	5	7	4	5	4	4	4
Projekty strukturalne		2	0	0	0	7	1	0	0
Udział w projektach badawczych	w innych ośrodkach krajowych	11	12	18	28	30	15	4	4
	w ośrodkach zagranicznych	5	1	4	2	8	3	1	1
Razem		73	66	85	88	117	78	65	62
Badawcze prace zlecone przez jednostki zewnętrzne		15	6	6	15	18	14	12	9

Dla prowadzenia kierunku istotna jest również szeroka współpraca naukowa z partnerami gospodarczymi. W latach 2015-2022 pracownicy Instytutów realizowali (i nadal realizują) prace badawcze na zlecenie i we współpracy z przedsiębiorstwami (załącznik: Kryt_1_Z_06).

W Instytutach realizowano także wybrane działania z projektów edukacyjnych:

- „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach Power I”
- „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach Power II”
- „Geohazardsilesia– Program Nabycia Nowych Kompetencji w Naukach o Ziemi”.

Studenci kierunku turystyka skorzystali między innymi z takich szkoleń jak:

W ramach projektu ZPRUŚ:

1. 19 osób uczestniczyło w zajęciach z wykładowcą zagranicznym.
2. 54 osoby realizowały zmodyfikowany w ramach projektu kierunek studiów.
3. 15 osób wzięło udział w szkoleniach.
4. 22 osoby uczestniczyły w wizytach studyjnych.

W ramach projektu JUWM:

1. 5 osób realizowało staż.
2. 19 osób wzięło udział w terenowych zajęciach projektowych - Atrakcyjność Polski północnej.

W ramach projektu „GeoHazardSilesia - Program Nabycia Nowych Kompetencji w Naukach o Ziemi”

Zadanie 2 - Warsztaty i kursy podnoszące kompetencje zawodowe, językowe, informatyczne, analityczne:

- w roku 2018 w zadaniu wzięło udział 3 studentów,
- w roku 2019 w zadaniu wzięł udział 1 student.

Zadanie 3 - Projekty wspólne z przemysłem podnoszące kompetencje zawodowe, interpersonalne, z zakresu przedsiębiorczości, pracy w grupie, rozwiązywania problemów:

- w roku 2018 w zadaniu wzięł udział 1 student.

Zadanie 4 - Wizyty studyjne u pracodawców krajowych – podnoszenie kompetencji zawodowych, z zakresu wykorzystania i gospodarowania surowcami mineralnymi, zarządzania środowiskiem, w zakresie przedsiębiorczości, kompetencji interpersonalnych, językowych, informatycznych:

- w roku 2018 w zadaniu wzięł udział 1 student.

Zadanie 5 - Zagraniczne wyjazdy studyjne, zawodowe, językowe, komunikacyjne, rozwiązywanie problemów, wyszukiwanie informacji o środowisku:

- w roku 2018 w zadaniu wzięło udział 6 studentów,
- w roku 2019 w zadaniu wzięło udział 10 studentów.

Zadanie 6 - Program szkoleń certyfikowanych kształcących kompetencje interpersonalne:

- w roku 2018 w zadaniu wzięł udział 1 student,
- w roku 2019 w zadaniu wzięło udział 9 studentów.

Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego

Prowadzona jest stała współpraca naukowa w zakresie jakości kształcenia, kształtowania i realizowania programów studiów z przedstawicielami głównych grup interesariuszy. Do 30 września 2019 r. funkcjonowały Rady Programowe kierunków studiów i studiów doktoranckich, prowadzonych przez Wydział Nauk o Ziemi UŚ. Po utworzeniu WNP, w grudniu 2019 r. powołano, zgodnie z wymogami Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (załącznik: Kryt_1_Z_01) Radę Partnerów Społeczno-Gospodarczych, w której zwiększono liczbę członków m.in. o interesariuszy związanych poprzednio z Radami programowymi kierunków.

Na corocznych spotkaniach Rady Partnerów Społeczno-Gospodarczych dyskutuje się nad bieżącą realizacją efektów uczenia i celów kształcenia na kierunku turystyka (i innych kierunkach) oraz nad możliwościami polepszania jakości kształcenia na kierunku poprzez różnorodne propozycje zmian programowych, uwzględniających aktualne potrzeby rynku pracy, śledząc równocześnie losy absolwentów. Współpraca z szeroką i różnorodną grupą interesariuszy zewnętrznych daje możliwość ciągłego monitorowania potrzeb potencjalnych pracodawców i pozwala dostosowywać treści kształcenia do zapotrzebowania rynku pracy.

Do Rady Partnerów Społeczno-Gospodarczych należą m.in. przedstawiciele: Śląskiej Izby Turystyki, PL Travel Biuro Podróży, Hotelu Monopol Katowice, Hotelu SZAFRAN w Czeladzi, blogerów turystycznych - Wędrowne Motyle, Związku Pracodawców Zakładów Termicznego Przekształcania Odpadów Przemysłowych i Medycznych na Rzecz Ochrony Zdrowia i Środowiska, Chorzowsko-Świętochłowickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji; oczyszczalni ścieków Klimzowiec w Chorzowie, Instytutu Przemysłu Organicznego, Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych, Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej; Firmy Nutricia Advanced Medical Nutrition; Śląskiego Ogrodu Botanicznego; firmy Eurofins Katowice, Laboratorium Kontrolno-Analitycznego, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach, Miejskiego Ogrodu Botanicznego w Zabrze, Ośrodka Edukacji Ekologiczno-Geologicznej GEO sfera w Jaworznie, Firmy Geologus, ZPKWŚ Będzin, Polstalu, Premium Personal Branding, Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Dąbrowie Górniczej, Liceum Słowackiego w Chorzowie, Referatu Zarządzania i Analiz Urzędu Marszałkowskiego, Fundacji Axis - Forum Inicjatyw.

Spotkanie inauguracyjne nowej Rady odbyło 18 lipca 2021 r. w formie zdalnej. Wzięło w nim udział 8 interesariuszy zewnętrznych związanych z kształceniem na kierunkach geograficznych i biologicznych. Kolejne spotkania w miesiącach: sierpień, wrzesień i październik odbywały się

indywidualnie z poszczególnymi przedstawicielami rynku pracy. Ostatnie spotkanie ze wszystkimi członkami Społecznej Rady Konsultacyjnej odbyło się 20 grudnia 2022 r. Kolejne zaplanowane jest na wiosnę tego roku.

Sylwetka absolwenta

Studia na kierunku turystyka określa nowoczesny program, w którym istotny kierunek wyznaczają najbardziej aktualne osiągnięcia. Kierunek turystyka ma za zadanie wykształcić fachowców ds. usług turystycznych, dlatego treści kształcenia obejmują elementy zarządzania, marketingu, geografii, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, ochrony środowiska, prawa itp. Nauczanie na tym kierunku jest interdyscyplinarne, łączące w sobie wiele dziedzin związanych z działalnością turystyczną.

Absolwenci turystyki zatrudniani są w biurach podróży i promocji turystyki, agencjach touroperatorów i przewoźników turystycznych, obiektach zakwaterowania, placówkach kultury i nauki, muzeach, w organizacjach turystycznych na szczeblu regionalnym i krajowym. Są zatrudniani jako przewodnicy w obiektach/obszarach turystycznych i jako piloci wycieczek krajowych i zagranicznych. Są specjalistami ds. turystyki w urzędach wszystkich szczebli, m.in. w wydziałach strategii i rozwoju oraz w referatach turystyki. Absolwenci turystyki są również przygotowani do prowadzenia własnych firm i przedsiębiorstw, oferujących usługi turystyczne.

Dzięki nabytym dodatkowym umiejętnościom obsługi programów ICT i technik GIS-owych, a także wiedzy o odnajdywaniu się na rynku pracy, student zyskuje przewagę konkurencyjną nad absolwentami innych kierunków.

Realizowane ćwiczenia terenowe, a także praktyki zawodowe tworzą szansę nabycia doświadczenia zawodowego już podczas studiów. Dodatkowo studenci mają możliwość uzyskania certyfikatu ukończenia kursu pilota wycieczek.

Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się

Program studiów został opracowany na podstawie kierunkowych efektów uczenia się, które w pełni są zgodne z koncepcją i celami kształcenia i dyscyplinami naukowymi, do których jest przyporządkowany kierunek turystyka, jest również zgodny z Polską Ramą Kwalifikacji.

Sformułowane w 2015 roku efekty kształcenia, a następnie znowelizowane w 2019 roku efekty uczenia się, odnoszą się do dyscyplin: nauki o Ziemi i środowisku (dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych), geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (dziedzina nauk społecznych), historia oraz nauki o sztuce (dziedzina nauk humanistycznych).

Jakość prowadzonych badań naukowych oraz kadra dydaktyczna gwarantuje zgodność efektów uczenia się z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, jak również z zakresem działalności naukowej Uczelni. Ich liczbę w poszczególnych edycjach programu kształcenia dla kierunku turystyka zestawiono w tabeli 1.2., a pełne treści zawarte są na początku niniejszego raportu.

Tabela 1.2.Efekty uczenia się na kierunku turystyka studia II stopnia

Rok akademicki	Efekty uczenia		
	wiedza	umiejętności	kompetencje
2016/2017 2017/2018 2018/2019	13	16	9
2019/2020 2020/2021 2021/2022	6	7	5

Obecnie efekty kierunkowe na studiach II stopnia obejmują:

- 6 efektów w zakresie „wiedzy”;

- 7 efektów w zakresie „umiejętności”;
- 5 efekty w zakresie „kompetencji społecznych”.

Po ukończeniu studiów:

Dzięki zrealizowaniu efektów uczenia się w zakresie wiedzy, absolwent zdobywa solidne podstawy teoretyczne, pozwalające na zrozumienie istoty nauk o Ziemi i środowisku oraz historii, pozyskanie potrzebnej wiedzy z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej i nauk o sztuce, co stanowi trwałą podstawę do dalszego rozwoju kompetencji badawczych absolwenta oraz daje możliwości kontynuacji edukacji.

Dzięki zrealizowaniu efektów uczenia się w zakresie umiejętności, absolwent oprócz niezbędnych w pracy metod i narzędzi badawczych, posiada umiejętności pracy w terenie jako przewodnik lub pilot wycieczek, będzie przygotowany do prac w zespole, a także będzie mógł wykorzystać obcojęzyczne słownictwo specjalistyczne w swojej pracy zawodowej.

Dzięki zrealizowaniu efektów uczenia się w zakresie kompetencji społecznych absolwent posiada potrzebę stałego aktualizowania wiedzy, będzie potrafił krytycznie ocenić posiadaną wiedzę, co jest kluczowym elementem warsztatu pracy zarówno praktyka, jak i badacza.

Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia

Pod względem merytorycznym w opracowaniu i modyfikowaniu programu kształcenia na kierunku turystyka wykorzystano doświadczenia i wzorce międzynarodowe, wypracowane w uczelniach europejskich i amerykańskich. Prześladowano zakres programów nauczania w uczelniach amerykańskich (Los Angeles), francuskich (Besançon), norweskich (Oslo), brytyjskich (Portsmouth, Lancaster, Londyn) oraz niemieckich (Berlin). Opracowane moduły pod względem merytorycznym nawiązują do międzynarodowych modeli kształcenia i równocześnie uwzględniają specyfikę warunków środowiskowych Polski i krajów europejskich. Program kształcenia na kierunku turystyka obejmuje treści związane z naukami geografii fizycznej oraz geografii społeczno-ekonomicznej, historii i nauk o sztuce.

Pod względem formalnym w strukturze realizowanego na kierunku turystyka programu kształcenia uwzględniono zasady tzw. procesu bolońskiego. Korzystano z wytycznych sformułowanych na drodze realizacji Projektu *Tuning Educational Structures in Europe* (Harmonizacja struktur kształcenia w Europie), którego celem jest zapewnienie uniwersalnego podejścia do realizacji procesu bolońskiego na szczeblu instytucji szkolnictwa wyższego oraz poszczególnych kierunków studiów. Formuła projektu *Tuning Educational Structures in Europe* obejmuje metodologię pozwalającą na projektowanie, opracowanie, wdrożenie, ocenę programów studiów w ramach każdego z bolońskich stopni kształcenia. Projekt umożliwia określenie punktów odniesienia (czyli efektów kształcenia i kompetencji) w sposób zapewniający porównywalność, kompatybilność i przejrzystość programów studiów w skali międzynarodowej.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 1:

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Kluczowe treści kształcenia i ich powiązanie z wynikami działalności naukowej

Kształcenie na kierunku turystyka odbywa się w ramach stacjonarnych studiów II stopnia o profilu ogólnoakademickim. Kierunek jest przyporządkowany do czterech dyscyplin:

1. nauki o Ziemi i środowisku - w 51% – dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych [*dyscyplina wiodąca*], w której Instytut Nauk o Ziemi posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego;
2. historia - w 40% – dziedzina nauk humanistycznych, Instytut Historii;
3. nauki o sztuce - w 6% – dziedzina nauk humanistycznych, Instytut Nauk o Sztuce;
4. geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna - w 3% – dziedzina nauk społecznych, Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej.

Przebieg kształcenia określony jest założonymi kierunkowymi efektami uczenia się (Załącznik: Kryt_2_Z_01) i dostosowanymi do kierunku turystyka treściami programowymi, uwzględnionymi przez sekwencję przedmiotów w planie studiów (Załącznik: Kryt_2_Z_02). Zakres treści tworzy kompleksowy program studiów i zapewnia uzyskanie wszystkich efektów uczenia się.

Treści programowe są ściśle powiązane z prowadzonymi w Instytutach badaniami podstawowymi oraz rozwojowymi, w tym pracami zleconymi oraz ekspertyzami, zatem uwzględniają obecny stan wiedzy oraz potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego. Program studiów uwzględnia aktualne treści z zakresu metodologii badań turystycznych, nowatorskie formy zajęć (np. elementy projektowe w niektórych przedmiotach) oraz indywidualizację procesu kształcenia. Takie założenia programu umożliwiają studentowi rozwijać indywidualne zainteresowania badawcze oraz wybrać własną ścieżkę rozwoju, realizować określoną tematykę oraz samodzielnie przygotować pracę dyplomową. Oferta programowa kierunku turystyka jest powiązana z profilem badawczym pracowników instytutów. Ponadto, zgodnie z sugestiami przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, do programu wprowadzono moduły, które umożliwiają praktyczne ćwiczenie kompetencji miękkich, przydatnych w karierze zawodowej absolwentów ocenianego kierunku.

Dobór kluczowych, obligatoryjnych treści kształcenia związany jest ściśle z kierunkowymi efektami uczenia się. W trakcie studiów na kierunku turystyka student zdobywa podstawy obligatoryjnej wiedzy i umiejętności oraz kompetencji społecznych z dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych, dziedziny nauk humanistycznych oraz dziedziny nauk społecznych. Absolwent nabywa umiejętności obsługi ruchu turystycznego, będzie posiadać kompetencje i wiedzę w zakresie pilotowania wycieczek, pracy w biurze podróży, hotelu i gastronomii, organizowania dużych wydarzeń turystycznych, a także pracy w jednostkach samorządowych. Nabywa umiejętności analizy zebranych wyników; dostosowuje się do pracy w terenie oraz współpracuje w grupie.

W szerszym wymiarze student kierunku turystyka w ramach modułów kierunkowych realizuje obligatoryjne treści i nabywa umiejętności w zakresie:

- systematycznie aktualizowanej wiedzy przyrodniczej i humanistycznej, zna jej praktyczne zastosowania, które potrafi wykorzystać w praktyce (pomoc przy wyborze odpowiedniego kierunku destynacji turystycznej), a także aktywnie uczestniczy w działaniach na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy (uczestnictwo w imprezach promujących turystykę regionalną, znajomość imprez branżowych np. targi turystyczne, Industriada, itp.) [W2-TR-S2-007_4]
- krytycznej analizy i selekcji informacji elektronicznej branży turystycznej, obejmującej analizę prac innych autorów, elektronicznych systemów turystycznych, innowacyjnych rozwiązań w branży turystycznej (systemy rezerwacyjne, multimedia wykorzystywane w muzeach, atrakcjach turystycznych, itp.) oraz doboru metod i odpowiedniego konstruowania narzędzi badawczych wykorzystywanych jako systemy wsparcia w turystyce. [W2-TR-S2-007_1]

- stosowania metod statystycznych oraz technik i narzędzi informatycznych do opisu zjawisk turystycznych i analizy danych (pojemność i chłonność turystyczna, przepustowość szlaków turystycznych, zapewnienie obiektów turystycznych i połączeń kolejowych, samolotowych, autokarowych). [W2-TR-S2-007_2]
- stosowania zaawansowanych technik i narzędzi badawczych w naukach turystycznych i humanistycznych (innowacyjne rozwiązania w turystyce); wyszukiwania, analizowania, oceniania, selekcjonowania i integrowania potrzebnych informacji z wykorzystaniem źródeł internetowych (obiekty wykorzystujące multimedia, portale transportowe i rezerwacyjne) oraz formułowania w oparciu o nie krytycznych sądów (analiza ich przydatności, jakości informacji, łatwości obsługi i dostępu do nich). [W2-TR-S2-007_3]
- statystyki na poziomie prognozowania przebiegu zjawisk i procesów przyrodniczych (prognozowanie nowych trendów w turystyce np. kierunki wyjazdów turystycznych), znajomości specjalistycznych narzędzi informatycznych (systemy rezerwacyjne), znajomości i rozumienia zaawansowanych metod analizy, interpretacji, wartościowania i problematyzowania różnych wytworów kultury (umiejętność przeprowadzenia waloryzacji obiektów kulturowych w swoim regionie). [W2-TR-S2-007_5]
- pogłębionej wiedzy z nauk przyrodniczych, szczególnie z nauk geograficznych, znajomości terminologii z tych obszarów na poziomie rozszerzonym [W2-TR-S2-001_1], oraz wiedzy umożliwiającej dostrzeganie związków i zależności w przyrodzie [W2-TR-S2-001_2], a także biegłego wykorzystania literatury naukowej w języku polskim i zrozumienia tekstów naukowych w języku obcym [W2-TR-S2-001_3]
- formułowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów oraz innowacyjnie wykonywanych zadań w nieprzewidywalnych warunkach; właściwego dobierania źródeł i informacji z nich pochodzących, przeprowadzania krytycznej analizy, interpretacji i oceny, a także syntezy i prezentacji tych informacji; właściwego dobierania i stosowania metody i narzędzia, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych oraz opracowywania nowych narzędzi analiz i pomiarów w turystyce [W2-TR-S2-003_2]
- formułowania i testowania hipotez związanych z prostymi problemami badawczymi w turystyce [W2-TR-S2-003_3]
- pogłębionej wiedzy o charakterze nauk turystycznych, ich miejscu w systemie nauk i relacjach do innych nauk oraz z zakresu tych nauk, które dotyczą obsługi ruchu turystycznego, a także terminologii związanej z ruchem turystycznym i jego obsługą [W2-TR-S2-013_1]
- pogłębionej wiedzy na temat wybranych systemów norm i reguł (prawnych, organizacyjnych, zawodowych, moralnych, etycznych) organizujących ruch turystyczny i struktury jego organizacji oraz ogólnych zasad tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości, wykorzystującej wiedzę z zakresu nauk turystycznych [W2-TR-S2-013_3]
- przygotowania ustnych wystąpień oraz pisemnych prac, jak również formułowania uzasadnionych sądów na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł oraz wiedzy pozyskiwanej z różnych dyscyplin [W2-TR-S2-013_5]
- współdziałania i pracy w grupie, przyjmując w niej różne role, a także organizowania pracy zespołowej [W2-TR-S2-013_6]
- wykorzystania wiedzy teoretycznej do opisu obserwowanego dziedzictwa przyrodniczego oraz kulturowego [W2-TR-S2-009_1]
- wiedzy o lokalnych instytucjach kultury, takich jak muzea oraz orientacji w życiu kulturalnym miasta i regionu [W2-TR-S2-009_2]
- posługiwania się terminologią turystyczną związaną z dziedzictwem kulturowym niezbędną do prowadzenia wycieczek [W2-TR-S2-009_3]
- pogłębionej wiedzy umożliwiającej dostrzeganie związków i zależności w przyrodzie wykorzystywaną podczas wycieczek [W2-TR-S2-009_4]
- prawidłowego identyfikowania i rozstrzygania dylematów związanych z wykonywaniem zawodu [W2-TR-S2-009_6]

- konsekwentnego stosowania i upowszechniania zasady ścisłego, opartego na danych empirycznych, interpretowania zjawisk i procesów turystycznych w pracy badawczej i działaniach praktycznych [W2-TR-S2-058_4]
- oceny zagrożeń wynikających ze stosowanych technik badawczych i tworzenia warunków bezpiecznej pracy [W2-TR-S2-058_6]
- znajomości metod analizy, interpretacji dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz statystyki na poziomie prognozowania przebiegu zjawisk i procesów przyrodniczych [W2-TR-S2-002_1]
- planowania i wykonywania zadań badawczych lub ekspertyz z zakresu turystyki [W2-TR-S2-002_2]
- rozumienia potrzeby uczenia się przez całe życie, inspirowania i organizowania procesu uczenia się własnego i innych osób [W2-TR-S2-002_5]
- wiedzy w zakresie aktualnie dyskutowanych w literaturach kierunkowych problemów z zakresu nauk turystycznych oraz humanistycznych oraz wiedzy o współczesnych dokonaniach, ośrodkach i szkołach badawczych w tych obszarach [W2-TR-S2-059_1]
- rozumienia potrzeby interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywanych problemów, integrowania wiedzy z różnych dyscyplin oraz praktykowania samokształcenia służącego pogłębianiu zdobytej wiedzy [W2-TR-S2-059_5]

W trakcie studiów student również poznaje uwarunkowania organizacyjne, etyczne, przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy zgodne z wykonywaniem działalności zawodowej. Ponadto zostaje zapoznany z zasadami funkcjonowania współczesnego rynku pracy, a także procedurami podjęcia własnej działalności gospodarczej.

Do tematyki różnych zajęć (np. seminaryjnych) prowadzący wykorzystują oraz polecają studentom do zapoznania się z fachową anglojęzyczną literaturą przedmiotu. Wpływa to na rozwijanie umiejętności właściwych efektom uczenia się języka obcego.

Treści obligatoryjne są uzupełnione lub poszerzone o treści przedmiotów fakultatywnych, które jako przedmioty do wyboru ujęte są w programie studiów od 2 do 4 semestru, zawsze w wymiarze 30 godzin.

Treści obligatoryjne w zależności od wybranej specjalności mogą być uzupełnione lub poszerzone o dodatkową tematykę w ramach modułów specjalnościowych:

- na specjalności dziedzictwo kulturowe - o tematykę dotyczącą:

- elementów, które na przestrzeni dziejów, a konkretnie w tzw. epokach starszych (średniowiecze, czasy nowożytne), tworzyły w naszym kraju sferę rozumianą jako dziedzictwo kulturowe, ze wskazaniem na sposoby jego definiowania, kształtowania oraz wykorzystania w różnych procesach społecznych, kulturowych i politycznych (w ramach modułu *Dziedzictwo kulturowe w Polsce – zarys dziejów I*, W2-TR-S2-042 oraz *Dziedzictwo kulturowe w Polsce - zarys dziejów II*, W2-TR-S2-043);
- elementów niezbędnych w procesie planowania i realizacji działań marketingowych związanych z realizacją inicjatyw utrwalających i upowszechniających dziedzictwo kulturowe w różnych przejawach życia społecznego, kulturalnego i politycznego (w ramach modułu *Marketing w procesie rozpowszechniania dziedzictwa kulturowego*, W2-TR-S2-048);
- elementów niezbędnych w procesie zarządzania; treści zawierają elementy planowania i podejmowania decyzji, panowania strategicznego, instrumentów planowania i rozwiązywania problemów, a także kierowania operacjami i wydajnością; nacisk położony jest na podział pracy i strukturę organizacyjną, koordynację i projekt organizacji, gospodarowanie zasobami ludzkimi i inne. (w ramach modułu *Zarządzanie w procesie rozpowszechniania dziedzictwa kulturowego*, W2-TR-S2-047);
- elementów niezbędnych w procesie klasyfikacji i interpretacji różnych kategorii dzieł sztuki związanych z realizacją inicjatyw utrwalających i upowszechniających dziedzictwo kulturowe w różnych przejawach życia społecznego, kulturalnego i politycznego (w ramach modułu *Metody opisu dzieła sztuki*, W2-TR-S2-050);

- elementów niezbędnych w procesie archiwizowania i katalogowania wszelkich przejawów działalności człowieka definiowanych jako zabytek kultury, związanych z realizacją inicjatyw utrwalających i upowszechniających dziedzictwo kulturowe w różnych przejawach życia społecznego, kulturalnego i politycznego (w ramach modułu *Problemy i metody dokumentacji zabytków kultury*, W2-TR-S2-051);
 - elementów, które w decydujący sposób mogą wpływać na definiowanie różnorodnych elementów tworzących sferę rozumianą jako dziedzictwo kulturowe, ze wskazaniem na ich wpływ na późniejsze wykorzystanie ich w różnych procesach społecznych, kulturowych i politycznych (w ramach modułu *Problemy i metody rozpowszechniania dziedzictwa kulturowego*, W2-TR-S2-046);
 - elementów, które na przestrzeni dziejów, a konkretnie w tzw. epokach starszych (średniowiecze, czasy nowożytne), tworzyły na kontynencie europejskim sferę rozumianą jako dziedzictwo kulturowe, ze wskazaniem na sposoby jego definiowania, kształtowania oraz wykorzystania w różnych procesach społecznych, kulturowych i politycznych (w ramach modułu *Rozpowszechnianie dziedzictwa kulturowego w Europie dawniej i dziś I*, W2-TR-S2-044);
 - funkcjonowania, dawniej i dziś, instytucji i podmiotów kreujących rynek sztuki oraz mechanizmów regulujących jego działanie, w Polsce i za granicą, przede wszystkim w kontekście inicjatyw utrwalających i upowszechniających dziedzictwo kulturowe (w ramach modułu *Historyczny i współczesny rynek sztuki*, W2-TR-S2-053);
 - kluczowych niuansów prawnych w procesie archiwizowania i katalogowania wszelkich przejawów działalności człowieka definiowanych jako zabytek kultury, związanych z realizacją inicjatyw utrwalających i upowszechniających dziedzictwo kulturowe w różnych przejawach życia społecznego, kulturalnego i politycznego (w ramach modułu *Podstawy prawne współczesnej dokumentacji zabytków w Polsce*, W2-TR-S2-052);
 - elementów niezbędnych w procesie gromadzenia i archiwizowania danych związanych z realizacją inicjatyw utrwalających i upowszechniających dziedzictwo kulturowe w różnych przejawach życia społecznego, kulturalnego i politycznego (w ramach modułu *Problemy i metody archiwizacji współczesnych zjawisk kulturowych*, W2-TR-S2-049);
 - elementów, które na przestrzeni dziejów, a konkretnie w czasie najnowszych dziejów Europy tworzyły na kontynencie europejskim sferę rozumianą jako dziedzictwo kulturowe, ze wskazaniem na sposoby jego definiowania, kształtowania oraz wykorzystania w różnych procesach społecznych, kulturowych i politycznych (w ramach modułu *Rozpowszechnianie dziedzictwa kulturowego w Europie dawniej i dziś II*, W2-TR-S2-045).
- na specjalności gospodarka turystyczna - o tematykę dotyczącą:**
- walorów krajoznawczych Polski, które są przedmiotem zainteresowań poznawczych turysty. Obejmują one elementy kultury materialnej i duchowej (zabytki, folklor, obiekty kultury narodowej) oraz osobliwości przyrody (parki zabytkowe, jaskinie, źródła, wodospady, ogrody botaniczne i zoologiczne), które student będzie umiał interpretować. Student poznaje regiony turystyczne Polski od Pomorza po Tatry i Sudety, a przedmiot koncentruje się na badaniach całokształtu zjawisk i procesów związanych z szeroko rozumianymi atrakcjami turystycznymi w ujęciu regionalnym wraz z praktycznym zastosowaniem (w ramach modułu *Atrakcje turystyczne Polski*, W2-TR-S2-012);
 - zróżnicowania świata pod względem atrakcyjności turystycznej: jej uwarunkowań przyrodniczych i społeczno-kulturowych, stopnia rozwoju turystyki w różnych regionach oraz jej specyfiki, oddziaływania turystyki na środowisko przyrodnicze i społeczeństwa różnych regionów świata, znaczenia turystyki dla rozwoju ogólnego (gospodarczego) poszczególnych regionów, jej roli w zrównoważonym rozwoju itd.; różnych typów atrakcji oraz ich przestrzennego zróżnicowania, a także ich uwarunkowania przyrodnicze, społeczne, kulturowe i gospodarcze (w ramach modułu *Atrakcje turystyczne świata*, W2-TR-S2-011);

- zagadnień związanych z planowaniem przestrzennym i zagospodarowaniem turystycznym obszarów o różnych typach i funkcjach, poznania zasad i możliwości zagospodarowania przestrzeni do pełnienia przez nią funkcji turystycznych (w ramach modułu *Planowanie i zagospodarowanie turystyczne*, W2-TR-S2-017);

- zależności zachodzących w gospodarce, zasad funkcjonowania przedsiębiorstwa i konsumenta w gospodarce rynkowej - postaw przedsiębiorczych, innowacyjności, modeli biznesowych, umiejętności zakładania i prowadzenia przedsiębiorstwa (i utrzymania go na rynku), w tym poruszania się w systemie instytucjonalno-prawnym, konstruowania biznes planu, pozyskiwania źródeł finansowania (w ramach modułu *Podstawy przedsiębiorczości*, W2-TR-S2-014);

- zagadnień związanych z animacją czasu wolnego, poczynając od przybliżenia pojęcia czasu wolnego i jego powiązania z turystyką, poprzez wyjaśnienie roli animacji czasu wolnego w ofercie turystycznej oraz zakresu pracy animatora, po charakterystykę różnych form zajęć animacyjnych. Zagadnienia analizowane są w ujęciu teoretycznym - w trakcie wykładów, oraz w sposób praktyczny – w trakcie laboratoriów. Podczas laboratoriów student projektuje autorskie zajęcia animacyjne skierowane do wskazanej grupy odbiorców, a następnie przeprowadza je na grupie, która wciela się w rolę turystów (w ramach modułu *Animacja czasu wolnego*, W2-TR-S2-024);

- geograficznych uwarunkowań rozwoju turystyki, zarówno o charakterze przyrodniczym jak i społeczno-ekonomicznym; identyfikowania i oceny czynników i barier wpływających na rozwój turystyki; przyczynowo - skutkowego interpretowania zjawisk przyrodniczych oraz tych związanych z działalnością człowieka; oceny znaczenia i wpływu poszczególnych elementów na potencjał i możliwość rozwoju turystyki (w ramach modułu *Geograficzne uwarunkowania turystyki (przyrodnicze i społeczno-ekonomiczne)*, W2-TR-S2-020);

- współczesnych źródeł i skutków, jakie wynikają dla turystyki we współczesnym świecie; typologii zagrożeń (przyrodnicze zjawiska ekstremalne, m.in.: huragany, cyklony, tsunami, powodzie, trzęsienia ziemi, osuwiska, dziura ozonowa, efekt cieplarniany; zagrożenia epidemiczne i chorobowe, w tym choroby tropikalne, a także społeczno-ekonomiczne: terroryzm, konflikty religijne, konflikty zbrojne, itp., racjonalnego przeciwdziałania zagrożeniom i poznania metod przewidywania zagrożeń, ich ograniczania lub eliminowania (w ramach modułu *Zagrożenia dla współczesnej turystyki (przyrodnicze i społeczno-ekonomiczne)*, W2-TR-S2-021).

Wyniki badań naukowych pracowników INoZ, IH, INoSz oraz IGSEiGP mają odzwierciedlenie w procesie dydaktycznym i wykorzystywane są w realizacji i doskonaleniu treści przedmiotów zaliczanych do grupy przedmiotów obowiązkowych i fakultatywnych. Przykładowe powiązania treści kształcenia przedmiotów z kierunkowymi efektami uczenia się a badaniami naukowymi, prowadzonymi w INoZ, IH, INoSz oraz IGSEiGP w dyscyplinach pokazuje tabela 2.1.

Praca magisterska na kierunku turystyka jest powiązana z kierunkiem badań wybranego przez studenta zespołu badawczego/promotora, dzięki czemu ma on możliwość uczenia się w oparciu o najbardziej aktualny stan wiedzy i metodykę prowadzenia badań naukowych (tabela 2.2.).

Tabela 2.1. Przykładowe powiązania treści kształcenia przedmiotów z kierunkowymi efektami uczenia się kierunku geografia a badaniami naukowymi prowadzonymi w INoZ, IH, INoSz oraz IGSEiGP

Moduł/przedmiot	Efekty uczenia się kierunku	Badania naukowe
Atrakcje turystyczne Polski/ Atrakcje turystyczne świata	KTR2_W01	Dyscyplina: nauki o Ziemi i środowisku Badania z zakresu geografii fizycznej, biogeografii a także geografia społeczno-ekonomiczna
	KTR2_W02	
	KTR2_W03	
	KTR2_W04	
	KTR2_U02KTR2_U06	Dyscyplina: historia Badania nad dziejami i historią Polski i świata
	KTR2_K01	
	KTR2_K02	

Podstawy geografii w turystyce	KTR2_W01 KTR2_W02 KTR2_W04 KTR2_U02KTR2_U04	Dyscyplina: nauki o Ziemi i środowisku Badania współzależności między warunkami fizycznogeograficznymi a działalnością człowieka. Dyscyplina: geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna Uwarunkowania społeczno-gospodarcze rozwoju turystyki.
GIS w turystyce	KTR2_W02 KTR2_W06 KTR2_U01 KTR2_U03 KTR2_U05	Dyscyplina: nauki o Ziemi i środowisku Umiejętności praktyczne tworzenia wektorowych modeli danych, wizualizacji danych; transformacji danych i układów współrzędnych; rejestracji obrazu rastrowego; pracy w wybranych pakietach oprogramowania GIS. Zastosowanie narzędzi w badaniach turystycznych.
Dziedzictwo kulturowe w Polsce - zarys dziejów I	KTR2_W01 KTR2_W02 KTR2_U03 KTR2_U06KTR2_K01 KTR2_K02	Dyscyplina: historia Badania nad dziejami Polski i Europy różnych okresach. Badania różnych wymiarów dziedzictwa kulturowego, kształtowania się dziedzictwa pod wpływem procesów społecznych, kulturowych i politycznych.
Krajobraz a walory widokowe w turystyce	KTR2_W01 KTR2_U01 KTR2_K02	Dyscyplina: nauki o Ziemi i środowisku Badania nad krajobrazem jego ewolucją i typologią. Dyscyplina: geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna Badania czynników warunkujących rozwój turystyki.
Metody opisu dzieła sztuki	KTR2_W01 KTR2_W02 KTR2_U01 KTR2_U03 KTR2_U06	Dyscyplina: nauki o sztuce Interdyscyplinarne badania zjawisk artystycznych i dzieł sztuki, ze szczególnym uwzględnieniem metod oceny i waloryzacji dzieł sztuki.

Tabela 2.2. Przykładowe powiązania tematów prac dyplomowych z prowadzonymi badaniami naukowymi

Temat pracy	Badania naukowe
Waloryzacja turystyczna Beskidu Śląskiego	Badania krajobrazu, prace z zakresu geografii fizycznej i regionalnej
„Hałda” pogórnicza w Suszcu w województwie śląskim jako potencjalna atrakcja turystyczna	Badania społeczno-ekonomiczne, procesy rewitalizacji
Turystyka kulturowa, jako czynnik rozwoju lokalnego na przykładzie miasta Tarnowa	Badania społeczno-ekonomiczne, rozwój lokalny i regionalny
Turystyczne wykorzystanie architektury średniowiecznej w Polsce i we Włoszech	Badania dziedzictwa kulturowego oraz historii Polski i Europy.
Szlak turystyczny. Dzieje ziemi kluczborskiej w średniowieczu pisane zabytkami architektury	Badania nad dziejami Polski i Europy różnych okresach.

Dobór metod kształcenia i ich powiązań z efektami uczenia się

Współczesna dydaktyka akademicka dysponuje szerokim wachlarzem nowoczesnych metod kształcenia i narzędzi wykorzystywanych do osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Wybór i dostosowanie ich do specyfiki zajęć oraz potrzeb studentów na kierunku turystyka jest podejmowany z dbałością o jakość procesu kształcenia. Metody kształcenia stosowane przez pracowników INoZ, IH, INoSz, IGSEiGP w celu przygotowania studentów kierunku turystyka do prowadzenia, między innymi, działalności naukowej w dyscyplinach: nauki o Ziemi i środowisku, historia, nauki o sztuce oraz geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, opierają się przede wszystkim o metody poszukujące (samodzielnego uczenia się). Nie oznacza to, że nie stosuje się metod podających, takich jak wykłady, których liczba i sposób prowadzenia różni się

jednak w zależności od stopnia zaawansowania studentów. Formy zajęć i stosowane metody kształcenia zapewniają osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Dobierając metody kształcenia kierowano się przesłanką ich różnorodności, a zarazem specyfiką zakładanych efektów uczenia się.

Wśród wykładów prowadzonych na I roku studiów dominują wykłady informacyjne, połączone z elementami efektywnego pokazu, powiązane głównie z efektami uczenia się z zakresu wiedzy. Wykład taki umożliwia przekazanie największej ilości informacji w najkrótszym czasie, zatem daje dobrą podstawę danego przedmiotu (KTR2_W01, KTR2_W02, KTR2_W03, KTR2_W04, KTR2_W05).

W toku nauczania, po opanowaniu przez studentów niezbędnych podstaw, stosuje się również wykłady o charakterze częściowo konwersatoryjnym i problemowym, które w większym stopniu aktywizują studentów niż bierne słuchanie przekazu i sprzyjają rozwojowi dodatkowych umiejętności (KTR2_U01, KTR2_U02, KTR2_U03, KTR2_U04, KTR2_U05, KTR2_U06) oraz kompetencji społecznych (KTR2_K01, KTR2_K02, KTR2_K03, KTR2_K04).

Kolejną aktywizującą studentów metodą nauczania jest metoda dyskusji, najczęściej panelowej i okrągłego stołu, rzadziej punktowanej, stosowana nie tylko podczas zajęć konwersatoryjnych (metoda konwersatoryjna) i seminaryjnych (metoda seminaryjna), ale również jako element zajęć ćwiczeniowych, gdy po wykonaniu badań terenowych studenci dyskutują uzyskane wyniki czy proponują rozwiązanie wynikłych w trakcie zajęć problemów, co jest również związane z metodą problemową, metodą studium przypadków, metodą sytuacyjną, czy burzy mózgów. Niektóre dyskusje i rozwiązywanie problemów prowadzone są z wykorzystaniem mechanizmów lustrzanych. Przygotowane przez studentów referaty z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej kształtują ich umiejętność doboru, argumentacji, wygłaszania (prezentowania) właściwych treści i kształtują niezbędne kompetencje uczestniczenia w dyskusji. Metoda ta uczy kultury dyskusji, umiejętności prowadzenia dialogu, umiejętności rzeczowego argumentowania i odpowiedzialności osobistej i krytycyzmu w przekazywaniu wiedzy innym (KTR2_U01, KTR2_U03, KTR2_K01). Do innych metod aktywizujących studenta stosowanych w niektórych przedmiotach należą metody prowadzące do uaktywnienia wiedzy zdobytej wcześniej (ang. prior knowledge activation) oraz nauka w oparciu o otrzymywany komentarz zwrotny i recenzje (ang. peer assessment, feedback). Wykorzystywane są również elementy grywalizacji poprzez testy sprawdzające wiedzę z wykładów z użyciem platformy dydaktycznej Kahoot, Quizizz oraz Mentimeter.

Do programu ocenianego kierunku wprowadzono również metodę projektową. Metoda ta rozwija niezwykle istotne współcześnie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji, oceny ich wiarygodności, współpracy w grupie, umiejętności komunikacyjnych, kreatywności, samooceny (w tym przyjmowania słów krytyki), organizacji pracy i kierowania pracą innych, co jest podstawą zespołowej pracy badawczej (KTR2_U01, KTR2_U03, KTR2_U05, KTR2_K01).

Kolejną metodą stosowaną w określonych formach zajęć (np. terenowych) na kierunku turystyka jest metoda obserwacji, która wpływa korzystnie na samodzielne uczenie się, prowadzenie obserwacji i badań w terenie, ich dokumentowania oraz wnioskowania na ich podstawie. Ponadto w kształceniu studentów wykorzystujemy metody eksponujące, (KTR2_U03, KTR2_U03).

Wśród stosowanych na ocenianym kierunku metod znajduje się również metoda tutoringowa, która jest metodą spersonalizowaną, zogniskowaną na odkrywaniu i wspomaganiu rozwoju naukowego studenta, coraz częściej wykorzystywaną podczas zajęć seminaryjnych i pracowni dyplomowych.

Nauczanie języka obcego prowadzone jest z wykorzystaniem metod aktywizujących, w tym np. pracy w grupach, metody projektowej, prezentacji, metody studium przypadków, webquest oraz z zastosowaniem metod i technik kształcenia na odległość (KTR2_U04, KTR2_U02).

W kształceniu studentów kierunku turystyka kluczowe znaczenie mają umiejętności korzystania z nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych, w tym licencjonowanych oraz bezpłatnych aplikacji komputerowych oraz zasobów i komunikacji w sieci. Studenci poznają funkcjonowanie specjalistycznego programu rezerwacyjnego – MerlinX. W ramach kompetencji GIS pracują na oprogramowaniu Mapinfo oraz ArcGIS. Techniki te są niezbędnym narzędziem eksperymentalnej pracy badawczej, umożliwiającym uzyskanie, przetworzenie, obliczenie,

oszacowanie statystyczne, zmagazynowanie danych badawczych, uczyć zasad wiarygodności, powtarzalności danych badawczych, konieczności udowodnienia wyników uzyskanych podczas pracy, konieczności ochrony bezpieczeństwa danych badawczych. Wśród nich można wyróżnić MS Excel, MS Office, MS Power Point, Corel, pakiety oprogramowania do obsługi i przetwarzania danych dedykowanych konkretnej aparaturze badawczej, pakiety oprogramowania antywirusowego, łączność przez VPN, funkcjonowanie serwerów wydziałowych i zewnętrznych, chmury danych i inne (KTR2_U01, KTR2_U03, KTR2_U05).

Wykorzystanie przez nauczycieli zasobów internetowych celem ilustracji omawianych zjawisk, tworzenie filmów i ilustracji ułatwia, uatrakcyjnia i przyspiesza proces kształcenia. Otwartość nauczycieli akademickich na nowe technologie informacyjne sprzyja kształtowaniu podobnych postaw otwartości u studentów, którzy bardzo chętnie przygotowują i prezentują na forum różnorodne naukowe infografiki, plakaty, filmy czy podcasty.

Prace zespołowe z zastosowaniem różnych technik informacyjnych sprzyjają kształtowaniu różnorodnych umiejętności, elastyczności, wykorzystywaniu mocnych stron każdego z członków grupy i kreatywności niezbędnej w przyszłej pracy. Dodatkowo wykorzystywanie przez nauczycieli narzędzi takich jak Mentimeter, Kahoot, Quizizz, Moodle i innych wspomaga i aktywizuje studentów przy każdej z wyżej wspomnianych metod kształcenia.

Korzystanie z metod i technik kształcenia na odległość

Na Uniwersytecie Śląskim prowadzenie zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość było regulowane przed pandemią przez Zarządzenie Rektora nr 92 z dnia 28 czerwca 2017 (Załącznik: Kryt_2_Z_03). Obecnie jest regulowane przez Zarządzenie 32 z dnia 11 lutego 2021 (Załącznik: Kryt_2_Z_04). W tym celu platforma e-learningowa jest obsługiwana przez Centrum Kształcenia na Odległość, które stanowi ogólnouczelnianą jednostkę organizacyjną, prowadzącą działalność dydaktyczną w zakresie metod kształcenia elektronicznego oraz wykorzystania technologii internetowych. Za jej pomocą przeprowadzane są obowiązkowe szkolenia dla studentów I roku z modułu bezpieczeństwo i higiena pracy (<http://el.us.edu.pl/mw/course/view.php?id=100>) oraz z przysposobienia bibliotecznego (<https://el.us.edu.pl/upgow/>). Platforma e-learningowa umożliwia studentom zdalny dostęp do aktualizowanych na bieżąco materiałów do zajęć.

W semestrze letnim 2019/2020, po ograniczeniu bezpośredniego kontaktu z powodu pandemii COVID-19, aby zrealizować harmonogram studiów, zajęcia odbywały się głównie poprzez aplikację MS Teams. Dyrektorzy kierunku przygotowali krótki film instruktażowy, o możliwościach i funkcjonalności programu MS Teams, który został dystrybuowany wśród pracowników i studentów. Dzięki niemu niemal wszystkie zajęcia realizowane były przez platformę MS Teams, a komunikacja synchroniczna odbywała się w łączności audio i wideo. Pracownicy mogli korzystać także z innych platform typu Moodle, czy ZOOM, a także wspomagać się pocztą uniwersytecką.

Skuteczność rozwiązywania monitorowano na bieżąco. Starości roku na specjalnie utworzonym kanale, raz w tygodniu raportowali fakt odbycia zajęć. Jako narzędzie do sprawdzania i podsumowywania wiadomości z przeprowadzonych zajęć zdalnych wykorzystywano głównie aplikację MS Forms. Należy stwierdzić, że wymuszone pandemią przejście na kontakt zdalny zakończyło się pełnym powodzeniem. Na bieżąco dyrekcja kierunku reagowała na nieliczne niepokojące sygnały zgłaszane zarówno ze strony studentów jak i prowadzących. Uwagi studentów najczęściej dotyczyły zbyt dużej liczby plików i materiałów przekazywanych przez prowadzących, zaś ze strony pracowników pojawiały się zapytania o uzupełnienie braków sprzętowych oraz o wsparcie w razie problemów technicznych. Trudności te rozwiązywano poprzez dodatkowe szkolenie w formie zdalnej lub kontaktowej przeprowadzone na Wydziale.

Zgodnie z Zarządzeniami nr 171/2020 oraz 32/2021 Rektora UŚ (Załączniki: Kryt_2_Z_05 i Kryt_2_Z_04) w sprawie zasad realizacji procesu kształcenia w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, w kolejnym okresie pandemii obejmującym semestr zimowy i letni 2020/2021, narzędziami

rekomendowanymi do prowadzenia dydaktyki zdalnej były MS Teams, Moodle, Skype dla Firm oraz test portal (<https://us.edu.pl/student/komunikaty/organizacja-ksztalcenia-w-roku-akademickim-2020-2021/>). Zmiany wprowadzone od semestru zimowego 2020/2021 właściwie tylko potwierdziły praktykę funkcjonującą od pierwszych dni pandemii. Centrum Kształcenia na Odległość UŚ zorganizowało z początkiem roku akademickiego serię szkoleń o różnych stopniach zaawansowania, aby pracownicy akademicki mogli w pełni wykorzystać potencjał dydaktyczny wykorzystywanych platform. Zajęcia w roku akademickim 2021/2022 w zależności od sytuacji epidemiologicznej odbywały się w systemie zdalnym według planu studiów, a wszystkie formy zajęć (wykłady, seminaria i ćwiczenia laboratoryjne) odbywały się przede wszystkim na platformie MS Teams. Z myślą o wsparciu zarówno studentów, jak i realizujących kształcenie zdalne nauczycieli akademickich, w pandemii został utworzony serwis <https://www.zdalny.us.edu.pl/>

Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością

Na poziomie uczelni dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia są zawarte w Regulaminie (załącznik: Kryt_2_Z_06). Są to: IDS – indywidualne dostosowanie studiów; IOS – indywidualna organizacja studiów; ITS – indywidualny tok studiów; ISM – indywidualne studia międzyobszarowe.

Studenci z niepełnosprawnością po spełnieniu określonych kryteriów (aktualne orzeczenie o niepełnosprawności lub inny równoważny dokument), mogą studiować w ramach indywidualnego dostosowania studiów (IDS) (<https://us.edu.pl/student/studia/tok-studiow-2/wsparcie-i-fundusze-dostosowanie-do-specjalnych-potrzeb-indywidualne-dostosowanie-studiow/>). Jedną z form dostosowania systemu wsparcia do potrzeb studentów z niepełnosprawnością jest obecność koordynatora do spraw dostępności na WNP.

Funkcje koordynatora to:

- pełna dostępność (drogą mailową, telefoniczną, przez komunikatory internetowe oraz osobiście) dla studentów z niepełnosprawnością i innych studentów wymagających wsparcia w procesie dydaktycznym,
- kontakt między studentem a nauczycielami w związku z dostosowaniem procesu dydaktycznego do potrzeb studenta, pośredniczenie między studentem a nauczycielami we wszystkich sprawach trudnych, wymagających wyjaśnienia,
- wspieranie nauczycieli w sytuacjach nietypowych, jakie mogą występować podczas zajęć dydaktycznych z udziałem studentów z niepełnosprawnościami,
- informowanie o odbywających się szkoleniach w zakresie pracy ze studentami o szczególnych potrzebach dydaktycznych,
- wsparcie dla asystentów osób niepełnosprawnych poprzez ustalanie zakresu ich zadań,
- wyjaśnianie wątpliwości związanych ze sposobem realizacji ich zadań.

Dostosowanie procesu dydaktycznego do potrzeb studenta polega na ustaleniu i wdrożeniu sposobu przekazywania wiedzy, który w najlepszy sposób umożliwi przyswojenie treści dydaktycznych przez studenta. Przykłady: dodatkowe terminy konsultacji, usprawiedliwienie nieobecności w przypadku rzutu choroby lub konieczności leczenia szpitalnego, wydłużony czas egzaminu i zaliczenia, wydłużenie sesji egzaminacyjnej, dostosowanie formy egzaminu i zaliczenia do możliwości studenta (forma pisemna lub ustna), zgoda na zmianę grupy ćwiczeniowej, udostępnianie dodatkowych materiałów dydaktycznych (np. teksty zawierające treści zajęć zapisane dużą czcionką), indywidualne wyznaczenie zakresu materiału do przygotowania, możliwość korzystania z dyktafonu po uzyskaniu zgody osoby prowadzącej zajęcia (dotyczy wszystkich studentów). Szczegóły IDS określa *Regulamin dostosowania organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dostosowania warunków odbywania studiów do rodzaju występujących trudności* (stanowiący załącznik nr 1 do Regulaminu studiów w UŚ)

Ponadto studentom, którzy zgłoszą taką potrzebę, przyznawana jest pomoc osobistego asystenta, którego główną funkcją jest wsparcie studenta z niepełnosprawnością w sprawach organizacyjnych, jak kontakt z dziekanatem i kadrami dydaktyczną, ustalanie terminów i lokalizacji zajęć, pomoc przy przemieszczaniu się na terenie uczelni i przy sporządzaniu notatek podczas zajęć.

Na poziomie uczelni i Wydziału z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój są wdrażane założenia projektu DUO: Uniwersytet Śląski uczelnią dostępną, uniwersalną i otwartą (<https://www.duo.us.edu.pl/pl/duo-uniwersytet-slaski-uczelnia-dostepna-uniwersalna-i-otwarta>).

Głównym celem zaangażowania w projekt jest zwiększenie zakresu dostępności oraz poziomu otwartości i uniwersalności Wydziału, poprzez udoskonalenie wsparcia edukacyjnego, w tym wykorzystania w procesie kształcenia, prowadzenia dydaktyki w oparciu o ideę edukacji włączającej.

W ramach projektu uczelnia organizuje szereg szkoleń dla kadry akademickiej, które przybliżają tematykę związaną z koniecznością dostosowania kształcenia dla studentów ze specjalnymi potrzebami. Budynek Wydziału Nauk Przyrodniczych w Sosnowcu jest przystosowany dla studentów z niepełnosprawnościami oraz z innymi dysfunkcjami poprzez m.in. zniwelowanie barier architektonicznych. Realizowane są założenia dostosowania narzędzi informatycznych. Procedury kształcenia w edukacji na poziomie wyższym realizowane są poprzez zagwarantowanie dostępności i dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia (Regulamin studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach załącznik: Kryt_2_Z_06).

Studenci, którym aktualna sytuacja uniemożliwia kontynuowanie toku studiów na zasadach ogólnych, mogą studiować na zasadach Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS) i jest to forma przyznawana na jeden semestr jako forma pomocy polegająca na specjalnym trybie organizacji zajęć (<https://us.edu.pl/student/studia/tok-studiow-2/ios-czyli-indywidualna-organizacja-studiow/>).

W ramach indywidualizacji procesu uczenia się jest także możliwość podjęcia Indywidualnego Toka Studiów (ITS) przez studentów którzy spełniają warunki jego otrzymania. Student, z uwzględnieniem swoich zainteresowań, dobiera przedmioty (moduły) w ramach realizacji uczenia się w zakresie przewidzianym na danym kierunku oraz w zakresie dodatkowym, a także może uczestniczyć w wybranych pracach naukowo-badawczych czy też rozwojowych i wdrożeniowych (<https://us.edu.pl/student/studia/tok-studiow-2/indywidualny-tok-studiow/>). Ponadto, student ma możliwość studiowania na Indywidualnych Studiach Międzyobszarowych (ISM), podczas których sam buduje swój program kształcenia. Może wybierać zajęcia na praktycznie wszystkich kierunkach Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, wskazując jeden lub więcej kierunków wiodących, na których zdobędzie dyplom, a swój rozwój naukowy i zawodowy wzbogaca o dowolnie wybrane zajęcia na innych kierunkach. Przez cały okres studiów studentem opiekuje się wybrany przez niego tutor.

Indywidualizacja i dostosowanie kształcenia realizowane są również na wielu innych płaszczyznach. Są to np.:

- programy wymiany studentów, w szczególności Erasmus i MOST, na zasadach w nich obowiązujących,
- możliwość nadprogramowego uczestnictwa studentów w programach tutoringowych, podczas których student wybiera spośród nauczycieli akademickich uczestniczących w danym programie indywidualnego tutora, pod okiem którego realizuje własne pasje nie związane z zakresem materiału objętego programem studiów lub poszerzające ten zakres lub indywidualizuje nauczanie związane z określonym przedmiotem tam, gdzie wymaga to wsparcia. Programami, które wsparły i/lub wspierają przygotowanie kadry akademickiej do indywidualizacji nauczania opartych o tutoring są: projekt „SWAN. Szkolnictwo Wyższe Atrakcyjne i Nowoczesne – podnoszenie kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej” i projekt „Jeden Uniwersytet, Wiele Możliwości JUWM” (2019–2023), pozwalające poszerzyć grono certyfikowanych tutorów oraz program „Mistrzowie dydaktyki”, podczas którego nauczyciele akademicy poznają dobre praktyki związane z indywidualizacją kształcenia, wypracowane w innych uczelniach europejskich, które następnie implementują w macierzystych jednostkach. W 2021 r. rozpoczęło też działalność Centrum Dydaktyki Akademickiej

Uniwersytetu Śląskiego, które ma za zadanie wspierać nauczycieli w dostosowaniu kształcenia do potrzeb współczesnego studenta. Inne istotne dla kryterium aspekty to:

- możliwość konsultacji naukowych z nauczycielami akademickimi. Każdy nauczyciel akademicki jest zobowiązany Regulaminem pracy w Uniwersytecie Śląskim do przeznaczenia minimum 45 minut tygodniowo na konsultacje ze studentami. Od roku akademickiego 2019/2020 wyznaczone zostało 45-minutowe pasmo konsultacyjne (w godz. 13.00-13.45), kiedy nie odbywają się zajęcia, dzięki czemu nie ma ryzyka, że termin konsultacji pokryje się z zajęciami, przez co student nie będzie mógł z nich skorzystać;
- swobodny, dokonywany autonomicznie wybór promotora pracy dyplomowej; część nauczycieli akademickich daje również swobodę wyboru i realizacji tematu pracy licencjackiej opartej przede wszystkim o zainteresowania studenta;
- swoboda wyboru przedmiotów fakultatywnych z różnych obszarów, w tym od roku akademickiego 2021/2022 również w ramach modułu ogólnoakademickiego – Ogólnoakademicka Oferta Dydaktyczna | Pracownik (us.edu.pl);
- możliwość udziału w programie „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach Power II”, którego głównym celem jest rozwój Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, który zostanie osiągnięty poprzez podniesienie kompetencji studentów i studentek UŚ istotnych z punktu widzenia potrzeb gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa, poprzez realizację działań zmierzających do podniesienia kompetencji zawodowych, komunikacyjnych, informatycznych, analitycznych, wysokiej jakości programy stażowe;
- możliwość udziału w programie „Geohazard Silesia – dającym możliwość nabycia nowych kompetencji. Celem projektu było nabycie kompetencji zawodowych, analitycznych, językowych, komunikacyjnych, interpersonalnych i informatycznych. Uzyskanie kompetencji nastąpi poprzez: szkolenia, w tym certyfikowane, kursy, zajęcia warsztatowe, dodatkowe zajęcia praktyczne w formie projektowej, wizyty studyjne u pracodawców krajowych i zagranicznych;
- studenci mają możliwość w sposób dowolny zwiększania swoich aktywności naukowo-badawczych poprzez udział w studenckich kołach naukowych. Na WNP funkcjonuje 11 takich kół. Studenci kierunku turystyka mogą rozwijać swoje zainteresowania działając m.in. w następujących kołach naukowych: Studenckie Koło Naukowo-Podróżnicze „Denali”, SKN Geografów, SKN GIS, czy SKN Geologów. Ponadto na Wydziale Humanistycznym funkcjonuje kolejnych 9 kół naukowych. Najbardziej powiązane z kierunkiem jest Studenckie Koło Naukowe „El Mundo Hispano” promujące Hiszpanie i kulturę krajów hiszpańskojęzycznych czy Koło Naukowe Słowianistów UŚ Światowid popularyzujące kulturę Słowian.

Harmonogram realizacji studiów

Planowanie harmonogramów zajęć dydaktycznych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach reguluje zarządzenie Rektora nr 85 z dnia 27 czerwca 2019 r. (załącznik: Kryt_2_Z_07) i zarządzenie Rektora nr 64/2022 z dnia 9 maja 2022 (od roku akademickiego 2022/2023). Zajęcia organizowane są w tzw. blokach dydaktycznych, trwających po dwie godziny lekcyjne. W przypadku zajęć trwających nieparzystą liczbę godzin dydaktycznych, harmonogram zajęć układany jest w taki sposób, by umożliwić optymalne wykorzystanie infrastruktury dydaktycznej (np. umieszczając w harmonogramie dwa bloki o nieparzystej liczbie godzin kolejno po sobie albo umieszczając takie zajęcia na początku lub pod koniec dnia). Każdy student ma możliwość uczestnictwa w konsultacjach pracowników o wyznaczonej dla wszystkich godzinie (13.00-13.45). W szczególnych sytuacjach, za zgodą Prorektora ds. kształcenia i studentów, po konsultacji i za zgodą dziekana i studentów odbywających zajęcia, można prowadzić zajęcia nie stosując się do Zarządzenia Rektora, nr 85 i dopuszcza się dzień dydaktyczny bez przerwy na konsultacje z powodu długości i specyfiki zajęć.

Harmonogram zajęć jest udostępniany studentom co najmniej tydzień przed rozpoczęciem semestru w systemie USOS, zgodnie z regulaminem studiów (załącznik: Kryt_2_Z_06). Plan ten widoczny jest w systemie USOS dla każdego studenta indywidualnie. Ponadto, plan studiów wywieszany jest w gablotach przypisanych do danych roczników odpowiednich kierunków studiów na

parterze budynku WNP w Sosnowcu. Podczas układania semestralnych planów zajęć uwzględniane są potrzeby studentów oraz nauczycieli akademickich. Zajęcia dla studentów trwają od poniedziałku do piątku. Średnia liczba godzin kontaktowych przypadających na tydzień nauki wynosi od 23,5 godziny w semestrze 1 do 7 w semestrze 4 (Tabela 2.5). W semestrze zimowym 2021/2022, z uwagi na obostrzenia sanitarne zajęcia prowadzone były w trybie nauczania hybrydowego. Zasadniczo wykłady prowadzone były w formie zdalnej, zaś laboratoria i ćwiczenia w formie kontaktowej.

Początkowo podczas zagrożenia epidemicznego harmonogram zajęć przewidywał nauczanie hybrydowe, tj. wyznaczone dni w tygodniu były przewidziane wyłącznie na zajęcia online (wykłady, seminaria), a inne dni w tygodniu wyłącznie na zajęcia kontaktowe, tj. laboratoria. Ułatwiało to studentom dogodny dostęp do każdej z form zajęć. W semestrze letnim zgodnie z zarządzeniem Rektora nr 32 z 2021 r. (załącznik Kryt_2_Z_04) wszystkie zajęcia miały być prowadzone w formule kształcenia zdalnego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W trakcie trwania semestru Rektor zastrzegał możliwość dokonywania zmian trybu realizacji zajęć, zgodnie ze zmieniającymi się uwarunkowaniami epidemicznymi.

Zajęcia na kierunku turystyka realizowane są w budynku WNP w Sosnowcu przy ul. Będzińskiej 60. W doborze sal zajęciowych uwzględnia się liczebność grup oraz specyfikę zajęć. Zajęcia wykładowe realizowane są na ogół w aulach i salach wykładowych, pozostałe zaś, w zależności od formy zajęć, w salach ćwiczeniowych i laboratoryjnych.

Studia II stopnia obejmują 4 semestry i przypisano im 120 punktów ECTS, po 30 punktów w każdym z semestrów. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach modułów związanych z działalnością naukową prowadzoną w INoZ, IH, INoSz i IGSEiGP wynosi 119 punktów.

Tematycznie zakres kształcenia jest różnicowany pomiędzy specjalnościami i determinowany rodzajem specjalności. Ma to zapewnić wysoki poziom specjalistycznej wiedzy, a zarazem odpowiedzieć na potrzeby rynku pracy.

W programie występują bloki przedmiotów wspólnych dla obu specjalności tj.: *Podstawy geografii w turystyce, Zastosowanie statystyki w turystyce, Metodyka i technika obsługi ruchu turystycznego, Metodyka prowadzenia wycieczek i turystyka szkolna, GIS w turystyce, Warsztat badań w turystyce, Nowe trendy w turystyce*, a także moduł humanistyczny (*Wprowadzenie na rynek pracy*). Tym samym wszyscy absolwenci studiów II stopnia – niezależnie od wyboru specjalności, zyskują pogłębioną wiedzę z zakresu turystyki. Wskazane przedmioty obejmują kompendium wiedzy z przedmiotów kierunkowych. Grupa przedmiotów wspólnych pozwala na pełną integrację roku oraz swobodną dyskusję i wymianę myśli pomiędzy studentami obu specjalności. Ponadto studenci obu specjalności na kierunku turystyka mają w ofercie szeroki wachlarz zróżnicowanych tematycznie modułów specjalnościowych (odpowiednio 12 i 7 takich modułów).

Liczba godzin na studiach II stopnia zróżnicowana jest w zależności od wyboru specjalności i wynosi odpowiednio:

- dziedzictwo kulturowe – 1105 godzin;
- gospodarka turystyczna – 1075 godzin.

Wyboru specjalności studenci dokonują podczas zapisów na studia. Obie specjalności w pełni wpisują się w zakres badań naukowych prowadzonych w INoZ, IH, INoSz i IGSEiGP. Szczegóły edycji 2022/2023 programu znajdują się na stronach internetowych UŚ: <https://informator.us.edu.pl/programmes/list/all/TR/W2-S2TR19.2022/>. Specjalności uruchomiane są według zainteresowania studentów, przy założeniu, że pełna grupa musi liczyć minimum 5 osób. Wszelkie informacje szczegółowe dotyczące poszczególnych przedmiotów wraz z nazwiskami prowadzących, literaturą, tematami, stosowanymi metodami nauczania oraz warunkami zaliczenia każdej z form zajęć wraz z oceną końcową modułu zawarte są w sylabusach do przedmiotów, dostępnych po zalogowaniu się w systemie USOS. Warunki i termin zatwierdzania w systemie USOS sylabusów przez koordynatorów przedmiotów określa Regulamin. Zgodnie z zapisem aktualne sylabusy udostępniane są studentom w ciągu pierwszych dwóch tygodni danego semestru lub

w ciągu dwóch tygodni od rozpoczęcia zajęć, jednak nie później niż dwa tygodnie przed terminem weryfikacji efektów uczenia się, gdy z powodu odmiennej organizacji przyjętej w jednostce dane zajęcia nie rozpoczynają się wraz z początkiem semestru.

Dobór form zajęć i proporcji liczby godzin przypisanych poszczególnym formom

Wykłady w Uniwersytecie są otwarte, z pewnymi zastrzeżeniami, co reguluje § 150 Statutu UŚ (załącznik: Kryt_2_Z_08). Wykłady prowadzone są dla wszystkich studentów na danym roku, a o liczebności studentów w grupach zajęciowych, w zależności od formy zajęć, decyduje Dziekan Wydziału po zasięgnięciu opinii Dyrektora kierunku, zgodnie z Zarządzeniem nr 169 z dnia 5 grudnia 2019 r. Rektora UŚ w sprawie planowania, dokumentowania i sposobu rozliczania rocznego wymiaru zajęć dydaktycznych, godzin ponadwymiarowych i zleconych, praktyk zawodowych doktorantów oraz zdolności dydaktycznej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach (załącznik: Kryt_2_Z_09).

Na kierunku turystyka główną formą zajęć są wykłady, które stanowią 35-37% wszystkich zajęć (Tabela 2.3. i 2.4.). Drugie w kolejności są laboratoria, które obejmują ponad 18% programu na specjalności gospodarka turystyczna i aż 23% na dziedzictwie kulturowym. Należy podkreślić znaczny bo aż 14% udział ćwiczeń terenowych, które dodatkowo uzupełnia 15-dniowa praktyka zawodowa. Zajęcia językowe obejmują łącznie 45 godzin, co stanowi ponad 4% programu. Z kolei seminarium magisterskie trwa przez 4 semestry w łącznym wymiarze 120 godzin i jest uzupełnione pracownią magisterską w liczbie 90 godzin.

Tabela 2.3.Struktura rodzajowa zajęć w cyklu kształcenia od roku 2022/2023 na kierunku turystyka II stopnia specjalności gospodarka turystyczna:

Rodzaj zajęć	Semestr (godziny)				Suma (godziny)	%
	1	2	3	4		
Wykład	170	100	85	45	400	37,2
Ćwiczenia	30		15		45	4,2
Laboratorium	75	75	45		195	18,1
Praktyki i ćwiczenia terenowe		150			150	14,0
Język obcy	30	15			45	4,2
Seminarium	30	30	30	30	120	11,2
Pracownia magisterska		30	30	30	90	8,4
Modułu ogólnoakademicki			30		30	2,8
Suma	335	400	235	105	1075	100

Tabela 2.4.Struktura rodzajowa zajęć w cyklu kształcenia od roku 2022/2023 na kierunku turystyka II stopnia specjalności dziedzictwo kulturowe

Rodzaj zajęć	Semestr (godziny)				Suma (godziny)	%
	1	2	3	4		
Wykład	110	115	115	45	385	34,8
Ćwiczenia		15	15		30	2,7
Laboratorium	75	90	90		255	23,1
Praktyki i ćwiczenia terenowe		150			150	13,6
Język obcy	30	15			45	4,1
Seminarium	30	30	30	30	120	10,9
Pracownia magisterska		30	30	30	90	8,1
Modułu ogólnoakademicki			30		30	2,7
Suma	245	445	310	105	1105	100

Rozkład liczby zajęć przypadających na tydzień zmienny jest w przebiegu studiów, a obciążenie liczbą godzin maleje w kolejnych semestrach. Największy wymiar godzin zajęć przypada na semestr 1, najmniej zajęć przypada na semestr czwarty, w którym studenci przygotowują pracę dyplomową. Rozkład zajęć wskazuje, że najwięcej ćwiczeń przypada na I rok studiów. Z kolei wykłady występują we wszystkich semestrach z kulminacją w semestrze pierwszym. Ostatni, 4 semestr, dedykowany jest głównie ukończeniu pracy magisterskiej (tabeli 2.5.).

Tabela 2.5. Rozkład godzin zajęciowych w poszczególnych semestrach na kierunku turystyka II stopnia w cyklu kształcenia od roku 2022/2023 (bez praktyk zawodowych i ćwiczeń terenowych)

Semestr	Liczba godzin		Liczba tygodni	Średnia liczba godzin na tydzień		Średnia liczba godzin na dzień	
	DK	GT		DK	GT	DK	GT
1	245	335	15	16,3	22,3	3,3	4,5
2	295	250	15	19,7	16,7	3,9	3,3
3	310	235	15	20,7	15,7	4,1	3,1
4	105	105	15	7,0	7,0	1,4	1,4

DK – dziedzictwo kulturowe, GT – gospodarka turystyczna

Praktyki zawodowe

System praktyk zawodowych na Uniwersytecie Śląskim reguluje Zarządzenie nr 92 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 22 czerwca 2020 r. w sprawie określenia wytycznych dotyczących organizacji praktyk zawodowych studenta – ze zm. (załącznik: Kryt_2_Z_10).

Na podstawie zapisów niniejszego zarządzenia opracowano *Regulamin zawodowych praktyk studenckich na kierunkach studiów geograficznych Wydziału Nauk Przyrodniczych*, który reguluje kwestie praktyk m.in na turystyce (załącznik: Kryt_2_Z_11). Regulamin ten określa m.in. procedurę odbycia i zaliczenia praktyki, obowiązki studenta oraz opiekuna akademickiego praktyk, a także ramowy program i wymiar czasowy praktyk zawodowych.

Wymiar praktyk zawodowych na kierunku turystyka wynosi 15 dni 90 h- i przypisany jest do zaliczenia w semestrze 2. Zaliczenie praktyk zawodowych równoważne jest uzyskaniu 1 punktu ECTS. Praktyki mogą odbywać się w okresie wakacyjnym po okresie zajęć w semestrze 2. Regulamin w szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza realizację praktyk wcześniej, ale wymaga to zgody opiekuna akademickiego praktyk zawodowych. Zgoda na odbycie praktyk jest warunkowa i nie stanowi podstawy do zwolnienia z zajęć dydaktycznych lub usprawiedliwienia tej nieobecności. Praktyki mogą być realizowane również w trybie zdalnym lub hybrydowym. Przesłanką takiego trybu jest sytuacja pandemiczna lub znaczne oddalenie miejsca praktyki, szczególnie jeśli instytucja gwarantuje wysoką jakość oraz istotność wiedzy z punktu widzenia efektów uczenia się. W takim przypadku student również przedkłada sprawozdanie z praktyk, analogicznie jak w przypadku odbycia zajęć w trybie kontaktowym.

Nadzór nad realizacją praktyk zawodowych na wydziale sprawuje prodziekan ds. kształcenia i studentów. Bezpośrednią obsługą zawodowych praktyk studenckich zajmuje się opiekun akademicki praktyki zawodowej. Funkcję opiekuna akademickiego praktyk zawodowych pełni zastępca dyrektora kierunku. Takie umocowanie osoby sprawującej pieczę nad procesem praktyk, świadczy o donośnej roli praktyk w programie kształcenia. W efekcie dyrekcja kierunku ma bezpośredni ogłód sytuacji związanej z praktykami i może skutecznie implementować wnioski z nich płynące do prac nad modyfikacją kierunku. Opiekunem akademickim praktyk zawodowych jest pracownik samodzielny, posiadający duże doświadczenie na rynku pracy. Zna on dobrze także potrzeby samorządu terytorialnego, w którym pracował. Opiekun praktyk zawodowych był także kierownikiem 3 prac zleconych na uniwersytet, co świadczy o jego praktycznych powiązaniach z rynkiem pracy.

Studenci informowani są o wymogu odbycia praktyk na corocznym spotkaniu z dyrektorem kierunku i opiekunem akademickim praktyk zawodowych. Omówione zostają najważniejsze

procedury wynikające z regulaminu, a także rekomendowane są instytucje, w których studenci mogą odbywać praktyki. Wszystkie niezbędne informacje wraz ze wzorami stosownych dokumentów znajdują się w dedykowanej zakładce praktyki zawodowe na stronie wydziału:

<https://us.edu.pl/wydzial/wnp/student/kierunki-geograficzne/praktyki-zawodowe/>

Praktyki zawodowe studentów kierunku turystyka są obowiązkową częścią programu studiów. Efekty uczenia się przypisane do praktyk są kompatybilne z efektami uczenia się pozostałych zajęć ujętych w programie studiów. Podstawowym celem praktyki zawodowej jest zrealizowanie efektów uczenia się wynikających z programu studiów, ponadto zapoznanie studentów z funkcjonowaniem instytucji, w których wykonywane są prace zgodne z wykształceniem absolwenta, praktyczne przygotowanie do poszukiwania i wykonywania zawodu po ukończeniu studiów oraz zapoznanie studenta z zasadami funkcjonowania rynku pracy. Praktyki zawodowe mają nie tylko umożliwić studentom uzupełnienie ich wiedzy teoretycznej, ale także pokazać, w jaki sposób tę wiedzę wykorzystać w praktyce. Obecność w programie studiów praktyk zawodowych ma na celu aktywizację zawodową studenta oraz zwiększenie jego konkurencyjności na rynku pracy.

Praktyki na kierunkach geograficznych, do których zalicza się turystykę, mają charakter ciągły. Studenci powinni we własnym zakresie poszukiwać instytucji, w której odbędą praktykę zawodową. Samodzielność studenta pod tym względem należy uważać za istotny element realizacji jednego z celów praktyki - rozpoczęcia samodzielnej aktywności zawodowej. W tym celu student może posłużyć się wykazem rekomendowanych podmiotów, który jest zamieszczony na stronach wydziału w zakładce praktyki zawodowe: <https://us.edu.pl/wydzial/wnp/student/kierunki-geograficzne/praktyki-zawodowe/> Znajduje się tam również arkusz *Bazy Dobrych Praktykodawców*, w którym jest lista instytucji wraz z danymi kontaktowymi opracowana przez Biuro Karier UŚ. Ponadto na stronach wydziału znajdują się odnośniki do baz publicznych służb zatrudnienia (<https://oferty.praca.gov.pl>) oraz portalu administracji rządowej (<https://nabory.kprm.gov.pl>), gdzie również są dostępne oferty praktyk i staży. Student może skorzystać także z listy konkretnych podmiotów, w których dotychczas nasi studenci odbywali praktyki, znajdującej się w posiadaniu opiekuna akademickiego praktyk zawodowych, a także może korzystać z jego wskazań – zatem zapewnione jest pełne wsparcie studenta również w tym zakresie. Wybór miejsca odbywania praktyk powinien wiązać się z zainteresowaniami naukowymi oraz planami zawodowymi studenta. Wybierane instytucje powinny dawać możliwość nabycia umiejętności praktycznych związanych z wiedzą zdobywaną na danym kierunku.

Podstawowym miejscem odbywania praktyk przez studentów turystyki są biura podróży, obiekty turystyczne oraz touroperatorzy. Dla studentów dostępne są podmioty zrzeszone w Śląskiej Izbie Turystyki, której członkiem jest WNP. Studenci ale również pracownicy naukowcy współpracują z Ośrodkiem Edukacji Geologiczno-Ekologicznej GEOsfera z Jaworzna. Ten zrewitalizowany obszar nieczynnego kamieniołomu wapieni triasowych jest miejscem badań nad geologiczną przeszłością regionu, a także stanowi atrakcję turystyczną licznie odwiedzaną przez mieszkańców województwa. Innymi popularnymi miejscami odbywania praktyk są również jednostki kultury i sportu. Katalog podmiotów nie jest zamknięty - mogą tam być również inne podmioty, których działalność wiąże się z profilem kształcenia i pozwala osiągnąć zakładane efekty uczenia się. Studenci mogą odbywać praktykę zawodową także w instytucjach państwowych i prywatnych, których działalność związana jest z szeroko pojętymi zagadnieniami z zakresu turystyki. Opcjonalnie praktyki zawodowe mogą być realizowane w jednostkach administracji samorządowej - odpowiednie jednostki w urzędach miast, gmin, powiatów, urzędach marszałkowskich (wydziały turystyki, kultury, sportu i rekreacji); a także urzędach administracji centralnej typu Urząd Wojewódzki, GUS itp.

Zapewnienie jakości miejsc odbywania praktyki realizowane jest przez uprzednią aprobatę instytucji i zakresu praktyki, określoną w projekcie porozumienia z instytucją, którą w pierwszej kolejności akceptuje Uczelnia. Porozumienie zawiera również efekty uczenia się, które powinny być zrealizowane w trakcie praktyk. Dodatkowo student, w porozumieniu z zakładem pracy, doprecyzowuje szczegółowy program praktyki, który koreluje ściśle z zakładanymi efektami uczenia się, wynikającymi z programu studiów. W porozumieniu wskazany jest również opiekun praktyki

zawodowej z ramienia zakładu pracy, który posiada odpowiednie kompetencje i doświadczenie. Dane kontaktowe opiekuna praktyki umożliwiają bieżący kontakt i nadzór nad przebiegiem praktyk. Rolą zakładowego opiekuna praktyki jest nadzór merytoryczny nad praktykantem.

Zakład przyjmujący studenta na praktyki, akceptuje treść porozumienia, tym samym zobowiązując się umożliwić studentowi osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Podmiot, w którym student odbywa praktyki, udostępnia infrastrukturę i wyposażenie gwarantującą prawidłową realizację praktyki. Student, w przypadku napotkania problemów w trakcie odbywania praktyk, których nie może rozwiązać w porozumieniu z zakładowym opiekunem praktyki, zgłasza niezwłocznie tę sytuację opiekunowi akademickiemu praktyk zawodowych, który wspólnie z kierownictwem zakładu pracy rozstrzyga sprawy związane z przebiegiem praktyki zawodowej.

Następnie na etapie sprawozdania z praktyk, które przygotowuje student według wzoru będącego załącznikiem do regulaminu praktyk (załącznik: Kryt_2_Z_12), zakład potwierdza realizację zakładanych efektów uczenia się. Warunkiem zaliczenia praktyk jest ich odbycie zgodnie z indywidualnym programem praktyk oraz przedstawienie raportu z przebiegu praktyki zawodowej. Raport z praktyk zawiera szczegółowy opis wykonywanych czynności, nabytych kompetencji i umiejętności, adekwatny do zakładanego programu szczegółowego praktyk. Musi on w sposób niebudzący wątpliwości wskazywać na osiągnięcie efektów uczenia się wynikających z programu studiów. Zakład pracy również wyraża opinię w przedmiocie oceny pracy studenta w ramach odbywania praktyki zawodowej, uwzględniając poziom osiągnięcia zakładanych celów.

O zaliczeniu praktyk i ocenie końcowej decyduje opiekun akademicki praktyki zawodowej, oceniając w sposób kompleksowy osiągnięte efekty uczenia się. Ustalając ocenę z praktyk uwzględnia ocenę proponowaną przez zakładowego opiekuna praktyki oraz jakość przedłożonego raportu, w którym student wykazuje związek pomiędzy umiejętnościami, które nabył w trakcie praktyki, a efektami kształcenia i profilem studiowanego kierunku.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 2:

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne

Postępowanie kwalifikacyjne na studia II stopnia na kierunku turystyka opiera się na zasadach regulowanych uchwałą Senatu UŚ, podejmowaną z rocznym wyprzedzeniem w stosunku do planowanego naboru. Postępowanie rekrutacyjne odbywa się z wykorzystaniem platformy IRK – Internetowa Rejestracja Kandydatów (<https://irk2.us.edu.pl/pl/>). Organem odpowiedzialnym za przeprowadzenie rekrutacji jest Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna (WKR), powoływana przez JM Rektora UŚ corocznie na drodze zarządzenia na wniosek Dziekana.

Informacje na temat oferty edukacyjnej WNP, w tym szczegółowe informacje na temat kierunku turystyka II stopnia oraz warunki i przebieg rekrutacji, oferowane specjalności, znajdują się także na stronie wydziałowej (<https://us.edu.pl/wydzial/wnp/studia/kierunki-studiow/turystyka/>) oraz w IRK. Informacje dotyczące oferty edukacyjnej są aktualizowane co roku przed rozpoczęciem rekrutacji. Studenci turystyki mogą wybrać specjalność gospodarka turystyczna lub dziedzictwo kulturowe.

Informacje o oczekiwanych od kandydata kompetencjach cyfrowych niezbędnych w procesie rekrutacji, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz o wsparciu Uczelni w zapewnieniu do tego sprzętu znajdują się na stronie internetowej Uczelni w serwisie kandydat w formie dedykowanej zakładki: [Dodatkowe kompetencje wymagane od kandydatów i studentów UŚ | Kandydat | Studia, Rekrutacja, Kierunki | Uniwersytet Śląski w Katowicach \(us.edu.pl\)](#)

Kształceniu zdalnemu poświęcony jest serwis: [Strona główna | Zdalny UŚ \(us.edu.pl\)](#) oraz [Centrum Kształcenia na Odległość | Strona główna \(us.edu.pl\)](#).

W czasie rekrutacji, dla osób nie posiadających odpowiednich narzędzi do dokonania skutecznej rejestracji i zapisu na studia, w Dziale Kształcenia (Rektorat) udostępniane są stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu oraz drukarka i skaner i udzielane jest na bieżąco wsparcie specjalistów w tym zakresie.

O przyjęcie na studia mogą się ubiegać osoby posiadające dyplom ukończenia studiów z tytułem licencjata, inżyniera lub magistra w zakresie turystyki lub dyscyplin pokrewnych. Kandydat ubiegający się o przyjęcie posiada wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne niezbędne do podjęcia kształcenia w stopniu rozszerzonym i pogłębionym na studiach II stopnia na tym kierunku (załączniki: Kryt_3_Z_01; Kryt_3_Z_02). Jeżeli liczba kandydatów jest większa od limitu miejsc, o kolejności przyjęć decyduje miejsce na liście rankingowej, utworzonej na podstawie średniej ocen ze studiów wyższych. Zgodnie z kryteriami rekrutacji na rok akademicki 2023/2024 o zakwalifikowaniu na studia decyduje miejsce na liście rankingowej utworzonej na podstawie sumy oceny na dyplomie i średniej ocen ze studiów. Absolwenci innych kierunków lub absolwenci z innych uczelni mogą zostać zobowiązani do odbycia zajęć wyrównawczych (odpłatnie) jeżeli analiza programów ukończonych przez nich studiów I stopnia wykaże różnice w efektach uczenia się.

Przy rekrutacji na II stopień studiów dopuszczenie kandydata do postępowania kwalifikacyjnego następuje po założeniu przez niego indywidualnego konta w IRK, wyboru kierunku studiów/specjalności i wniesieniu opłaty rekrutacyjnej. Kandydat na studia zobowiązany jest złożyć także odpowiednie zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia studiów na tym kierunku. Z powodu Covid-19 rekrutacja 2021/2022 prowadzona była z zachowaniem reżimu sanitarnego.

W roku akademickim 2021/2022 rekrutacja na studia II stopnia turystyka obejmowała dwa etapy:

1) etap I - odbywał się online poprzez system Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK), w którym kandydat rejestrował się na wybrany kierunek studiów;

2) etap II - po ogłoszeniu listy wyników postępowania kwalifikacyjnego kandydaci, którzy zostali zakwalifikowani do przyjęcia na studia, dokonywali wpisu na studia i składali wymagane dokumenty. Dostępne były dwa tryby przyjmowania dokumentów: w dziekanacie lub online. Po przeanalizowaniu stopnia zagrożenia epidemicznego Covid-19 i po konsultacji z dziekanatem, podjęto decyzję o przyjmowaniu dokumentów stacjonarnie z zachowaniem reżimu sanitarnego. Wynikało to ze zmniejszenia zagrożenia epidemicznego w okresie letnim i niewielkiej liczby kandydatów.

Zaliczenie w poczet studentów kierunku turystyka może być także efektem przeniesienia z innej uczelni. W tym celu należy złożyć wniosek o przeniesienie z uzasadnieniem do odpowiedniego organu uczelni macierzystej z prośbą o zaopiniowanie wniosku, a zaopiniowany wniosek przedłożyć dziekanowi wydziału przyjmującego w Uniwersytecie Śląskim. Niezbędne jest dołączenie do wniosku stosownej dokumentacji, poświadczającej dotychczasowy przebieg studiów, np. kserokopii indeksu,

karty dotychczasowego przebiegu studiów. Dziekan lub jego pełnomocnik ds. kształcenia, wyrażając zgodę na przyjęcie na studia w tym trybie, określa szczegółowe warunki przeniesienia, m.in. na który semestr student zostaje wpisany, jakie różnice programowe i w jakim czasie będzie zobowiązany wyrównać.

O przyjęcie na studia w języku polskim może ubiegać się również cudzoziemiec – w tym przypadku wymagana jest znajomość języka polskiego potwierdzona odpowiednim dokumentem. W razie jego braku, znajomość języka polskiego można potwierdzić biorąc udział w egzaminie albo rozmowie kwalifikacyjnej prowadzonej przez Szkołę Języka i Kultury Polskiej UŚ (która jest ośrodkiem uprawnionym do przeprowadzenia egzaminów certyfikowanych z języka polskiego jako obcego na wszystkich poziomach zaawansowania) lub WKR. Liczba punktów rekrutacyjnych stanowi podstawę do przygotowania i ogłoszenia list rankingowych i list osób zakwalifikowanych na kierunek w ramach limitów miejsc, przyjętych w uchwałach rekrutacyjnych.

Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów określa uchwała nr 432 Senatu z dnia 24 września 2019 r. (załącznik: Kryt_3_Z_03).

Procedura ta ma na celu ułatwienie dostępu do studiów wyższych w uczelni osobom posiadającym doświadczenie zawodowe oraz skrócenie czasu studiów przez wcześniejsze zaliczenie określonych modułów wraz z przypisaniem im określonej liczby punktów ECTS i zwolnienie z konieczności uczestnictwa w pełnym wymiarze zajęć dydaktycznych przewidzianych w programie studiów. Potwierdzenie efektów uczenia się odbywa się na poziomie modułów kształcenia na podstawie wniosku, który wraz z pozostałymi dokumentami składany jest w Dziale Kształcenia. Organem odpowiedzialnym za przeprowadzenie weryfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów jest komisja ds. potwierdzenia efektów uczenia się, składająca się z właściwego dyrektora kierunku oraz nauczycieli akademickich będących koordynatorami modułów, których osiągnięcie efektów uczenia się ma zostać poddane weryfikacji. W tym trybie można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do zajęć objętych programem studiów. Osoby, po pozytywnym zakończeniu procesu potwierdzania efektów uczenia się, przyjmowane są na odpowiedni program studiów kierunku w drodze wpisu na listę studentów.

Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni jasno opisuje Regulamin Programu Mobilności Studentów i Doktorantów MOST przyjęty przez KRUP 17 października 2019 roku (załącznik: Kryt_3_Z_04) oraz § 19 Regulaminu (załącznik: Kryt_3_Z_05), regulamin programu Erasmus+ (<https://www.erasmus.us.edu.pl/>). Wszystkie bieżące informacje na temat możliwości studiowania poza granicami kraju oraz poza macierzystą uczelnią dostępne są dla studenta na stronie <https://us.edu.pl/student/mobilnosc/wyjazdy-zagraniczne/>. Studenci mogą także korzystać z programu CEEPUS (<http://www.krsg.us.edu.pl/ceepus/>; <http://www.ceepus.info/default.aspx>).

Aby zaliczyć semestr zajęć odbytych na innej uczelni student musi uzyskać minimum 30 punktów ECTS, przy czym punkty mogą być przepisane za zaliczenie zajęć i praktyk przewidzianych programem kształcenia, realizację projektu badawczego oraz przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej lub przygotowanie do egzaminu dyplomowego pod warunkiem stwierdzenia zbieżności uzyskanych efektów uczenia się w ramach modułów odbytych poza UŚ. Podstawowymi dokumentami niezbędnymi do rozliczenia semestru studiów odbytych na innej uczelni w ramach programu MOST jest „Porozumienie o programie zajęć” oraz karta okresowych osiągnięć Studentki/Studenta, natomiast rozliczenie okresu studiów odbytych na uczelni zagranicznej w ramach programu Erasmus+ następuje na podstawie „Porozumienia o programie studiów” (Learning Agreement), wykazu zaliczeń (Transcript of Records) oraz karty uznania zaliczeń/egzaminów (załącznik: Kryt_3_Z_04).

Osobą odpowiedzialną za prawidłowe przenoszenie osiągnięć jest Dziekan lub jego pełnomocnik ds. kształcenia, który także zatwierdza harmonogram i kryteria przenoszenia osiągnięć zdobytych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej. W przypadku stwierdzenia istotnych rozbieżności kieruje wniosek studenta do weryfikacji merytorycznej do nauczyciela akademickiego prowadzącego dany przedmiot celem uzyskania opinii, zaleca uzupełnienie różnic programowych i brakujących punktów ECTS bez konieczności wnoszenia opłaty lub w wyjątkowych przypadkach podejmuje decyzję o odmowie uznania efektów uczenia się. Stałe wsparcie studentom w zakresie mobilności krajowej zapewnia Koordynator wydziałowy Programu MOST oraz Koordynatorzy Uczelniani ds. Programu MOST, a w zakresie wymiany międzynarodowej - Pełnomocnik dziekana ds. Programu Erasmus oraz Biuro Wymiany Międzynarodowej UŚ (Office for International Exchange).

Zasady i procedury dyplomowania

Proces dyplomowania oraz sprawdzanie i ocenianie efektów uczenia się osiąganych na zakończenie cyklu kształcenia są określone regulaminem studiów, § 34–39 (załącznik: Kryt_3_Z_05) oraz Systemem Zapewniania Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Nauk Przyrodniczych (załącznik: Kryt_3_Z_06).

Prace dyplomowe na studiach II stopnia mogą być prowadzone przez: a) promotora, b) promotora i współpromotora (w tym z innej jednostki naukowej), c) promotora i opiekuna naukowego. W razie dłuższej nieobecności promotora, jeśli nieobecność ta mogłaby wpłynąć na opóźnienie terminu złożenia pracy, student może wnioskować do dziekana o wyznaczenia osoby, która przejmie obowiązki kierowania pracą dyplomową. Funkcję promotora prac dyplomowych na kierunku turystyka mogą sprawować nauczyciele akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora. Wybór promotora prac dyplomowych dokonywany jest na I semestrze. Jest ona poprzedzona spotkaniem ze studentami w formie zebrania, na którym prezentują się potencjalni promotorzy prac dyplomowych, przedstawiając swoje zainteresowania badawcze. Student ma do wyboru jedno spośród kilku seminariów, w ramach których wybiera promotora.

Wstępna problematyka pracy dyplomowej ustalana jest w momencie wyboru promotora lub w pierwszym miesiącu współpracy. Promotor ustala ze studentem temat pracy dyplomowej magisterskiej, który powinien być zgodny z kierunkiem studiów oraz uwzględniać zainteresowania naukowe studenta, realizowane programy badawcze oraz możliwości wydziału w zakresie zapewnienia odpowiedniej opieki naukowej nad daną pracą. Promotor dokonuje rejestracji tytułu pracy dyplomowej w systemie APD. Aktualnie dostosowano procedury dyplomowania do nowego zarządzenia rektora, w którym została opisana szczegółowa organizacja procesu uzyskania dyplomu (Zarządzenie nr 201 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie wprowadzenia procedury składania i archiwizowania pisemnych prac dyplomowych w bazie elektronicznej (załącznik: Kryt_3_Z_14).

Każdy promotor pracy magisterskiej współpracuje maksymalnie z 10 studentami, ale w praktyce w latach 2018-2021 promotorzy nadzorowali średnio 7 dyplomantów. W przypadku większej liczby chętnych studentów niż dostępnych miejsc u danego opiekuna pracy, o przydzieleniu studenta na dane seminarium dyplomowe decyduje kryterium średniej ocen.

Prace dyplomowe muszą spełniać określone wymagania merytoryczne i formalne, omawiane podczas seminariów dyplomowych. Realizacji pracy dyplomowej sprzyja uczestnictwo studenta w seminarium dyplomowym magisterskim, które trwa przez cztery semestry (I, II, III, IV), (<https://informator.us.edu.pl/programmes/list/all/TR/>). Promotorzy prac dyplomowych są zobowiązani do przedstawienia ostatecznych tematów prac do zatwierdzenia przez Radę Dydaktyczną Kierunków Geograficznych i Dyrektora. Zmiana tematu pracy dyplomowej następuje na podstawie pisemnego wniosku złożonego przez studenta i popartego przez promotora.

Proces sprawdzania i oceniania efektów uczenia się osiąganych na zakończenie procesu kształcenia obejmuje ocenę pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Obecnie wszystkie prace dyplomowe są wprowadzane do systemu Archiwum Prac Dyplomowych (APD), który jest zintegrowany z Jednolitym Systemem Antyplagiatowym (JSA). Za kontrolę antyplagiatową pracy

w systemie JSA odpowiada promotor pracy. Praca dyplomowa podlega ocenie (recenzji) zgodnie z § 35 regulaminu studiów (załącznik: Kryt_3_Z_05). Warunki przeprowadzania egzaminu dyplomowego określa dokładnie rozdział VII regulaminu studiów.

W regulaminie studiów obowiązującym od 1.10.2021 roku (załącznik: Kryt_3_Z_05) na wniosek studenta pozytywnie zaopiniowany przez promotora, dziekan może wyrazić zgodę na złożenie pracy dyplomowej w postaci artykułu naukowego, opublikowanego w wolnym, powszechnym i trwałym dostępie (otwarty dostęp) w periodyku naukowym ujętym w wydanym na podstawie art. 267 ust. 3 Ustawy wykazie czasopism naukowych, który przyporządkowano do dyscypliny naukowej zgodnej z kierunkiem studiów. W przypadku, gdy artykuł stanowi publikację dwu- lub wieloautorską, student przedkłada wraz z pracą dyplomową oświadczenia własne i współautorów, wskazujące ich merytoryczny wkład w powstanie pracy, pozwalające na ocenę roli i udziału studenta w ich powstawaniu, w tym w zainicjowaniu i przeprowadzeniu opublikowanych wyników badań. W przypadku, gdy promotor jest współautorem artykułu, nie może być członkiem komisji, jednakże na kierunku turystyka nie było takich przypadków.

W roku akademickim 2018/2019 wszystkie egzaminy dyplomowe magisterskie odbyły się w tradycyjnej formie stacjonarnej (razem 26), w 2019/2020 obowiązywał model hybrydowy – 9 obron odbyło się w formie stacjonarnej i 9 w formie zdalnej (razem 18); podobnie w 2020/2021 – 4 obrony w formie stacjonarnej i 14 w formie zdalnej (razem 18); natomiast w roku 2021/2022 wszystkie obrony odbyły się w formie stacjonarnej (razem 21).

Student był zobowiązany do złożenia podania o egzamin zdalny do Prodziekan ds. kształcenia i studentów na WNP (załącznik: Kryt_3_Z_07), które po pozytywnej opinii było podstawą do zorganizowania i przeprowadzenia egzaminu zgodnie z procedurą przeprowadzenia zdalnych egzaminów dyplomowych na Wydziale Nauk Przyrodniczych UŚ (załącznik: Kryt_3_Z_08). Szczegółowy przebieg procedury przeprowadzania egzaminu dyplomowego w formie zdalnej został udostępniony studentom na stronie wydziałowej (https://us.edu.pl/wydzial/wnp/student/kierunki-biologiczne/prace-dyplomowe__trashed/zdalne-egzaminy-dyplomowe/).

Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów

Na kierunku turystyka studenci mają możliwość adoptowania metod do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz dostosowania procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych. Istnieją możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia, które są zawarte w regulaminie studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach (załącznik: Kryt_3_Z_05). Są to: IDS – indywidualne dostosowanie studiów; IOS – indywidualna organizacja studiów; ITS – indywidualny tok studiów; ISM – indywidualne studia międzyobszarowe.

Studenci z niepełnosprawnością po spełnieniu określonych kryteriów mogą studiować w ramach indywidualnego dostosowania studiów (IDS) (<https://us.edu.pl/student/studia/tok-studiow-2/wsparcie-i-fundusze-dostosowanie-do-specjalnych-potrzeb-indywidualne-dostosowanie-studiow/>). Jedną z form dostosowania systemu wsparcia do potrzeb studentów z niepełnosprawnością jest obecność koordynatora do spraw dostępności (funkcje koordynatora opisano w kryterium 2).

Dostosowanie procesu dydaktycznego do potrzeb studenta polega na ustaleniu i wdrożeniu sposobu przekazywania wiedzy, który w najlepszy sposób umożliwi przyswojenie treści dydaktycznych przez studenta (np. dodatkowe terminy konsultacji, usprawiedliwienie nieobecności w przypadku choroby, leczenia szpitalnego, wydłużony czas egzaminu i zaliczenia, wydłużenie sesji egzaminacyjnej, dostosowanie formy egzaminu i zaliczenia do możliwości studenta, zgoda na zmianę grupy ćwiczeniowej, indywidualne wyznaczenie zakresu materiału do przygotowania).

W ramach programu „DUO – Uniwersytet Śląski uczelnią dostępną, uniwersalną i otwartą” uczelnia organizuje szereg szkoleń dla kadry akademickiej, które przybliżają tematykę związaną z koniecznością dostosowania kształcenia dla studentów ze specjalnymi potrzebami.

Zapewnienie bezstronności, rzetelności i przejrzystości procesu weryfikacji efektów uczenia się

Weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się odbywa się na podstawie działań studentów z zastosowaniem zróżnicowanych form oceniania, które są dostosowane do zakresu treści i kompetencji uzyskiwanych na zajęciach. Podstawową formą jest ocena materiałów wytworzonych przez uczestników w czasie prowadzonych zajęć, do których należą egzaminy, zaliczenia i kolokwia pisemne, referaty, prezentacje, projekty, odpowiedzi ustne udzielane na pytania zadawane w trakcie zajęć laboratoryjnych oraz ćwiczeń. Istotnym elementem są także wyniki obserwacji aktywności i zaangażowania studentów w trakcie prowadzonych zajęć laboratoryjnych, warsztatowych, terenowych. Za merytoryczną ocenę przedmiotowych efektów uczenia się odpowiedzialni są koordynatorzy przedmiotów/modułów i nauczyciele prowadzący zajęcia. Natomiast Komisja, powołana z członków Rady Dydaktycznej Kierunków Geograficznych (załącznik: Kryt_3_Z_06), corocznie dokonuje sprawdzenia wytypowanych przedmiotów pod względem zgodności zaproponowanych form zajęć i sposobów weryfikacji efektów uczenia się, zapisanych w sylabusie z realizowanymi przez prowadzących przedmiot. Wyniki kontroli są przedstawiane i dyskutowane na posiedzeniach Rady Dydaktycznej, a ewentualne nieścisłości zostają zgłoszone koordynatorowi modułu w celu ich usunięcia lub poprawienia.

Rada Dydaktyczna kierunku studiów (RDKS) zgodnie z Systemem Zapewniania Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez WNP (SZJK), monitoruje wyniki weryfikacji efektów uczenia się w oparciu o dane z systemu USOS, dokonuje analizy wyników weryfikacji efektów uczenia się (zaliczeń, egzaminów i ocen końcowych modułów), sprawdzając w szczególności czy występują sytuacje, gdy średnia ocen z danej weryfikacji efektów uczenia się dąży do wartości skrajnej (2,0 lub 5,0). Do powyższych zadań RDKG powołała kierunkowe komisje, w tym dla kierunku turystyka, odpowiedzialne za wdrażanie Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na kierunkach geograficznych, w skład których weszli członkowie Rady Dydaktycznej. Zgodnie z SZJK sprawdzane są: proces dyplomowania (wybór seminariów, przebieg procesu dyplomowania, praca dyplomowa i jej recenzje) i praktyki zawodowe.

Zasady przekazywania studentom informacji dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Weryfikacja przedmiotowych efektów uczenia się zapisanych w sylabusie przedmiotu zostaje formalnie potwierdzona przez udokumentowanie ocen według skali zawartej w regulaminie studiów w następujących dokumentach:

- 1) elektroniczny (system USOS)
- 2) recenzje prac dyplomowych,
- 3) protokół z egzaminu dyplomowego
- 4) raport z systemu antyplagiatowego,
- 5) Indeks (od roku akademickiego 2021/22 nie wydaje się indeksów; w czasie pandemii zaliczano semestr na podstawie ocen wpisanych do systemu USOS bez konieczności wpisywania ocen w indeksie – Zarządzenie Rektora UŚ nr 135 z dnia 26.08.2020), (Załącznik: Kryt_3_Z_15),
- 6) dyplom i suplement do dyplomu.

W suplemencie do dyplomu znajdują się informacje o treści studiów i osiągniętych wynikach dotyczących wymagań programowych, szczegółów dotyczących przebiegu studiów: składowych programu studiów oraz indywidualnych osiągnięć, uzyskanych ocen/punktów ECTS, systemu ocen i sposobu ich przyznawania, wyniku ukończenia studiów oraz posiadanych kwalifikacji oraz uprawnień zawodowych, co jest ważne na rynku pracy.

W każdym roku akademickim jest prowadzona weryfikacja losowo wybranych prac dyplomowych pod kątem uzyskiwanych efektów uczenia się, zgodnie z Systemem Zapewniania Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Nauk Przyrodniczych (załącznik: Kryt_3_Z_06). Weryfikacji dokonuje specjalnie powołana przez Radę Dydaktyczną komisja, której wyniki pracy są przedstawiane na posiedzeniu Rady Dydaktycznej, a następnie dyskutowane na posiedzeniu Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia i Studentów. Corocznie do weryfikacji wybiera się co najmniej 5%, przy czym nie mniej niż 2 prace dyplomowe powstałe na kierunku turystyka. Wyboru

prac dokonuje się przy zapewnieniu reprezentacji prac z wszystkich realizowanych seminariów dyplomowych.

Zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych

Zgodnie ze Statutem Uniwersytetu Śląskiego (załącznik:Kryt_3_Z_09) student jest zobowiązany do postępowania zgodnego z treścią ślubowania, zasadami określonymi w Kodeksie etyki studenta i przepisami obowiązującymi w Uczelni (część III, paragraf 9).

Według Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (załącznik:Kryt_3_Z_06; IV, część VI punkt 6) za rozstrzyganie indywidualnych spraw studentów na Wydziale odpowiedzialny jest dziekan, prodziekan ds. kształcenia i studentów, pełnomocnicy dziekana ds. studenckich oraz inne osoby upoważnione przez dziekana zgodnie z przepisami regulaminu organizacyjnego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, którzy działają w oparciu o przepisy Regulaminu Studiów w Uniwersytecie Śląskim i innych aktów prawa uczelnianego oraz powszechnie obowiązującego właściwych dla danej sprawy.

Od decyzji lub rozstrzygnięć wydanych w indywidualnych sprawach studentom przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub odwołanie w oparciu o przepisy Regulaminu Studiów w Uniwersytecie Śląskim. Studenci mają również prawo do korzystania z pomocy oferowanej przez organy Uczelni, w szczególności przez Rzecznika Praw Studenta i Doktoranta oraz Centrum Obsługi Studentów. Rzecznik Praw Studenta i Doktoranta dokonuje interwencji w celu ochrony praw studenta, udziela wsparcia i podejmuje mediacje w sytuacjach konfliktowych i kryzysowych. Szczegóły na stronie: rzecznik praw studenta i doktoranta | Uniwersytet Śląski w Katowicach (us.edu.pl)

Podczas organizowanych przez DKS spotkań poświęconych kształceniu, ze studentami porusza się kwestie rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków, a ewentualne wnioski DKS przedstawia na posiedzeniu WKKS, która formułuje postulaty w tym zakresie i przekazuje dziekanowi.

Sprawy dotyczące toku studiów, takie jak m.in.: zgoda na powtarzanie modułu/modułów lub semestru, zarządzenie egzaminu komisyjnego, przedłużenie sesji, zmiana formy studiów (stacjonarne/niestacjonarne), zmiana kierunku studiów, indywidualna organizacja studiów, indywidualny tok studiów – są rozpatrywane w drodze rozstrzygnięcia. Natomiast decyzje administracyjne wydawane są w sprawach: skreślenia z listy studentów; odmowy wznowienia studiów; zwolnienia z opłaty za usługi edukacyjne lub jej obniżenia; przyznania stypendium, zapomogi; odmowy przyjęcia na studia w razie przeniesienia z innej uczelni; stwierdzenia nieważności dyplomu; zawieszenia w prawach studenta. Od decyzji administracyjnych wyżej wymienionych wydanych w pierwszej instancji przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Natomiast od rozstrzygnięć przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do dziekana, a w przypadku podtrzymania rozstrzygnięcia przez dziekana – odwołanie do Rektora. W przypadku kiedy rozstrzygnięcie podejmuje Rektor jest ono ostateczne. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub odwołanie od rozstrzygnięcia należy złożyć za pośrednictwem organu, który wydał daną decyzję lub podjął rozstrzygnięcie. Na stronie uczelni dostępne są wzory wniosków, na których widnieją pouczenia, do kogo i w jakim terminie można się zwrócić w razie niesatysfakcjonującego rozstrzygnięcia.

Za łamanie przepisów i złe zachowanie student odpowiada przed komisją dyscyplinarną. Ma ona do dyspozycji szereg kar, począwszy od upomnienia aż do wydalenia z uczelni. Kiedy student dopuszcza się aktu przemocy, stalkingu (także w Internecie), dyskryminacji, kradzieży lub wandalizmu, popełnia plagiat w jakiejkolwiek pracy czy utworze lub dopuszcza się czynów niegodnych studenta (np. awantury, niewłaściwe traktowanie innych osób albo pojawienie się na uczelni pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, np. tzw. dopalaczy) podlega określonym procedurom prawnym.

Na Uczelni funkcjonuje Rzecznik Praw i Wartości Akademickich, który został powołany do ochrony praw i interesów pracowników Uczelni oraz przestrzegania standardów etycznych. Ponadto w świetle zarządzenia nr 76 z 2017 r. Regulaminu Komisji Etyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

ds. badań naukowych prowadzonych z udziałem ludzi, na poszczególnych wydziałach istnieją Wydziałowe Komisje Etyki, które procedują w sprawach nieetycznych lub niezgodnych z prawem działań pracowników naukowych.

Metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się także w przypadku zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

W okresie trwania pandemii COVID-19 proces nauczania i uczenia się odbywał się w sposób zróżnicowany – stacjonarny, zdalny lub zdalno-stacjonarny. Efekty uczenia się realizowane były podczas zajęć dydaktycznych, które odbywały się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Zajęcia początkowo odbywały się z wykorzystaniem poczty uniwersyteckiej, a następnie narzędzi internetowych do nauki zdalnej, takich jak: MS Teams, Moodle, ZOOM. Studenci posiadali także wsparcie Uczelni w zapewnieniu dostępu do sprzętu laboratoryjnego oraz komputerowego z dostępem do Internetu w bibliotece i w wyznaczonych salach wykładowych Wydziału Nauk Przyrodniczych. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantowały identyfikację studenta i bezpieczeństwo ich danych.

Epidemia COVID-19 spowodowała, że nauczanie z wykorzystaniem technik zdalnych i ograniczenia w funkcjonowaniu uczelni, chociaż przebiegło bardzo sprawnie, utrudniło kontakt studentów z prowadzącymi zajęcia, a studentom realizację badań laboratoryjnych oraz terenowych, niezbędnych do przygotowania pracy dyplomowej. Proces monitorowania zajęć i weryfikacji efektów uczenia się w formie zdalnej przebiegł bardzo sprawnie, ponieważ co tydzień Dyrektorzy kierunków geograficznych uczestniczyli w spotkaniach ze starostami roku, którzy bezpośrednio informowali ich o występujących problemach tj. składali raporty ustne lub pisemne o przebiegu zajęć zdalnych, informując na bieżąco o barierach i ograniczeniach procesu kształcenia (załącznik: Kryt_3_Z_10). Studenci dobrze oceniali oczekiwane kompetencje cyfrowe prowadzących zajęcia na kierunku turystyka, a także pozytywnie oceniali infrastrukturę sprzętową związaną z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Weryfikacja i ocena stopnia osiągania efektów uczenia się w kategorii wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych obejmuje pokrycie efektów kierunkowych przez efekty modułowe, czyli analizę matrycy efektów uczenia się, dokonywaną każdorazowo przy wprowadzaniu zmian w programie kształcenia. Analizy takiej dokonuje zespół, powoływany spośród członków Rady Dydaktycznej pod przewodnictwem Dyrektora kierunku, odpowiedzialny za modyfikacje programu kształcenia. Podstawą skutecznej weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się jest jasna i przejrzysta informacja dla studentów na temat sposobu weryfikacji efektów uczenia się w ramach poszczególnych modułów, zawarta w sylabusach dostępnych w systemie USOS po zalogowaniu (<https://usosweb.us.edu.pl>). Prowadzący zajęcia z danego modułu ma obowiązek poinformować studentów na pierwszych zajęciach o zasadach oceniania ich wiedzy i umiejętności oraz warunkach zaliczenia danej formy zajęć oraz całego modułu. Jeżeli przedmiot jest realizowany przez więcej niż jednego prowadzącego, do opracowania i przedstawienia wspólnych zasad oceniania oraz warunków zaliczeń zobowiązany jest koordynator modułu.

Metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie wiedzy obejmują egzaminy i kolokwia pisemne, na które składają się pytania zarówno otwarte, jak i zamknięte, jednokrotnego i wielokrotnego wyboru. Z kolei metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie umiejętności obejmują sprawdzenie poprawności wykonania zadań o charakterze praktycznym w trakcie zajęć laboratoryjnych, warsztatowych, terenowych oraz weryfikację treści sprawozdań/raportów z wyżej wymienionych zajęć. Weryfikacja efektów uczenia się w zakresie umiejętności prowadzona jest także na zajęciach o charakterze projektowym, gdzie ocenie zostaje poddana poprawność całego toku postępowania, mającego na celu rozwiązanie postawionego problemu, tj. zaplanowanie, realizacja i ocena wyników końcowych.

Metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie kompetencji społecznych oparte są na realizacji prac w zespołach przygotowujących wspólnie projekty, a także w zespołach realizujących

zadania w ramach zajęć terenowych. Weryfikacja efektów uczenia się obejmuje sposób podziału pracy pomiędzy poszczególnych członków zespołu studenckiego, zaangażowanie i aktywność studentów w trakcie zajęć, w tym udział w dyskusji naukowej, ocenę umiejętności prezentacji praktycznych, stopnia zaangażowania wszystkich członków zespołu w wykonywaną pracę, jak również dbałość i poszanowanie sprzętu, wykorzystywanego w trakcie prowadzonych zajęć.

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów uczenia się określone są w Regulaminie Studiów, który przede wszystkim określa prawa i obowiązki studenta związane zaliczaniem modułów, przystępowaniem do egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i zakończeniem procesu kształcenia. Jednocześnie System Zapewniania Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Nauk Przyrodniczych określa sposób monitorowania weryfikacji efektów uczenia się. Weryfikacja efektów uczenia się uzyskanych przez studentów na kierunku turystyka polega na ocenie osiągniętych efektów uczenia się poprzez sprawdzanie prac etapowych, egzaminacyjnych, projektów z poszczególnych modułów przedmiotowych. Efekty uczenia się widoczne są w pracach dyplomowych oraz na podstawie przeprowadzonych praktyk. Dodatkowo analizowana jest terminowość wpisów w systemie USOS po każdym semestrze.

Systematycznie prowadzona jest również analiza procesu dyplomowania pod kątem liczby studentów kończących studia. Występują różnice w liczbie studentów, którzy rozpoczynają studia w stosunku do liczby absolwentów. W okresie 2018-2022 średni wskaźnik ukończenia studiów wykazuje trend malejący i wynosi 57% (2019/2020 - 34 osoby rozpoczęły studia, 26 ukończyło (76,5%); 2021/2022 – 40 osób rozpoczęło studia – 18 ukończyło (45%); 2021/2022 – 35 osób rozpoczęło studia – 18 ukończyło (51%). Taki stan rzeczy wynika z różnych przyczyn. Wielu studentów zapisuje się na studia, ale ich nie podejmuje po otrzymaniu legitymacji studenckiej. Część z nich rezygnuje z nauki pomiędzy pierwszym, a drugim semestrem. Liczba studentów zmniejsza się, powodując redukcję grup w kolejnych semestrach. Innymi przyczynami są: podejmowanie pracy podczas studiów, często nie związanej z danym kierunkiem, trudności w przyswajaniu wiedzy ścisłej związanej ze specyfiką studiów, niedostosowaniem wiedzy i predyspozycji studentów do wybranego kierunku. Podczas spotkań rady dydaktycznej powyższy problem był dyskutowany i zastanawiano się, co można zrobić, aby ograniczyć ten niekorzystny proces. Sprawa ta jest przedmiotem dalszych dyskusji, pomiędzy trzema grupami: studentami, przedstawicielami Rady Partnerów Społeczno-Gospodarczych i nauczycielami akademickimi.

Ocena opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2+

Sposoby weryfikacji i oceny wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiąganych w zakresie znajomości języka obcego na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz w wyższym stopniu w zakresie specjalistycznej terminologii (odpowiednim dla poziomu 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji) obejmują: bieżącą ocenę przygotowania do zajęć, ocenę aktywności studentów na zajęciach oraz posługiwanie się językiem specjalistycznym podczas przygotowywania prac dyplomowych, jak również np. podczas spotkań indywidualnych i tutorskich.

Potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się

Dowodem na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się są różnego typu prace etapowe, egzaminacyjne, jak i prace dyplomowe.

Podczas przygotowania pracy dyplomowej studenci odbywają zajęcia w ramach pracowni dyplomowej przez trzy semestry na studiach II stopnia, podczas których zapoznają się ze specjalistycznymi metodami i technikami badawczymi wykorzystywanymi w ramach realizowanej przez nich tematyki oraz wykonują badawczą część swojej pracy. Podczas seminarium dyplomowego (magisterskiego) studenci nabywają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne dotyczące redagowania pracy dyplomowej, korzystania z baz danych, metod, technik i narzędzi badawczych stosowanych w turystyce i naukach pokrewnych - przyrodniczych, społecznych i historycznych - tak,

aby w realizowanych pracach dyplomowych, ale także i projektach, potrafili stosować odpowiednią literaturę przedmiotu, prezentować wyniki swoich badań oraz interpretować je i wyciągnąć wnioski. Ponadto studenci potrafią samodzielnie lub zasięgając opinii ekspertów określić priorytety wynikające ze specyfiki podejmowanego problemu badawczego.

W latach 2018-2022 na kierunku turystyka dyplom uzyskało 83 absolwentów, którymi opiekowało się razem 11 promotorów: w 2018/19 – 3 promotorów (26 prac obronionych), w 2019/20 – 3 promotorów (18 prac obronionych), w 2020/21 – 5 promotorów (18 prac obronionych); w 2021/22 – 7 promotorów (21 prac obronionych). Średnio w latach 2018-2022 na jednego promotora przypadało 7 prac dyplomowych.

Dowodem osiągnięcia standardów jakości kształcenia są praktyki, które pozwalają osiągnąć studentowi efekty uczenia się. Zaliczenie praktyki odbywa się zgodnie z Zarządzeniem nr 92 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 22 czerwca 2020 r. w sprawie określenia wytycznych dotyczących organizacji w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach praktyk zawodowych studenta – ze zm. (Załącznik: Kryt_3_Z_11). Weryfikacja efektów uczenia się realizowana jest poprzez analizę raportu z przebiegu praktyki sporządzanego przez studenta, zgodnie ze wzorem raportu, który stanowi załącznik nr 4b (załącznik: Kryt_3_Z_12) do *Regulaminu zawodowych praktyk studenckich na kierunkach studiów geograficznych Wydziału Nauk Przyrodniczych*. Raport, oprócz szerokiego opisu przebiegu praktyki i nabytych umiejętności, zawiera także rekomendowaną ocenę pracy studenta przez Zakład Pracy. W oparciu o przedłożony raport opiekun akademicki praktyk zawodowych dokonuje ostatecznej weryfikacji efektów uczenia się oraz decyduje o zaliczeniu praktyki.

Wszystkie informacje, niezbędne dla studenta kierunku turystyka do realizacji modułu Praktyka zawodowa dostępne są na stronie WNP (<https://us.edu.pl/wydzial/wnp/student/kierunki-geograficzne/praktyki-zawodowe/>). Taki sposób organizacji praktyki pozwala na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się wynikających z programu studiów.

Monitorowana jest także kariera zawodowa osób kończących studia na kierunku turystyka. Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są dobrze widoczne na rynku pracy. W Uniwersytecie Śląskim w Katowicach badaniem losów zawodowych absolwentów zajmuje się Biuro Karier. Badaniem objęci są absolwenci wszystkich kierunków studiów począwszy od roku akademickiego 2007/2008. Do roku 2016/2017 opracowywane raporty dotyczyły losów absolwentów całego wydziału, od roku 2017/2018 raporty skupiają się na losach absolwentów poszczególnych kierunków. Grupę respondentów stanowią absolwenci, którzy – będąc na ostatnim roku studiów – wyrazili zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych na potrzeby monitorowania losów zawodowych absolwentów. Formuła badania zakłada realizację pomiaru po roku od ukończenia studiów. Badanie jest realizowane techniką sondażową, z wykorzystaniem internetowego kwestionariusza ankiety, który składa się z sześciu części. Liczba osób uczestniczących w badaniach zmienia się.

W latach 2018-2021 w badaniu losów absolwentów wzięły udział 22 osoby tj. 27%. Po studiach II stopnia w roku 2018/2019 na zaproszenie w ankietyzacji odpowiedziało 5 absolwentów. Dwie z badanych osób miały poczucie, że na rynku pracy istnieje zapotrzebowanie na zdobytą wiedzę i umiejętności i niczego nie zmieniłyby w dokonanym wyborze studiów (załączniki: Kryt_3_Z_13 raport uniwersytecki). Z kolei pozostałe osoby, stwierdziły że raczej nie ma zapotrzebowania na takie umiejętności. Jednocześnie, jak wynika z ankiety, podczas studiów większość respondentów miało kontakt z pracą zgodną z kierunkiem studiów. Absolwenci zwracają uwagę na potrzebę większej praktyki w zawodzie, zajęć praktycznych, językowych oraz pracy z klientem. Respondenci uznali również, że w ich ocenie podczas studiów mało było „zbędnych zajęć”, choć zaliczyli do nich np. rynki międzynarodowe, czy zagadnienia z przedsiębiorczości (zbyt obszerne). Program nauczania, rozwój wiedzy i zainteresowań spełniały oczekiwania absolwentów. Z ankiet wynika, że w momencie ukończenia studiów mieli oni dobre rozeznanie na temat rynku pracy. Przedmioty wyróżnione przez ankietowanych to atrakcje turystyczne i animacje, ale także zagadnienia geograficzne poszerzające wiedzę ogólną przydatną w zawodzie. W momencie badania ankietowani byli zatrudnieni w takich podmiotach, jak: Portal turystyczny WaszeMarzenia.pl, eSky.pl S. A., edukacja, usługi IT - trzy osoby

pracowali zgodnie z ukończonym kierunkiem studiów i stwierdziły, że i są zadowolone z sytuacji zawodowej.

W raporcie w kolejnym roku 2019/2020 podkreślono podobne trendy, jak w roku 2018/2019, ale udział w badaniu wzięło 12 osób na 25 zaproszonych absolwentów, tj. prawie 50%. Dwie osoby sugerowały, że kierunek jest „nieprzyszłościowy”, a na specjalności dziedzictwo kulturowe jest zbyt dużo zajęć. Mimo to dla większości studia spełniły oczekiwania, zwłaszcza program nauczania i obowiązkowe praktyki przydatne w karierze zawodowej. W tym momencie należy zaznaczyć, że ten okres pokrywa się ze światowym kryzysem pandemicznym COVID19, co mogło wpłynąć na opinie respondentów.

Potwierdzono dużą wiedzę o rynku pracy w momencie kończenia studiów oraz atrakcyjność przedmiotów z zakresu atrakcji turystycznych. Zwrócono uwagę również na zbyt mało zajęć terenowych wyjazdowych i praktycznych, co wynikało z ograniczeń pandemicznych. Zakwestionowano przydatność takich przedmiotów, jak socjologia oraz grupę przedmiotów pomocniczych z zakresu zrównoważonego rozwoju.

Większość respondentów (7 osób) stanowili absolwenci zatrudnieni w organizacjach (firmach lub instytucjach). Oprócz nich, w badanej grupie znalazła się osoba prowadząca własną działalność gospodarczą, osoba pracująca w charakterze freelancera, poszukująca pracy oraz dwie bierne zawodowo. Pracujący znaleźli zatrudnienie w takich instytucjach, jak: biuro podróży i usługi turystyczne, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego, administracja samorządowa, doradztwo personalne, logistyka. Cztery na sześć osób udzielających odpowiedzi jest zadowolonych ze swojej sytuacji zawodowej. Jeden z respondentów rozpoczął własną działalność IT związaną z kierunkiem studiów. Na uwagę zasługuje także osoba, która została freelancerem w zakresie turystyki i w 80% wykorzystuje zdobytą na studiach wiedzę. Niektóre osoby kontynuowały dalszą naukę na innych kierunkach.

W kolejnym raporcie o losach absolwentów 2020/2021 udział wzięło 5 osób na 17 zaproszonych do badania (załącznik: Kryt_3_Z_13). Większość posiadała już doświadczenia zawodowe, ale nie związane z kierunkiem studiów. Uwagi absolwentów były zbieżne z wcześniejszymi opiniami, ale wyróżniono zajęcia – pilot wycieczek - jako najbardziej przydatne w karierze zawodowej, a także: systemy operacyjne (rezerwacyjne), animacje czasu wolnego oraz zajęcia na temat atrakcji i turystyki światowej. Zdaniem absolwentów zabrakło w programie studiów: dopasowania turystyki do klienta, nowoczesnych atrakcji, przewodnika górskiego, rozliczeń w turystyce. Temat „niepotrzebne przedmioty” - absolwenci w 80% stwierdzili, że nie było takich, a jedna osoba zwróciła uwagę, że niepotrzebna była statystyka.

Cztery osoby po zakończeniu studiów podjęły pracę, w tym jedna rozpoczęła własną działalność gospodarczą. Pracowali oni zgodnie z kierunkiem studiów w branży turystycznej w biurach podróży, min. TUI i Lubatur oraz w handlu. W świetle ankiet dwie osoby wykorzystywały zdobytą wiedzę w dużym stopniu. Dwie osoby udzieliły odpowiedzi, że są zadowolone ze swojej sytuacji zawodowej, trzecia że trudno powiedzieć, kolejne dwie nie wypowiedziały się w tej kwestii. Żadna z ankietowanych osób nie żałowała dokonanego wyboru studiów. Spełniły one oczekiwania wszystkich respondentów pod kątem rozwoju wiedzy i zainteresowań, a także oczekiwania niemal wszystkich badanych pod kątem przydatności w przyszłej karierze.

Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów

Podczas studiów na kierunku turystyka studenci nabywają szeroką wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne dotyczące redagowania różnego typu prac etapowych, które kończą się pracą dyplomową magisterską. Dowodem na osiągnięcie efektów uczenia się jest dobór tematyki pracy, który ma związek z realizowanym kierunkiem studiów, programami badawczymi realizowanymi w dyscyplinach właściwych dla kierunku oraz zainteresowaniami studenta. Tematyka prac dyplomowych magisterskich na kierunku turystyka skupia się na: zagadnieniach związanych z wiedzą teoretyczną i praktyczną dotyczącą głównych tendencji rozwojowych w turystyce, na problemach cywilizacyjnych i zagrożeniach współczesnej turystyki, na trendach w działalności gospodarczej i przedsiębiorczości w branży turystycznej, rozwoju głównych destynacji turystycznych,

walorach i atrakcyjności turystycznej zarówno różnych państw na świecie (np. Gruzji, Azerbejdżanu, Meksyku, Ukrainy), jak i różnych regionów turystycznych, geograficznych, historycznych i administracyjnych, w tym w Polsce. Poruszano problemy przyrodnicze, krajobrazowe, edukacyjne, marketingowe. Tematyka prac wpisywała się także w zakres dziedzictwa kulturowego i turystyki kulturowej, rozrywkowej, sportowej (w tym e-sportu – gamingu) oraz różnych jej form (np. enoturystyka, turystyka pielgrzymkowa, uzdrowiskowa, rowerowa, browarnicza, kulinarna itd.).

Student turystyki potrafi interpretować zasady funkcjonowania środowiska geograficznego w kontekście turystyki oraz działań społeczno-ekonomicznych i kulturowych człowieka w przestrzeni i czasie. Rozumie znaczenie wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz potrzebę zasięgania opinii ekspertów w rozwiązaniu problemu. Potrafi inspirować i organizować działalności na rzecz otoczenia społecznego i gospodarczego; potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role, a także organizować pracę zespołową oraz wyjazdy terenowe, w tym wycieczki, spotkania studyjne, gry i animacje dla dzieci, dorosłych oraz zaplanować szlak turystyczny lub zmodyfikować istniejący.

Studenci potrafią korzystać z baz danych, metod, technik i narzędzi badawczych stosowanych w turystyce i naukach przyrodniczych. W pracach na różnych etapach kształcenia stosują specjalistyczne metody i techniki badawcze z zakresu specyfiki podejmowanego problemu np. w zakresie hotelarstwa, marketingu, rezerwacji miejsc noclegowych, GIS-u, planowania przestrzennego, zagospodarowania turystycznego i jego wpływu na przyrodę, społeczeństwo, gospodarkę. Potrafią także zidentyfikować aspekty i skutki działalności człowieka i turystyki na środowisko. Efekty uczenia się dostępne są w ogólnodostępnej karcie kierunku (<https://informator.us.edu.pl/programmes/list/all/TR/W2-S2TR19.2020/>).

Ponadto studenci są zaangażowani w działalność kół naukowych, uczestniczą w warsztatach dla młodych badaczy, międzyuczelnianych warsztatach naukowych, piknikach naukowych, kursach w ramach GeoHazardSilesia oraz są zaangażowani w wydarzenia o randze ogólnouczelnianej, takie jak: Międzynarodowy Dzień Ziemi, Dzień Geografa, Dni Otwarte Uniwersytetu Śląskiego oraz w prestiżowe cykliczne wydarzenie będące marką Uniwersytetu Śląskiego – Śląski Festiwal Nauki.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 3:

.....

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Liczba, struktura, kwalifikacje oraz dorobek naukowy kadry naukowo-dydaktycznej

W Instytucie Nauk o Ziemi oraz Instytucie Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej na Wydziale Nauk Przyrodniczych, którego kadra w większości prowadzi zajęcia na ocenianym kierunku, zatrudnionych jest 131 nauczycieli akademickich, a w Instytucie Historii zatrudnionych jest 43 pracowników, którzy posiadają kwalifikacje do prowadzenia zajęć na kierunku

turystyka. Ich praca wspomagana jest przez pracowników zatrudnionych w biurze ds. infrastruktury badawczo-dydaktycznej (5 osób). Obsługą administracyjną instytutów zajmuje się 9 osób, zaś w dziekanacie zatrudnionych jest 7 osób. W prowadzenie zajęć dydaktycznych włączeni są również doktoranci. Strukturę zatrudnienia nauczycieli akademickich w INoZ, IGSEiGP oraz IH według stopni i tytułów naukowych oraz według zajmowanych stanowisk prezentują tabele 4.1. i 4.2.

Tabela 4.1. Struktura zatrudnienia nauczycieli akademickich według tytułów i stopni naukowych w INoZ, IGSEiGP i IH (stan na 01.02.2023)

NAUCZYCIELE AKADEMICKY WG TYTUŁÓW I STOPNI NAUKOWYCH				
Tytuł/Stopień	Pracownicy dydaktyczni	Pracownicy badawczo-dydaktyczni	Pracownicy badawczy	Pracownicy łącznie
Profesor zwyczajny	0	27	1	28
Doktor habilitowany	0	65	0	65
Doktor	13	62	5	80
Magister	0	1	0	1
Razem	13	155	6	174

Tabela 4.2. Struktura zatrudnienia nauczycieli akademickich według zajmowanych stanowisk w INoZ, IGSEiGP i IH (stan na 01.02.2023).

NAUCZYCIELE AKADEMICKY WG ZAJMOWANYCH STANOWISK				
Stanowisko	Pracownicy dydaktyczni	Pracownicy badawczo-dydaktyczni	Pracownicy badawczy	Pracownicy łącznie
Profesor	0	27	1	28
Profesor uczelni	0	52	0	52
Adiunkt	13	75	5	93
Asystent	0	1	0	1
Razem	13	155	6	174

Rozwój kadry naukowej w latach 2015–2022 był bardzo dynamiczny, co potwierdza wysoką jakość prowadzonych badań naukowych. We wskazanym okresie uzyskano: 16 tytułów profesora, 34 stopnie doktora habilitowanego i 38 stopni doktora (Tabela 4.3.).

Tabela 4.3. Rozwój kadry w latach 2015–2022

Tytuł/Stopień	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
profesor	0	0	1	4	2	4	3	2
doktor habilitowany	7	6	7	4	7	0	2	1
doktor	1	4	5	4	12	9	2	1

Wszyscy pracownicy z grupy badawczo-dydaktycznej łączą zajęcia dydaktyczne ze swoją działalnością naukową, dzięki czemu studenci mają dostęp do najnowszej wiedzy i kontakt ze specjalistami, którzy pomagają im w zdobyciu kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej w ramach pracowni dyplomowej. Jest to zgodne z uchwałą nr 490 Senatu UŚ (załącznik:

Kryt_1_Z_03). Zajęcia prowadzone przez nauczycieli akademickich są zgodne z ich kompetencjami oraz realizowanymi tematami badawczymi (załącznik: Część_I_Załącznik_04. Charakterystyka nauczycieli).

Publikacje

Wysokie kompetencje dydaktyczne potwierdza dorobek naukowy. W latach 2015–2021 pracownicy INoZ, GSEiGP i IH opublikowali łącznie 3412 publikacji w tym 1956 o zasięgu krajowym i 1456 zasięgu światowym, w skład których wchodzi: artykuły naukowe, artykuły popularnonaukowe, monografie, rozdziały w monografiach, książki i podręczniki.

Liczba publikacji w poszczególnych latach kształtowała się następująco:

- 2015 –340 krajowych, 193 zagranicznych;
- 2016 –332 krajowych, 153 zagranicznych;
- 2017 –293 krajowych, 156 zagranicznych;
- 2018 –240 krajowych, 150 zagranicznych;
- 2019 –325 krajowych, 363 zagranicznych;
- 2020 –169 krajowych, 191 zagranicznych;
- 2021 –257 krajowych, 250 zagranicznych (Załącznik: Kryt_4_Z_01).

Pracownicy Instytutów angażują się także w działania popularyzujące naukę o dużym znaczeniu dydaktycznym, branżowym i społecznym poprzez przygotowanie Encyklopedii Województwa Śląskiego (http://ibrbs.pl/mediawiki/index.php/Strona_startowa). Encyklopedia ma spełnić cztery podstawowe cele: poznawczy – opracowanie i udostępnienie stale aktualizowanych danych na temat województwa śląskiego; integracyjny - zintegrowanie środowiska badaczy i działaczy regionalnych z województwa śląskiego; edukacyjny – umożliwienie powszechnego dostępu do informacji naukowej wszystkim mieszkańcom województwa śląskiego; promocyjny - stworzenie jednorodnego źródła informacji o województwie śląskim dla odbiorców na całym świecie. EWOŚ różni się od dotychczas istniejących portali sieciowych tego typu sposobem opracowania haseł. Mają one charakter autorski i podlegają przed edycją ocenie (recenzji naukowej) samodzielnych pracowników nauki w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu naukowego prezentowanych materiałów.

Projekty

Badania naukowe finansowane są ze środków części badawczej subwencji na prowadzenie badań i utrzymanie potencjału badawczego oraz ze środków zewnętrznych, pozyskanych w drodze konkursów. O wysokich kompetencjach kadry świadczy fakt, że w okresie sprawozdawczym pracownicy pozyskali i realizowali 634 projekty naukowe krajowe i międzynarodowe. Były to projekty finansowane między innymi przez NCN, NCBR, MNiSW oraz programy ramowe UE (Tabela 4.4.).

Tabela 4.4. Wybrane projekty naukowe i prace zlecone realizowane w latach 2015-2022 roku

Rodzaje projektów		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Inwestycje (granty) aparaturowe		0	0	1	0	0	1	0	0
Programy MNiSW		1	9	5	8	16	17	15	12
Projekty NCBR		3	3	11	2	3	1	0	0
Projekty NCN		40	35	39	44	45	35	37	36
Projekty badawcze inne - krajowe		4	1	0	0	3	1	4	5
Projekty zagraniczne/unijne		7	5	7	4	5	4	4	4
Projekty strukturalne		2	0	0	0	7	1	0	0
Udział w projektach badawczych	w innych ośrodkach krajowych	11	12	18	28	30	15	4	4
	w ośrodkach zagranicznych	5	1	4	2	8	3	1	1

Razem	73	66	85	88	117	78	65	62
Badawcze prace zlecone przez jednostki zewnętrzne	15	6	6	15	18	14	12	9

W okresie sprawozdawczym w Instytutach realizowane były 3 duże projekty dydaktyczne, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej.

- „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach Power I”

Celem projektu „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” jest: podniesienie kompetencji zawodowych, informatycznych, językowych, analitycznych, odpowiadających potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa studentek i studentów UŚ komplementarnych z efektami kształcenia, poprzez realizację programu rozwoju kompetencji w tym: certyfikowanych szkoleń i warsztatów, wizyt studyjnych, dodatkowych zadań praktycznych w formie projektowej i zajęć realizowanych z pracodawcami; dostosowanie i realizację programów kształcenia ukierunkowanych na wyposażanie studentów i studentek w praktyczne umiejętności, (<https://www.zintegrowane.us.edu.pl>). Okres trwania projektu: 01.10.2018-30.09.2022. Kwota dofinansowania (UE) 12 638 671,74 zł. Całkowita wartość projektu 13 029 558,52 zł.

- „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach Power II”

Celem głównym projektu jest rozwój Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, który zostanie osiągnięty poprzez podniesienie kompetencji studentów i studentek UŚ istotnych z punktu widzenia potrzeb gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa, poprzez realizację działań zmierzających do podniesienia kompetencji zawodowych, komunikacyjnych, informatycznych, analitycznych, wysokiej jakości programy stażowe oraz dostosowanie programów kształcenia UŚ do potrzeb społeczno-gospodarczych kraju i regionu, ukierunkowanych na wyposażanie studentów i studentek w praktyczne umiejętności (<https://www.zintegrowane.us.edu.pl>) Okres realizacji projektu obejmuje 48 miesięcy, tj. 1.10.2019-30.09.2023 roku. Wartość projektu: 39 575 144,70 zł. Dofinansowanie projektu z UE: 38 387 890,35 zł.

Studenci kierunku turystyka skorzystali między innymi z takich działań jak:

W ramach projektu ZPRUŚ:

1. 19 osób uczestniczyło w zajęciach z wykładowcą zagranicznym
2. 54 osoby realizowały zmodyfikowany w ramach projektu kierunek studiów
3. 15 osób wzięło udział w szkoleniach
4. 22 osoby uczestniczyły w wizytach studyjnych

W ramach projektu JUWM:

1. 5 osób realizowało staż
2. 19 osób wzięło udział w terenowych zajęciach projektowych- Atrakcyjność Polski północnej.

- „GeoHazardSilesia - Program Nabycia Nowych Kompetencji w Naukach o Ziemi”

Zadanie 1 - Certyfikowane szkolenia podnoszące kompetencje zawodowe, informatyczne, analityczne

Zadanie 2 - Warsztaty i kursy podnoszące kompetencje zawodowe, językowe, informatyczne, analityczne:

- w roku 2018 w zadaniu wzięło udział 3 studentów,
- w roku 2019 w zadaniu wzięło udział 1 student.

Zadanie 3 - Projekty wspólne z przemysłem podnoszące kompetencje zawodowe, interpersonalne, z zakresu przedsiębiorczości, pracy w grupie, rozwiązywania problemów:

- w roku 2018 w zadaniu wzięło udział 1 student.

Zadanie 4 - Wizyty studyjne u pracodawców krajowych – podnoszenie kompetencji zawodowych, z zakresu wykorzystania i gospodarowania surowcami mineralnymi, zarządzania środowiskiem, w zakresie przedsiębiorczości, kompetencji interpersonalnych, językowych, informatycznych:

- w roku 2018 w zadaniu wzięło udział 1 student.

Zadanie 5 - Zagraniczne wyjazdy studyjne, zawodowe, językowe, komunikacyjne, rozwiązywanie problemów, wyszukiwanie informacji o środowisku:

- w roku 2018 w zadaniu wzięło udział 6 studentów,

- w roku 2019 w zadaniu wzięło udział 10 studentów.

Zadanie 6 - Program szkoleń certyfikowanych kształcących kompetencje interpersonalne:

- w roku 2018 w zadaniu wzięło udział 1 student,

- w roku 2019 w zadaniu wzięło udział 9 studentów.

Celem projektu było nabycie kompetencji zawodowych, analitycznych, językowych, komunikacyjnych, interpersonalnych i informatycznych przez studentów studiów stacjonarnych I i II stopnia kierunków: turystyka, geologia stosowana, inżynieria zagrożeń środowiska, geografia, geologia i geofizyka. Uzyskanie kompetencji nastąpiło poprzez: szkolenia, w tym certyfikowane, kursy, zajęcia warsztatowe, dodatkowe zajęcia praktyczne w formie projektowej, wizyty studyjne u pracodawców krajowych i zagranicznych. Zidentyfikowane zostały trzy główne kierunki działań: 1) dostarczenie nowej wiedzy, która może być wykorzystana w momencie wejścia na rynek pracy (specjalistyczne oprogramowanie, specjalistyczny język angielski, obsługa aparatury badawczej i pomiarowej wykorzystywanej w krajowych i zagranicznych firmach); 2) nabycie umiejętności łączenia różnych informacji z zakresu nauk o Ziemi w celu identyfikowania problemów i opracowywania ich rozwiązań w ramach kreatywnego opracowywania projektów; 3) zapoznanie ze specyfiką prac realizowanych w specjalistycznych firmach działających na rynku krajowym i europejskim (wizyty studyjne, wspólne projekty, warsztaty). Okres realizacji: 01.02.2017–30.11.2019. Finansowanie: Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój. Wartość projektu: 1 783 860,00 zł.

W ramach funduszy strukturalnych realizowano także inne projekty, które przedstawia tabela 4.5.

Tabela 4.5. Wykaz projektów edukacyjnych realizowanych w ramach funduszy strukturalnych

Nazwaprojektu akronim	Nazwaprogramu	Okres realizacji	Jednostkarealizująca	Dofinansowanie
GeoFuture — Geofizyka w gospodarce przyszłości	PO Kapitał Ludzki	2012– 2015	Wydział Nauk o Ziemi	1 457 564,70 PLN
Nowoczesna edukacja o przeciwdziałaniu zagrożeniom środowiskowym	Norweski Mechanizm Finansowania	2015– 2016	Wydział Nauk o Ziemi	339 904,00 PLN
DUO – Uniwersytet Śląski uczelnią dostępną, uniwersalną i otwartą	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014- 2020		Projekt ogólnouczelniany	14 501 850,44 PLN
MAK – Młodzi, aktywni, kreatywni – nauczanie przez doświadczanie	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014- 2020	2018- 2020	Wydział Nauk Przyrodniczych	484 814,68 PLN
STUDIA I CO DALEJ – zwiększenie konkurencyjności studentów UŚ na rynku pracy	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014- 2020	2018- 2021	Biuro Karier	651 746,63 PLN
Nowoczesna edukacja o zagrożeniach środowiskowych sposobem na tworzenie nowych, specjalistycznych miejsc	INTERREG Polska- Słowacja	2019- 2021	Wydział Nauk Przyrodniczych	384 348,54 EUR

pracy				
-------	--	--	--	--

Partnerzy gospodarczy

Dla prowadzenia kierunku istotna jest również szeroka współpraca naukowa z partnerami gospodarczymi. W latach 2015–2020 pracownicy Instytutów realizowali i realizują prace badawcze na zlecenie i we współpracy z przedsiębiorstwami (załącznik: Kryt_1_Z_06).

Konferencje

W latach 2015-2020 pracownicy instytutów uczestniczyli w 1148 konferencjach krajowych, na których wygłosili 1371 referatów, oraz w 470 konferencjach zagranicznych, na których wygłosili 745 referatów (tabela 4.6).

W okresie sprawozdawczym pracownicy Instytutu byli organizatorami lub współorganizatorami 76 konferencji naukowych (w tym 35 międzynarodowych) i konferencji dydaktycznych, takich jak Forum Nauczycieli Przyrody i Geografii, organizowane przez 20 lat (do 2019 roku) (tabela 4.7). W latach 2021-2022 z powodu pandemii, która radykalnie zmniejszyła liczbę konferencji lub wymusiła ich zdalny charakter nie prowadzono statystyki konferencji.

Tabela 4.6. Uczestnictwo pracowników instytutów w konferencjach krajowych i międzynarodowych

Rodzaj aktywności	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Konferencje krajowe						
liczba konferencji	214	227	254	231	184	38
liczba osób	227	256	299	258	302	73
liczba wygłoszonych referatów, posterów	216	289	314	258	246	48
Konferencje międzynarodowe						
liczba konferencji	77	91	101	90	100	11
liczba uczestników	127	149	180	143	141	16
liczba wygłoszonych referatów, posterów	93	169	189	140	139	15

Tabela 4.7. Organizacja konferencji naukowych

Rodzaj aktywności	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Konferencje krajowe						
liczba konferencji	11	14	13	18	16	4
liczba osób	298	306	431	483	762	47
liczba wygłoszonych referatów, posterów	135	105	104	116	153	15
Konferencje międzynarodowe						
liczba konferencji	7	5	8	9	6	0
liczba uczestników	318	247	279	155	12	0
liczba wygłoszonych referatów	174	114	145	92	10	0

Łączenie działalności dydaktycznej z działalnością naukową

Pracownicy badawczo-dydaktyczni angażują studentów w prowadzenie badań naukowych. W głównej mierze odbywa się to w czasie przygotowywania pracy dyplomowej. Tematy tych prac są powiązane z tematyką badawczą promotora. Promotorem pracy magisterskiej może być nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień doktora.

Bardzo dobrą praktyką jest duże zaangażowanie pracowników w działania popularyzujące naukę, w które włączają również studentów wszystkich kierunków. Autorskie wykłady i warsztaty organizowane podczas akcji promocyjnych co roku przyciągają dużą liczbę uczestników, którzy z zaangażowaniem poznają ciekawostki z zakresu turystyki. Zaangażowani w te wydarzenia studenci nierzadko samodzielnie prowadzą warsztaty i pokazy. Do najważniejszych akcji promujących naukę należą: Noc Geografów, Śląski Festiwal Nauki, GISDay. Nauczyciele akademicy prowadzą również liczne wykłady w ramach współpracy z liceami ogólnokształcącymi regionu, warsztaty maturalne z geografii w „Uniwersytecie Śląskim Maturzystów”, (Załącznik: Część_I_Załącznik_04. Charakterystyka nauczycieli). Studenci angażują się również w działalność popularyzatorską nauki w ramach pracy studenckich kół naukowych (działa 11 kół naukowych, między innymi: Koło Naukowo-podróżnicze „Denali”, Studenckie Koło Naukowe Geografów itd.). Zaangażowanie studentów zaowocowało wieloma zebraniem kół, na których pracownicy instytutów i inne zaproszone osoby prezentowały ciekawe referaty.

Obsada zajęć

Za dobór kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne na kierunku turystyka odpowiada dziekan wydziału wraz z prodziekanem ds. kształcenia i studentów. Dyrektor kierunku geografia, turystyka, IZŚ przedstawia dziekanowi propozycje obsady dydaktycznej i indywidualnych przydziałów zajęć dydaktycznych na kierunku studiów w danym roku akademickim, która następnie jest zatwierdzana przez dziekana wydziału (prodziekana ds. kształcenia i studentów).

Każdego roku szczególną uwagę przywiązuje się, aby prowadzący zajęcia posiadali nie tylko wysokie umiejętności teoretyczne, ale byli także praktykami posiadającymi doświadczenie.

W celu podniesienia jakości kształcenia na ocenianym kierunku prowadzenie części zajęć powierza się także specjalistom z firm zajmujących się turystyką.

W ramach współpracy realizowanej w projekcie „GeoHazardSilesia” interesariusze zewnętrzni brali udział w następujących aktywnościach mających na celu zwiększanie kompetencji, w których uczestniczyli również studenci turystyki:

1. Współpraca ze specjalistami z zakresu sporządzania Audytu krajobrazowego polegała na przeprowadzeniu przez firmę Envi Consulting z Będzina 40-godzinnego cyklu szkoleń, warsztatów terenowych dotyczących zasad sporządzania dokumentu pt. „Audyt Krajobrazowy, jest to nowy instrument prawny, a umiejętności nabyte przez studentów rozszerzyły ich kompetencje zawodowe.
2. Kurs specjalistyczny języka angielskiego (dwie edycje dla 90 studentów, wyjazdowo i stacjonarnie) prowadzony przez firmę zajmującą się nauką języka angielskiego i specjalistycznymi tłumaczeniami. Dla większej efektywności zajęć firma zatrudniła native speakera z Kanady, specjalistę z zakresu chemii środowiska, dr Alexandra R. Lowe.
3. W ramach krajowych wyjazdów studyjnych studenci zapoznali się z problematyką organizacji i działania geoparków:
 - w 2018 roku została zorganizowana wizyta studyjna u pracodawcy PIG Oddział świętokrzyski "Geoturystyka, geopunkty, ścieżki dydaktyczne". Opiekunem ze strony firmy był Dyrektor Oddziału Świętokrzyskiego;
 - w 2019 roku w Sudetach tygodniowa wizyta studyjna grupy 20 studentów WNoZ została przeprowadzona przez firmę ROCK'SI Roksana Knapik z siedzibą w Nowej Kamienicy.
4. W ramach szkoleń z zakresu umiejętności zwiększających konkurencyjność na rynku pracy 120 studentów odbyło szkolenie z zakresu „Negocjacji” które przeprowadziła firma „Instytut

Dyplomacji” reprezentowana przez dr hab. Anitę Frankowiak. Szkolenia miały formę stacjonarną i 16 godzinny program.

5. Studenci kierunku turystyka uczestniczyli w zagranicznych wyjazdach studyjnych WNoZ. W okresie od 2017 do 2019 roku zorganizowano siedem wyjazdów, w każdym wyjeździe uczestniczyło 30 studentów WNoZ:
 - Wyjazdy studyjne Włochy – Austria (2018 i 2019);
 - Wyjazdy studyjne Słowacja – Węgry (2017, 2018 i 2019);
 - Wyjazdy studyjne Niemcy – Czechy (2018 i 2019).

Polityka kadrowa

Za politykę kadrową zgodnie z Zarządzeniem nr 152 Rektora Uniwersytetu Śląskiego (załącznik: Kryt_4_Z_02) odpowiada prorektor ds. rozwoju kadry. Polityka kadrowa prowadzona jest w oparciu o artykuły 117 i 119 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 30. 08. 2018 r., poz. 1668 ze zm.) oraz Statut UŚ (załącznik: Kryt_4_Z_03) i ukierunkowana jest na rozwój naukowy pracowników poprzez motywację do zdobywania kolejnych stopni i tytułów naukowych, aplikowania w konkursach o pozyskiwanie funduszy na badania naukowe, rozwijania współpracy z zagranicznymi i krajowymi ośrodkami naukowymi, rozpowszechnianie osiągnięć naukowych na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych oraz publikowanie wyników badań w renomowanych czasopismach naukowych. Prorektor ds. rozwoju kadry wraz z prorektorem ds. nauki i finansów w oparciu o dane pozyskane z portalu pracownika UŚ oraz od Dziekana WNP na bieżąco monitorują postępy w pracy badawczej pracowników z grupy badawczej i badawczo-dydaktycznej. Ponadto pracownicy podlegają okresowej ocenie. Obecnie pracownicy są po pierwszej ocenie, która została przeprowadzona zgodnie z nowym regulaminem (załączniki: Kryt_4_Z_04, ze zmianami: Kryt_4_Z_05) i opartej o nowe, ściśle określone kryteria, które są znane wszystkim pracownikom. Szczegóły oceny pracowniczej przedstawiono w załącznikach: Kryt_4_Z_06 – Kryt_4_Z_07. Działalność dydaktyczna pracowników również podlega ocenie w celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia. Ocena zajęć dydaktycznych odbywa się w formie ankiet wypełnianych przez studentów (od roku akademickiego 2020/2021 ankieta wypełniana jest w formie elektronicznej) oraz hospitacji doskonalących warsztat dydaktyczny, prowadzonych przez Dyrektora kierunku lub wyznaczoną przez niego osobę.

Szkolenia

Uniwersytet Śląski podejmuje szereg działań na rzecz podnoszenia kompetencji kadr. Przyjęty w uczelni model kompetencyjny składa się z 12 kompetencji pogrupowanych w 3 obszarach: kompetencje organizacyjne (wspólne dla wszystkich pracowników), kompetencje akademickie (dotyczące nauczycieli akademickich) oraz kompetencje kierownicze. Działania prorozwojowe ukierunkowane są na podnoszenie wyżej wymienionych kompetencji. Uniwersytet wspiera rozwój kwalifikacji pracowników poprzez zapewnienie otwartego dostępu do szkoleń i programów rozwojowych.

Uniwersytet realizuje działania na rzecz podniesienia kompetencji kadry akademickiej, kierowniczej oraz administracyjnej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa: III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju. Działanie: 3.5 Kompleksowe programy szkół wyższych.

- Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach Projekt nr 03.05.00-00-Z117/17-00

- Jeden Uniwersytet – Wiele Możliwości. Program Zintegrowany Projekt nr 03.05.00-00-Z301/18-00

Dla pracowników w celu podnoszenia kompetencji, prowadzonych jest wiele szkoleń. W ramach projektu POWER I przewidziano szkolenie z zakresu nauczania statystyki dla przyrodników oraz szkolenie z zakresu: "Dydaktyka, bezpieczeństwo i organizacja zajęć i warsztatów terenowych" <https://us.edu.pl/pracownik/szkolenia/>

Na początku pandemii przygotowano dla wszystkich pracowników tutoriale ułatwiające rozpoczęcie pracy zdalnej. Dotyczyły one dwóch aplikacji: MS Teams i Moodle. Pracownicy korzystający z tutoriali mogli zdobyć wiedzę między innymi z:

- aktywacji konta Office 365 i rozpoczęcia pracy z Microsoft Teams,
- tworzenia zespołu i udostępniania studentom materiałów,
- tworzenia zakładki: ogłoszenia, pliki, notes zajęć, zadania i oceny,
- tworzenia i udostępnianie testów,
- wideokonferencji i ich nagrywania,
- organizacji filmów i nagrań wideokonferencji – stream w Teams. Organizacji pracy zespołu pracowników – planner w Teams (<https://www.zdalny.us.edu.pl/pl/studenci-doktoranci-sluchacze/zajecia-dydaktyczne/tutoriale-platform-ksztalcenia-0>).

Narzędzia wspomagające SZJK istotne z perspektywy oceny kadry dydaktycznej

Każdego roku przeprowadzona jest ocena prowadzenia zajęć dydaktycznych przez osoby w nich uczestniczące za pomocą ankiety oceny pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Stosownie do postanowień zarządzenia Rektora UŚ nr 3 z 14 stycznia 2022 r. badania ankietowe przeprowadza się elektronicznie z wykorzystaniem kwestionariuszy ankiety w języku polskim albo w języku angielskim, w odniesieniu do wszystkich zajęć prowadzonych w Uczelni na studiach wyższych, za wyjątkiem praktyk i tutoringu (z uwagi na ich specyfikę ankieta nie jest optymalnym narzędziem badawczym). Harmonogram przeprowadzania badań ankietowych ustalony jest przez Prorektora ds. kształcenia i studentów na wniosek Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia i Akredytacji. Indywidualne wyniki ankiety udostępniane są po zakończeniu sesji poprawkowej semestru, którego dotyczyły za pośrednictwem portalu pracownika (pp.us.edu.pl):

- a) osobie prowadzącej zajęcia której dotyczyła dana ankieta;
- b) rektorowi, prorektorowi właściwemu do spraw kształcenia oraz prorektorowi właściwemu do spraw kadry akademickiej;
- c) rzecznikowi praw i wartości akademickich oraz rzecznikowi praw studenta i doktoranta;
- d) dziekanom wydziałów i prodziekanom do spraw kształcenia i studentów;
- e) dziekanom szkół doktorskich i ich prodziekanom właściwym do spraw kształcenia;
- f) dyrektorom kolegiów i ich zastępcom właściwym do spraw kształcenia oraz kierownikom innych jednostek w których zatrudnieni są nauczyciele akademicy;
- g) dyrektorom kierunków studiów i ich zastępcom;
- h) pełnomocnikowi Rektora ds. jakości kształcenia i akredytacji oraz pełnomocnikom dziekanów ds. jakości kształcenia i akredytacji;
- i) pracownikom uczelni wchodzącym z prawem głosu stanowiącego w skład Komisji do spraw kształcenia i studentów oraz Komisji do spraw kadry akademickiej Uniwersytetu;
- j) komisjom lub zespołom dokonującym oceny okresowej nauczycieli akademickich, podejmującym decyzje o zatrudnieniu pracownika, oceny wniosków o awans nauczycieli akademickich, wniosków o zmianę grupy zatrudnienia nauczycieli akademickich, podejmujących decyzje do nagrodach rektora, urlopie naukowym i in.;
- k) innym osobom lub organom na podstawie odrębnego upoważnienia.

Wyniki ankiety są wykorzystywane w ramach działań prowadzących do doskonalenia jakości kształcenia oraz w polityce kadrowej w Uniwersytecie, w szczególności na potrzeby przeprowadzenia oceny okresowej nauczycieli akademickich (art. 128 ust. 6 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce) oraz przy podejmowaniu decyzji o zatrudnieniu pracownika, przyznaniu awansu, zmianie grupy zatrudnienia, nagrodach rektora, urlopie naukowym i in.

Równolegle realizowana jest ankieta dla osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na temat współpracy z daną grupą zajęciową, służąca pozyskaniu informacji od osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na temat współpracy z daną grupą zajęciową, które są wykorzystywane pomocniczo przy interpretacji wyników ankiety studenckiej.

Kadra prowadząca zajęcia na turystyce jest także hospitowana. Dyrektor kierunku studiów zarządza przeprowadzenie hospitacji kontrolujących warsztat dydaktyczny danej osoby prowadzącej zajęcia dydaktyczne, w szczególności gdy dany nauczyciel akademicki został po raz pierwszy zatrudniony na wydziale na umowie o pracę i nie podlegał jeszcze ocenie okresowej. Od przeprowadzania hospitacji można odstąpić, jeżeli dany nauczyciel akademicki posiada duże doświadczenie w pracy dydaktycznej. Ponadto ocenie podlega także nauczyciel akademicki, który został podczas oceny okresowej oceniony „negatywnie” z powodu niewłaściwego wywiązywania się z realizacji obowiązków dydaktycznych lub organ dokonujący oceny sformułował takie zalecenie w przypadku danego nauczyciela akademickiego. Ocenie podlega także pracownik, który otrzymał istotnie niższe od średniej wydziału wyniki w ankiecie oceny pracy nauczyciela akademickiego oraz gdy z innych źródeł (w szczególności z odpowiedzi studentów na pytania otwarte w ankiecie oceny pracy nauczyciela akademickiego, ze spotkań ze studentami dotyczących jakości kształcenia oraz z indywidualnych kontaktów ze studentami) pozyskał informacje o możliwym występowaniu istotnych nieprawidłowości w realizacji procesu kształcenia przez daną osobę.

Hospitacje przeprowadza się co roku do momentu uzyskania przez danego nauczyciela akademickiego pozytywnej oceny okresowej. Hospitacje przeprowadzane są przez dyrektora kierunku studiów lub wyznaczonego przez niego nauczyciela akademickiego zatrudnionego na stanowisku profesora lub profesora uczelni. Hospitacje nauczycieli akademickich posiadających tytuł profesora są prowadzone przez dyrektora kierunku studiów lub wyznaczonego przez niego nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł profesora.

Nauczyciel akademicki przeprowadzający hospitacje sporządza z nich sprawozdanie z wykorzystaniem formularza określonego w załączniku nr 4 do SZJK na WNP. Sprawozdanie zostaje przekazane do wiadomości hospitowanego nauczyciela akademickiego, właściwych dyrektorów kierunków studiów, członków wydziałowej komisji ds. kształcenia i studentów i właściwych rad dydaktycznych kierunków studiów, prodziekana ds. kształcenia i studentów oraz dziekana. Dyrektor kierunku studiów przeprowadza rozmowy w celu wyjaśnienia sytuacji z osobami, które zostały ocenione negatywnie podczas hospitacji. Wyniki okresowych przeglądów kadry prowadzącej kształcenie, są wykorzystywane do doskonalenia pracy dydaktycznej członków kadry i planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych w tym zakresie.

System wspierania i motywowania kadry

Od roku 2021/2022 w Uniwersytecie funkcjonuje „System Motywacyjny w Dydaktyce Akademickiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” (SMoDA), który jest stale doskonalony. W ramach SMoDA doceniane są działania w następujących przestrzeniach (zgodnych z certyfikatami doskonałości Polskiej Komisji Akredytacyjnej): Doskonały kierunek, Zawsze dla studenta, Otwarty na świat, Partner dla rozwoju.

Do narzędzi motywujących pracowników do podnoszenia kwalifikacji należą także: system nagród JM Rektora i jednorazowe dodatki projakościowe dla pracowników Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, finansowane ze środków subwencji na działania projakościowe (załączniki: Kryt_4_Z_08 i Kryt_4_Z_09), dodatki projakościowe za uzyskane granty, wysoko punktowane publikacje i udział w kolegiach redakcyjnych wysokopunktowanych czasopism, jasne kryteria oceny okresowej pracowników oraz zasady podziału środków finansowych subwencji na prowadzenie badań i utrzymanie potencjału badawczego. Środki z subwencji rozdzielane są zgodnie z algorytmem opartym na dorobku naukowym pracowników. Zarówno Uniwersytet, jak i Instytuty, zapewniają pracownikom możliwości podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych. Nauczyciele akademicy uzyskują wsparcie finansowe na uczestnictwo w konferencjach.

Poza tym liczni nauczyciele akademicy byli nagradzani nagrodami JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego za działalność naukową, dydaktyczną oraz organizacyjną (szczegółowe informacje w indywidualnych ankietach pracowników (Załącznik nr 2. Część_I_Załącznik_04. Charakterystyka nauczycieli).

Projekt POWER umożliwił nauczycielom akademickim zdobycie kompetencji tutorskich na zagranicznych uczelniach kształcących metodą tutoringu. W ramach Projektu „DUO - Uniwersytet

Śląski uczelnią dostępną, uniwersalną i otwartą”, pracownicy nabyli kompetencje niezbędne do pracy ze studentami ze specjalnymi potrzebami. Projekt ten zaoferował również liczne szkolenia dotyczące wykorzystania platform Teams i Moodle w dydaktyce. Kompetencje dotyczące metod kształcenia na odległość pracownicy zdobywali również w ramach projektu „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego” POWER. Wymienione szkolenia oraz specjalnie przygotowana dla nauczycieli zakładka na stronie internetowej UŚ (<https://el.us.edu.pl/cko/>) w znaczący sposób ułatwiły pracownikom prowadzenie zajęć dydaktycznych na odległość podczas pandemii Covid-19.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 4

.....

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Stan, nowoczesność i rozmiar bazy dydaktycznej

Proces kształcenia na kierunku turystyka jest prowadzony w kompleksie budynków przy ul. Będzińskiej 60 w Sosnowcu (wcześniej siedziba Wydziału Nauk o Ziemi). W ich skład wchodzi główny budynek wydziału (A), dobudowany do niego w roku 2004 budynek dydaktyczny z kompleksem sal audytoryjnych (B) oraz połączony z nimi przejściem wewnętrznym budynek laboratoryjny (C). W budynku głównym znajduje się siedziba władz dziekańskich Wydziału Nauk Przyrodniczych, Instytut Nauk o Ziemi oraz Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej.

Część głównego budynku (A) oraz cały budynek laboratoryjny (C) zostały gruntownie wyremontowane i wyposażone dzięki aktywności i dużej skuteczności władz oraz kadry dawnego Wydziału Nauk o Ziemi (WNoZ) w zdobywaniu zewnętrznych funduszy na remonty i rozbudowę infrastruktury. Do najważniejszych z nich należy projekt: *Modernizacja infrastruktury zespołu laboratoriów dydaktycznych Uniwersytetu Śląskiego z zakresu nauk o środowisku w Katowicach i Sosnowcu* (MODLAB), który był dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, działanie 8.1 Infrastruktura Szkolnictwa Wyższego. Jego wartość to 29.153.755 zł, z czego dofinansowanie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosiło 24.111.086,86 zł. Projekt MODLAB powstał dzięki inicjatywie trzech dawnych (sprzed 2019 r.) jednostek Uniwersytetu Śląskiego: Wydziału Nauk o Ziemi, Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska i Instytutu Fizyki (Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii). Dzięki projektowi poprawiono jakość kształcenia studentów i przygotowanie specjalistów o wysokich kwalifikacjach w zakresie nauk ścisłych i przyrodniczych, poszukiwanych na rynku pracy. Umożliwiło to również modernizację, rozbudowę i unowocześnienie bazy dydaktycznej i naukowej służącej realizacji zajęć oraz działalności naukowej na ocenianym kierunku, która jest obecnie zgodna ze współczesnymi wymogami w zakresie dyscyplin: nauk o Ziemi i środowisku, historii, nauki o sztuce i geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej.

W obrębie budynku dydaktycznego (B) znajduje się 6 sal wykładowych o powierzchni użytkowej 592 m² na trzech kondygnacjach: dwie większe sale audytoryjne na 90 miejsc każda, dwie sale wykładowe na 50 miejsc każda oraz dodatkowo dwie sale: jedna na 41 miejsc i jedna na 30 miejsc. Łącznie sale te umożliwiają jednocześnie zajęcia dla 351 studentów. W każdej ogólnodostępnej sali w budynku znajdują się zamontowane na stałe projektory multimedialne i komputery stacjonarne do ich obsługi, z możliwością podpięcia własnego komputera przenośnego. Część sal posiada dodatkowo systemy nagłaśniające w postaci wzmacniaczy i mikrofonów.

W budynku B znajduje się również Międzywydziałowa Aula na 500 miejsc, o powierzchni 543 m², która w zależności od potrzeb może być podzielona składaną ścianką, tworząc dwie oddzielne, audytoryjne sale wykładowe. Aula ta ma na stałe zamontowany projektor multimedialny oraz ekran o dużej powierzchni. W przypadku podziału auli, druga część ma dostawiany projektor wraz z ekranem. Aula ma własny system nagłośnienia w postaci wzmacniaczy i mikrofonów oraz bardzo dobrą akustykę.

Dodatkowe dwie duże sale audytoryjne znajdują się w budynku laboratoryjnym (C). Łączna ich powierzchnia wynosi 197 m². Jedna sala posiada 94 miejsca, a druga 88 miejsc. Każda z sal ma na stałe zamontowane projektory multimedialne, własny system nagłośnienia w postaci wzmacniaczy i mikrofonów oraz komputery do ich obsługi z możliwością podpięcia komputera przenośnego.

Sal dydaktyczne znajdują się również w budynku głównym (A). Są to zarówno sale wykładowe, ćwiczeniowo-laboratoryjne oraz sale seminaryjne (w zależności od rodzaju prowadzonych zajęć). Jest to razem 35 pomieszczeń o łącznej powierzchni 1484 m² i 793 miejscach dla studentów. W części z nich znajdują się komputery dla prowadzących zajęcia (11 sal) oraz zamontowane na stałe projektory multimedialne (11 sal). Pozostałe sale dydaktyczne obsługiwane są doraźnie przez rzutniki multimedialne wraz z laptopami, które pozostają na stanie Wydziału. Dodatkowym wyposażeniem sal są tablice ściennie, telewizory, pomoce dydaktyczne oraz rzutniki pisma (folii). Zajęcia na kierunku turystyka prowadzone są w wybranych salach, które w najlepszy sposób nadają się do realizacji danego przedmiotu. Na każdym piętrze budynku znajdują się ławki dla studentów. Komunikację między piętrami zapewniają trzy szybkie windy (w tym jedna towarowa), klatka schodowa oraz w razie potrzeby korytarz ewakuacyjny z dodatkowymi schodami.

Studenci kierunku turystyka mają szeroką dostępność infrastruktury, w tym aparatury naukowej, oprogramowania specjalistycznego i materiałów dydaktycznych, w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów. Po reorganizacji Uczelni w 2019 r. działalność naukowo-badawcza prowadzona jest przez zespoły badawcze oraz indywidualnych pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych.

Na terenie zespołu budynków uniwersyteckich WNP w Sosnowcu znajduje się 9 pracowni komputerowych (w tym jedna obecnie w reorganizacji). Każda posiada od 6 do 12 stanowisk komputerowych dla studentów i jedno stanowisko dla prowadzącego z komputerem głównym. Łącznie jest to 97 stanowisk komputerowych. W prawie wszystkich salach znajdują się projektory multimedialne. Wszystkie komputery w pracowniach podpięte są w sieć wewnętrzną oraz posiadają dostęp do Internetu. Oprogramowanie bazuje na systemie Windows w wersji 10. Dodatkowo zainstalowane są programy wykorzystywane do realizacji zajęć dydaktycznych. I tak w zależności od prowadzonych zajęć na kierunku turystyka są to programy użytkowe oraz specjalistyczne, jak np.: ArcGIS Pro, ArcGIS Desktop Advanced, DeepFreeze Enterprise, InkScape, MapInfo Pro, QGIS, Statistica, SNAP, Petrel, LibreOffice, AgiSoft, Riscan, Surfer 12, PCI Geomatica, Bean-Visat, 7-zip, Adobe Reader DC MUI, AdoptOpenJDK i inne. Całość oprogramowania posiada licencje na użytkowanie, w większości przypadków zakupione ze środków wydziałowych.

Studenci na kierunku Turystyka wykorzystują także specjalistyczne oprogramowanie MerlinX wykorzystywany na zajęciach o nazwie ICT w turystyce. Co roku w semestrze zimowym odnawiane są licencje dla wersji szkoleniowej (specjalna wersja przeznaczona dla szkół, uczelni itd.). Jest to polski system rezerwacyjny, użytkowany w większości biur podróży do rezerwacji. Dzięki niemu studenci po zajęciach mogą się wykazać jego znajomością. Program służy do rezerwacji gotowych wycieczek,

biletów lotniczych, hoteli, parkingów, transferów, rejsów oraz ubezpieczeń. Ma dodatkowe funkcje multimedialne.

Poza oprogramowaniem specjalistycznym wykorzystywanym na komputerach w laboratoriach i pracowniach komputerowych, studenci mają możliwość korzystania z oryginalnych kopii licencyjnych na komputerach domowych (np. ArcGIS Pro, ArcGIS Desktop Advanced, MapInfo Pro, Statistica) w celu wykonywania przez nich zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej.

Sale audytoryjne oraz aula mają na stałe zamontowane składane siedzenia wraz ze składanymi indywidualnymi stolikami, natomiast sale wykładowe i ćwiczeniowe umeblowane są dwuosobowymi stolikami lub wieloosobowymi stołami wraz z krzesłami. Każda z sal wyposażona jest w klasyczną tablicę lub tablicę białą. W każdej sali dydaktycznej użytkowanej w czasie pandemii zostały zamontowane dozowniki ze środkami dezynfekującymi. Szczegółowy wykaz pomieszczeń dydaktycznych z podziałem na sale wykładowe, laboratoryjne i komputerowe znajdujące się w kompleksie budynków WNP w Sosnowcu zawiera załącznik: Kryt_5_Z_02.

Infrastruktura i wyposażenie instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią

Na kierunku turystyka odbywają się zajęcia również poza budynkami WNP w Sosnowcu. W ramach modułu 'Ćwiczenia terenowe – Pilotowanie wycieczek' studenci wyjeżdżają na 10-dniową wycieczkę zagraniczną, gdzie pod okiem profesjonalnego pilota nabywają praktycznych umiejętności oraz zdobywają wiedzę na temat zasad i technik stosowanych w obsłudze ruchu turystycznego z punktu widzenia przewodnika i pilota grup turystycznych.

W ramach studiów studenci kierunku turystyka mają możliwość zapoznania się z funkcjonowaniem stacji klimatologicznej INoZ WNP zlokalizowanej w Sosnowcu przy ulicy Będzińskiej 60. Stacja ta prowadzi pomiary prawie wszystkich elementów meteorologicznych na poziomie gruntu (ogródek meteorologiczny) oraz na poziomie 95 m n.p.g. (dach budynku). Stacja pracuje od połowy lat 80. XX w., niemniej jednak dopiero realizacja w 1998 roku grantu aparaturowego KBN nr 2335/IA/160/97 – nr wniosku IA – 0695/97 pozwoliła na zakup specjalistycznego sprzętu pomiarowego w postaci automatycznych stacji meteorologicznych z szeregiem czujników pomiarowych (zestawienie aparatury pomiarowej stacji znajduje się w załączniku: Kryt_5_Z_01. Na stacji prowadzone są w interwale co 10 minut automatyczne pomiary temperatury powietrza i gleby, wilgotności, opadów, kierunku i prędkości wiatru, ciśnienia, usłonecznienia, promieniowania w zakresie krótko i długofalowym, promieniowania UV oraz zanieczyszczenia powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM 10 i PM 2,5. Pomiary automatyczne uzupełniane są w trzech terminach (06, 12, 18 UTC) obserwacjami pozostałych elementów (zachmurzenie, widzialność, zjawiska itp.), które zapisywane są do prowadzonego na stacji dziennika obserwacyjnego. Dane z ogródka meteorologicznego oraz dachu budynku są na bieżąco wizualizowane na stronie meteo.us.edu.pl oraz archiwizowane. Baza danych obejmuje ponad 20-letni ciąg pomiarowy, który jest wykorzystywany przez studentów do realizacji prac dyplomowych oraz do badań przez pracowników WNP. Bieżące dane używane są do analizy aktualnej sytuacji synoptycznej podczas zajęć i seminariów z meteorologii i klimatologii oraz do analiz przypadków wybranych zdarzeń ekstremalnych. Jednoczesne prowadzenie pomiarów automatycznych na dachu budynku i przy powierzchni Ziemi pozwala na uzyskanie unikalnego, prawie 100 metrowego gradientu wysokościowego, który z powodzeniem jest wykorzystywany do analiz występowania np. sytuacji inwersyjnych z towarzyszącymi im epizodami smogowymi czy zróżnicowania prędkości wiatru oraz usłonecznienia.

W ogródku meteorologicznym odbywają się zajęcia dydaktyczne dla studentów różnych specjalności i kierunków na WNP w ramach poszczególnych modułów oraz dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w ramach programów nauczania w szkole. Dla studentów kierunku turystyka zajęcia te mają formę prezentacji i omówienia zasad działania automatycznych stacji pomiarowych lub też warsztatów, podczas których studenci wykonują pomiary i obserwacje

meteorologiczne, przeprowadzają proste ich analizy oraz zaznajamiają się z zasadami prognozowania pogody, które to są niezbędne podczas prowadzenia wycieczek.

Na dachu budynku dydaktycznego znajduje się platforma widokowa, która umożliwia studentom bezpieczną obserwację krajobrazu regionu i omówienie praktycznie wszystkich aspektów środowiska fizycznogeograficznego Górnego Śląska i Zagłębia. W jej obrębie powstała (z funduszy projektu POWER II) Stacja Czytania Krajobrazu, w ramach której dostępne są tablice informacyjne. W przyszłości planowane jest zainstalowanie dwóch kamer internetowych, pozwalających na ciągły monitoring środowiska i wizualizację obrazu on-line na stronie wydziałowej. W założeniu ma to być pierwsze w Polsce Obserwatorium Krajobrazowe.

Infrastruktura i wyposażenie przedsiębiorstw turystycznych, w których realizowane są praktyki zawodowe, zależą od profilu działalności tych instytucji. Instytucje te cechuje: funkcjonowanie w oparciu o obowiązujące akty prawne, stosowanie procedur opartych o elementy systemu zarządzania jakością oraz wykorzystywanie nowoczesnych technologii. W okresie praktyki student ma obowiązek brać czynny udział w zadaniach wykonywanych w miejscu odbywania praktyki oraz zapoznać się z zagadnieniami dotyczącymi organizacji i funkcjonowania zakładu, w którym praktykę odbywa.

Na parterze budynku głównego (A) oraz w budynku dydaktycznym (B) na wszystkich trzech kondygnacjach zlokalizowane jest Muzeum Nauk o Ziemi, które powstało w 1994 r. Jest to jednostka głównie dydaktyczna, której zadaniem jest gromadzenie oraz ekspozycja zbiorów geologicznych i geograficznych. Kolekcja muzeum zawiera około 3700 okazów geologicznych (mineralogicznych, paleontologicznych, skalnych oraz artefaktów związanych z działalnością badawczą Instytutu). Wystawy zlokalizowane są głównie na parterze budynku wysokiego i dydaktycznego. W szklanych gablotach ekspozowane są: kolekcja mineralogiczna, meteorytowa, paleontologiczna oraz petrograficzna i złożowa. Okazy w kolekcjach są odpowiednio opisane i podświetlone. Dodatkowe plansze informacyjne znajdują się bezpośrednio w gablotach (w kolekcji paleontologicznej mapy paleogeograficzne, tabele stratygraficzne i opisy poszczególnych okresów) oraz są wywieszone na ścianach i stojakach w korytarzach i holu budynku dydaktycznego.

Muzeum wystawia pięć dioram pokazujących środowiska życia z rekonstrukcjami w skali 1:1 organizmów: gadów i płazów górnotriasowych Krasiejowa i Zawiercia, środkowo triasowych notozaurów oraz dewońskich organizmów rafowych i przodków człowieka. Ekspozuje się również wystawy tematyczne flory karbońskiej z naszego regionu. W holu na parterze budynku dydaktycznego znajdują się rekonstrukcje w skali naturalnej triceratopsa i celofyza, a przed głównym wejściem – tyranozaura, który jest jednocześnie zewnętrzną wizytówką Instytutu. Dodatkowo ekspozowane są wystawy tematyczne: Geneza paliw kopalnych, Historia pióra oraz wystawa poświęcona historii Wydziału Nauk o Ziemi i prowadzonych tutaj badań, w szczególności polarnych. Muzeum w latach 2015–2021 wzbogaciło się o około 250 okazów geologicznych. W 2016 r. założono lapidarium na zewnątrz budynków, w przestrzeni między budynkiem dydaktycznym a laboratoryjnym. Lapidarium ekspozuje 16 kilkunastotonowych bloków skał magmowych, metamorficznych i osadowych, pochodzących z terenu Polski, opisanych na trwałych tabliczkach, wraz z trzema tablicami poglądowymi. Wyjście z budynku wysokiego do lapidarium jest czasowo otwarte, natomiast dostęp dla studentów i pracowników od strony parkingu wewnętrznego jest swobodny. W 2018 r. utworzono nowe wystawy: „Meteoryty – materia starsza niż Ziemia” oraz rekonstrukcję XIX-wiecznego gabinetu mineraloga. Przebudowano również dioramę z triasowymi notozaurami.

Wstęp do Muzeum dla studentów i pracowników oraz osób z zewnątrz jest wolny. Muzeum jest otwarte od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00–15.00. Poza tymi godzinami wszystkie wystawy są dostępne poza kolekcją mineralogiczną i historią człowieka. Muzeum geologiczne jest także ważną atrakcją na mapie turystycznej województwa.

System biblioteczno-informacyjny

Na system biblioteczno-informacyjny uczelni składa się Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka (CINiBA) oraz Biblioteka Nauk o Ziemi (BNoZ) i Składnica map. Dzięki temu studenci mają stały dostęp do aktualnych zasobów informacji naukowej w formie tradycyjnej i elektronicznej, o zasięgu międzynarodowym oraz zakresie dostosowanym do potrzeb wynikających z procesu nauczania i uczenia się na kierunku turystyka.

Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka (CINiBA) to wspólna księżnica naukowa dwóch katowickich uczelni – Uniwersytetu Śląskiego oraz Uniwersytetu Ekonomicznego. Biblioteka została otwarta dla użytkowników w 2012 r. Jest usytuowana w Katowicach na ulicy Bankowej, w sercu kampusu uniwersyteckiego. Z usług CINiB-y korzystają naukowcy i studenci, ale także mieszkańcy miasta Katowice oraz całego regionu. Jest to jeden z najnowocześniejszych ośrodków informacji zapewniający wsparcie dla edukacji, kultury i biznesu. Dobra organizacja przestrzeni (miejsca do pracy indywidualnej i grupowej, do czytania prasy, do odpoczynku) sprawia, że księżnica jest utożsamiana z miejscem spotkań intelektualnych i przyjemnego spędzania czasu. CINiBA jest otwarta dla wszystkich czytelników, a korzystanie z jej zasobów jest bezpłatne. O otwartym charakterze księżnicy świadczy nie tylko wolny dostęp do krajowych i światowych publikacji w postaci tradycyjnej i elektronicznej, ale także fachowa pomoc ze strony bibliotekarzy, przyjazna architektura, najnowsze technologie i rozwiązania (w tym urządzenia samoobsługowe) oraz dostosowanie gmachu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Centrum jest czynne od poniedziałku do soboty w godzinach 8.00-20.00. W czasie sesji egzaminacyjnych CINiBA jest czynna do 23.00.

CINiBA udostępnia zbiory naukowe ze wszystkich dyscyplin wiedzy reprezentowanych w Uniwersytetach – Śląskim i Ekonomicznym. W Centrum zapewniony jest dostęp do krajowych i światowych publikacji naukowych w postaci tradycyjnej i elektronicznej. Czytelnicy CINiB-y mają do dyspozycji kolekcję liczącą ponad 1 milion woluminów książek i czasopism, wzbogaconą o bazy danych dostępne w bibliotece i zdalnie w dowolnym miejscu na świecie, po zalogowaniu do systemu. Znaczna część księgozbioru znajduje się w otwartych strefach i ma charakter ogólnodostępny. Są to książki najnowsze oraz zbiory wyselekcjonowane, publikacje istotne dla poszczególnych dziedzin naukowych, po które najczęściej sięgają naukowcy i studenci. Wolny dostęp do półek, możliwość swobodnego przeglądania książek, bez konieczności ich zamawiania, pozwala na swobodne korzystanie z zasobów i gwarantuje użytkownikom dużą samodzielność – od dotarcia do właściwej półki po wypożyczenie. Nowoczesna funkcja „prowadź”, dostępna w katalogu INTEGRO, pozwala na szybką lokalizację książki. Wystarczy kliknąć ikonę „Prowadź”, a wyświetli się podgląd piętra i regału, na którym znajduje się wybrana pozycja.

Studenci i pracownicy mogą skorzystać z wielu źródeł elektronicznych. Są to zarówno bazy bibliograficzne (np. Scopus, Web of Science), jak również pełnotekstowe bazy czasopism (Science Direct, Springer Link, Wiley, Academic Search Ultimate i inne) oraz książek (Academic Research Source eBooks, De Gruyter). W ramach tych baz użytkownicy mają dostęp do ponad 3 tys. elektronicznych czasopism i ponad 10 tys. Książek z biologii, botaniki, zoologii, mikrobiologii, ochrony środowiska, biotechnologii i dyscyplin pokrewnych. Uniwersytet prenumeruje bazę IBUK. W ramach prenumeraty studenci i pracownicy mają dostęp do ok. 5 tys. książek (podręczników i monografii naukowych), w tym ponad 1000 pozycji to kolekcja z nauk matematyczno-przyrodniczych. Wszystkie prenumerowane bazy dostępne są dla studentów i pracowników także zdalnie, poprzez system HAN. Uniwersytet Śląski prowadzi repozytorium instytucjonalne, w którym gromadzi publikacje pracowników. Są to artykuły, monografie, materiały dydaktyczne, prace konferencyjne oraz prace doktorskie. Wszystkie te materiały udostępniane są w sposób otwarty. Kolekcja liczy obecnie ok. 2,5 tys. pozycji. Ze względu na związane z pandemią ograniczenia w korzystaniu zbiorów tradycyjnych, w marcu 2020 roku Biblioteka UŚ uruchomiła Dydaktyczną Bibliotekę Cyfrową, gdzie umieszczane są – niedostępne w innych źródłach elektronicznych - zdigitalizowane materiały, pochodzące ze zbiorów bibliotecznych UŚ. Zamówienia na digitalizację materiałów dydaktycznych mogą składać wszyscy prowadzący zajęcia. Mogą z nich skorzystać wszyscy studenci i pracownicy po zalogowaniu przez

system HAN. Użytkownicy mogą także zamawiać skany fragmentów publikacji w ramach usługi reprograficznej.

CINIBA jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Czytelnicy z różnymi rodzajami dysfunkcji mogą swobodnie korzystać z zasobów biblioteki, wykorzystując specjalistyczne oprogramowanie i sprzęt komputerowy.

Biblioteka Nauk o Ziemi (BNZ) jest Oddziałem Specjalistycznym Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego i mieści się przy ul. Będzińskiej 60 w Sosnowcu. BNZ składa się z przestronnej czytelnicy położonej na parterze budynku dydaktycznego (B) obok wejścia głównego, oraz wypożyczalni – na 3 piętrze budynku wysokiego (A). Zbiory BNZ to prawie 50 tys. pozycji książkowych oznaczonych akronimem BNZ w systemie bibliotecznym PROLIB, ponad 1000 tytułów skryptów, spośród których każdy liczy kilka bądź kilkanaście egzemplarzy. Średnio rocznie przybywa ok. 350 woluminów nowych pozycji książkowych. Z księgozbioru Biblioteki wydzielono pozycje opisujące, w zakresie nauk o ziemi, region Górnego Śląska oraz Zagłębia Dąbrowskiego (tzw. Zbiory Regionalne). Kolekcja ta jest odrębnie oznaczona w katalogu bibliotecznym i udostępniana w czytelnicy. Biblioteka prenumeruje polskie oraz zagraniczne czasopisma naukowe. Obecnie w wersji drukowanej prenumerowanych jest 60 tytułów czasopism.

Zbiory Biblioteki są dostępne poprzez wypożyczenie oraz udostępnianie prezencyjne (czytelnicy). Każdy zarejestrowany w systemie bibliotecznym użytkownik, za pomocą katalogu PROLIB INTEGRO, ma możliwość zamówienia, rezerwacji, wypożyczenia zbiorów. Istnieje również możliwość zdalnego zamawiania i pobierania cyfrowej kopii artykułów, fragmentów książek itp. ze zbiorów biblioteki, skatalogowanych w komputerowym systemie bibliotecznym oraz oznaczonych przyciskiem *ZAMÓW KOPIĘ*. Studenci i pracownicy mogą korzystać ze wszystkich typów zbiorów stacjonarnie w poszczególnych agendach Biblioteki codziennie w godz. 9.00-18.00. Czytelnicy dysponuje 30 miejscami dla użytkowników, 12 stanowiskami komputerowymi oraz pomieszczeniem do pracy grupowej. Stanowiska komputerowe zapewniają dostęp do wszystkich elektronicznych źródeł informacji dedykowanych studentom i pracownikom za pośrednictwem strony domowej Biblioteki. Stanowiska komputerowe wyposażone są w programy MS Office oraz programy specjalistyczne ArcGIS Desktop Advanced i QGIS. W czytelnicy istnieje również możliwość samodzielnego wykonania skanu materiałów bibliecznych lub dydaktycznych.

Biblioteka posiada dostęp do serwisów zawierających:

- pełnotekstowe czasopisma elektroniczne, bazy abstraktowe, bazy bibliograficzne (Bibliografia Geologiczna Polski, Bibliografia Geografii Polskiej, AcademicResearch Source, AcademicResearchSource, SpringerLink),

- biblioteki cyfrowe (Dydaktyczna Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Śląskiego, Biblioteka Cyfrowa i Repozytorium Prac Doktorskich UŚ, Śląska Biblioteka Cyfrowa, Federacja Bibliotek Cyfrowych),

- platformy e-booków (IBUK, Science Direct (wybrane tytuły książek), Wiley Online Library (wybrane tytuły książek), eBook Collection (Ebsco Host),

- repozytoria – (Repozytorium Uniwersytetu Śląskiego RE-BUŚ jest otwartą pełnotekstową bazą danych zawierającą publikacje pracowników, doktorantów i studentów UŚ),

- katalogi innych bibliotek.

Czytelnicy ma dostęp do wymienionych elektronicznych źródeł informacji ze stanowisk komputerowych zlokalizowanych w czytelnicy. Ponadto za pomocą systemu zdalnego dostępu HAN ma możliwość korzystania z baz danych prenumerowanych w Uniwersytecie Śląskim oraz pozostałych elektronicznych źródeł informacji z każdego innego komputera znajdującego się poza siecią UŚ. Specjalistyczne źródła elektroniczne obejmują m.in. dostęp do prenumeraty wykupionej przez Uniwersytet Śląski kolekcji Taylor & Francis (Biological, Earth, Environmental& Food Sciences). Dostęp obejmuje kilkadziesiąt czasopism elektronicznych z zakresu nauk o ziemi i środowisku. Ponadto użytkownicy mają dostęp do wielu innych baz o charakterze interdyscyplinarnym. Studenci oraz pracownicy mają możliwość skorzystania z indywidualnych szkoleń z zakresu wykorzystania

dostępnych źródeł informacji, tworzenia strategii wyszukiwawczych oraz korzystania z katalogów bibliotecznych.

Na 4 piętrze budynku wysokiego (A) znajduje się składnica map. Składnica map udostępnia studentom, pracownikom oraz innym osobom około 30 tysięcy pozycji arkuszy papierowych map topograficznych (w skalach 1:10.000, 1:25.000, 1:50.000, 1:100.000 w układach „65”, „92” lub „42”) oraz tematycznych (m.in. szczegółowe mapy geologiczne Polski w skali 1:50.000 wraz z objaśnieniami, mapy geologiczne Sudetów w skali 1:25.000 z objaśnieniami, szczegółowe mapy hydrogeologiczne Polski w skali 1:50.000 z objaśnieniami). Składnica udostępnia również około 14.000 map w wersji cyfrowej oraz 200 atlasów, z których 19 jest zdigitalizowanych.

Dostęp do map mają nie tylko pracownicy i studenci, ale również osoby z zewnątrz. Składnica jest czynna w godzinach 9.00-14.30 (od poniedziałku do piątku) i składa się z wypożyczalni oraz czytelní. Z wypożyczalni map mogą korzystać pracownicy i studenci UŚ, natomiast z czytelní również osoby spoza uczelni. W czytelní znajdują się stoły o dużej powierzchni do pracy z arkuszami papierowymi i innymi materiałami. Dostępne są tutaj trzy stanowiska komputerowe podłączone do Internetu z programami: CorelDraw, ArcGIS, QGIS, Office 2010 oraz możliwością skorzystania ze skanera formatu A3. Na stanowiskach można przeglądać mapy i inne pozycje w wersji cyfrowej. Istnieje możliwość zeskanowania na miejscu dowolnej mapy przy użyciu skanera rolkowego ColortracSmartIfGx+ T42, obsługiwanego przez pracownika Składnicy. Pracownicy i studenci UŚ mają możliwość otrzymania dowolnej mapy w wersji elektronicznej z zasobów Składnicy albo zeskanowanej na bieżąco.

We wszystkich budynkach Instytutów zainstalowana jest sieć komputerowa połączona światłowodem z serwerami w Katowicach. Sieć obsługiwana jest przez lokalnego administratora. Studenci mają dostęp do sieci Internet w całym kompleksie Uczelni, niezależnie od lokalizacji budynków oraz we wszystkich domach studenckich Uniwersytetu Śląskiego. W budynkach dostępna jest dla studentów bezpłatna sieć bezprzewodowa Wi-Fi. Aby usprawnić jej działanie w tym roku (2022) na Wydziale Nauk Przyrodniczych w części sosnowieckiej zamontowana została duża ilość bezprzewodowych punktów dostępowych do uczelnianej sieci Wi-Fi eduroam (łącznie 75 szt.) oraz zasilaczy do tych punktów dostępowych (tzw. zasilaczy PoE). Ze względów praktycznych (z jednej strony optymalne rozmieszczenie urządzeń maksymalizujące zasięg sieci bezprzewodowej, z drugiej racjonalny koszt zasobów przeznaczonych na montaż) zdecydowana większość punktów dostępowych i zasilaczy PoE znajduje się w pomieszczeniach pracowniczych bądź w salach dydaktycznych. Są to więc miejsca, do których w różnym zakresie mają dostęp zarówno pracownicy, studenci i doktoranci oraz goście.

Miejsca ze stanowiskami komputerowymi do pracy dla studentów w Bibliotece Nauk o Ziemi oraz w Składnicy map umożliwiają swobodny dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej (w tym Internetu, a także platformy e-learningowej) dla studentów nie dysponujących własnym sprzętem komputerowym i Internetem. Dzięki temu w obecnym czasie możliwa jest również realizacja prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, które odbywają się zdalnie dzięki platformie MS Teams dostępnej dla wszystkich pracowników i studentów WNP.

Jeśli chodzi o udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanego do potrzeb studentów z niepełnosprawnością, to wszystkie sale dydaktyczne są dostępne dla studentów ze specjalnymi potrzebami. W budynkach znajdują się także trzy dostosowane toalety znajdujące się na parterze i 1 piętrze budynku głównego (A) oraz dydaktycznego (B). Komunikację między piętrami zapewniają trzy windy w budynku wysokim i jedna w budynku dydaktycznym, co umożliwia swobodne poruszanie się oraz uczestnictwo w zajęciach osób z niepełnosprawnością ruchową.

Przy auli na 1 piętrze budynku dydaktycznego znajduje się wewnętrzne bistro gastronomiczne, prowadzone przez firmę zewnętrzną. Tam też znajduje się tzw. strefa relaksu ze stolikami i miejscami do siedzenia. W holu i na korytarzach budynku dydaktycznego oraz na wszystkich piętrach budynku wysokiego znajdują się ławki dla studentów oczekujących na zajęcia. Na parterze budynku dydaktycznego oraz wysokiego jest możliwość skorzystania z szatni.

Sposób, częstota i zakres monitorowania bazy dydaktycznej

Monitorowanie, ocena i doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblioteczno-informacyjnego następuje w sposób ciągły przez cały rok akademicki oraz w trakcie dorocznego spotkania z pracownikami oraz studentami. W wyniku monitorowania pojawiają się nowe inicjatywy. W okresie wakacyjnym odbywają się naprawy i wymiany sprzętu na nowy. Studenci sygnalizują prowadzącemu o pojawiających się problemach lub możliwości udoskonalenia, następnie zostaje to zgłoszone do Dziekana Wydziału, który rozwiązuje problem.

Podobnie system biblioteczno-informacyjny (w tym poczta uniwersytecka) jest pod stałym nadzorem informatyków zajmujących się funkcjonowaniem sieci informatycznej WNP. Decyzje o poważnych przedsięwzięciach inwestycyjnych podejmowane są w okresie tworzenia harmonogramu inwestycji i remontów.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 5:

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Zakres i formy współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego

Instytut Nauk o Ziemi, Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej oraz Instytut Historii prowadzi aktywną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie wpływu na koncepcję kształcenia, kształtowania efektów uczenia się oraz programu studiów, a także realizacji praktyk zawodowych. Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona systematycznie i przybiera zróżnicowane formy: udział w prowadzeniu wybranych zajęć przez uprawnionych przedstawicieli firm współpracujących, wizyty studyjne, coroczne spotkania, indywidualne rozmowy z dyrektorami kierunku. Informacje od interesariuszy zewnętrznych, w szczególności pozyskane w ramach spotkań Społecznej Rady Konsultacyjnej oraz w ramach bezpośrednich kontaktów pracowników jednostki z otoczeniem, a także spotkań o charakterze nieformalnym, wykorzystywane są w procesie udoskonalania programów kształcenia.

Studenci kierunku turystyka odbywają praktyki zawodowe w firmach lub urzędach zajmujących się szeroko rozumianą turystyką. Opiekun praktyk zawodowych na podstawie sprawozdań z praktyk dysponuje wiedzą na temat pożądaných kompetencji zawodowych studentów, wynikających z zakresu obowiązków powierzanych przez pracodawców. Pozyskane w ten sposób informacje są przydatne w procesie kształtowania koncepcji kształcenia oraz wpływają na zmiany programu studiów. Ponadto, niektórzy przedstawiciele firm zatrudniających absolwentów turystyki oraz przedstawiciel samorządu studentów wchodzi w skład grupy interesariuszy, ściśle współpracujących z kadrą dydaktyczną w projektowaniu i opiniowaniu programów studiów. Do czerwca 2019 roku

interesariusze byli członkami Rady Partnerów Społeczno-Gospodarczych kierunków prowadzonych przez Wydział Nauk o Ziemi, odbywającej cykliczne spotkania celem przedyskutowania nowych trendów i oczekiwanych zmian wobec absolwentów WNoZ (załączniki: Kryt_6_Z_01, Kryt_6_Z_02, Kryt_6_Z_03). Po utworzeniu Wydziału Nauk Przyrodniczych, w grudniu 2019 roku powołano, zgodnie z wymogami Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (załącznik: Kryt_6_Z_04), nową Radę Partnerów Społeczno-Gospodarczych, gdzie zwiększono liczbę członków m.in. o interesariuszy związanych poprzednio z radami poszczególnych kierunków z dawnego Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska. Spotkanie inauguracyjne nowej Rady odbyło się 18 lipca 2021 roku w formie zdalnej (załącznik: Kryt_6_Z_05). Wzięło w nim udział 8 interesariuszy zewnętrznych związanych z kształceniem na kierunkach geograficznych i biologicznych. Kolejne spotkania w miesiącach: sierpień, wrzesień i październik odbywały się indywidualnie z poszczególnymi przedstawicielami rynku pracy. Ostatnie spotkanie ze wszystkimi członkami rady odbyło się 20 grudnia 2022 roku.

Skład Rady Partnerów Społeczno-Gospodarczych oraz podmiotów współpracujących jest tak dobrany, aby rodzaj, zakres i zasięg ich działalności był zgodny z dyscyplinami nauki, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowym rynku pracy właściwym dla kierunku turystyka. Należą do nich m.in. przedstawiciele: Śląskiej Izby Turystyki, PL Travel Biuro Podróży, Hotelu Monopol Katowice, Hotelu SZAFRAN w Czeladzi, blogerzy turystyczni - Wędrownie Motyle, Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Będzinie, Fundacji Axis - Forum Inicjatyw, Ośrodka Edukacji Ekologiczno-Geologicznej GEOsfera w Jaworznie, Chorzowsko-Świętochłowickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, oczyszczalni ścieków Klimzowiec w Chorzowie, Biura doradczego CIS Marek Cybulski, doradztwo, szkolenia i wdrożenia z zakresu systemów zarządzania, Instytutu Przemysłu Organicznego Oddział w Pszczynie, Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach, Firmy Nutricia Advanced Medical Nutrition, Związku Pracodawców Zakładów Termicznego Przekształcania Odpadów Przemysłowych i Medycznych na Rzecz Ochrony Zdrowia i Środowiska, Śląskiego Ogrodu Botanicznego w Mikołowie; firmy Eurofins, Katowice, Laboratorium Kontrolno-Analitycznego Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach, Miejskiego Ogrodu Botanicznego w Zabrze, Firmy Geologus, Polstalu, Premium Personal Branding, Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Dąbrowie Górniczej, Liceum Słowackiego w Chorzowie, Referatu Zarządzania i Analiz Urzędu Marszałkowskiego. Ponadto współpraca sformalizowana, w formie porozumień partnerskich, została zawarta z następującymi podmiotami: Euro-Centrum w Katowicach, Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Gliwicach, Górnośląskim Przedsiębiorstwem Wodociągów w Katowicach, Urzędem Statystycznym w Katowicach.

Wynikiem spotkań, były modyfikacje programu studiów skupione w głównej mierze na zwiększaniu umiejętności i kompetencji społecznych absolwentów poprzez zmiany form zajęć, nakierowanych na studenta oraz na udoskonaleniu treści programowych. Przeprowadzone modyfikacje były kompleksową odpowiedzią na zgłaszane problemy, związane głównie z nadmiarem szczegółowych, teoretycznych treści, do opanowania których student nie jest przygotowany oraz potrzebą zwiększenia liczby zajęć praktycznych, która poprawi dopasowanie programu do ciągle zmieniających się potrzeb rynku pracy.

Z kolei interesariusze wewnętrzni biorą udział w procesie określania i weryfikacji zakładanych efektów ucznia się na kilku poziomach. Po pierwsze, w ramach udziału w radzie dydaktycznej. Po drugie, studenci uczestniczą w procesach kształtowania programu studiów, poprzez szerokie konsultacje, jakie są prowadzone przez radę dydaktyczną. Mają możliwość wypowiedzenia się na temat przydatności zajęć poprzez swoich przedstawicieli zasiadających w gremiach odpowiedzialnych za opracowanie programów kształcenia. Studenci wskazują treści programowe, które chcieliby wprowadzić do procesu kształcenia i zwracają uwagę na nowe trendy występujące na rynku pracy. Zmiany w programie studiów opiniowane są przez właściwy organ - Samorząd Studentów. Zmiany te były odpowiedzią na postulaty interesariuszy w zakresie lepszego powiązania kształcenia studentów z rynkiem pracy oraz wyposażenia studentów w wiedzę o tym rynku.

W latach 2017-2019 współpraca z otoczeniem gospodarczym realizowana była w ramach projektu pt.: „GeoHazardSilesia - Program nabycia nowych kompetencji w Naukach o Ziemi”.

W ramach współpracy realizowanej w tym projekcie interesariusze zewnętrzni brali udział w następujących aktywnościach mających na celu zwiększanie kompetencji, w których uczestniczyli również studenci turystyki:

1. W ramach krajowych wyjazdów studyjnych studenci zapoznali się z problematyką organizacji i działania geoparków:
 - w 2018 r. została zorganizowana wizyta studyjna u pracodawcy PIG Oddział świętokrzyski "Geoturystyka, geopunkty, ścieżki dydaktyczne". Opiekunem ze strony firmy był Dyrektor Oddziału Świętokrzyskiego;
 - w 2019 r. w Sudetach tygodniowa wizyta studyjna grupy 20 studentów została przeprowadzona przez firmę ROCK'SI Roksana Knapik z siedzibą w Nowej Kamienicy.
2. W ramach szkoleń z zakresu umiejętności zwiększających konkurencyjność na rynku pracy odbyło się szkolenie z zakresu negocjacji, które przeprowadziła firma „Instytut Dyplomacji” reprezentowana przez dr hab. Anitę Frankowiak. Szkolenia miały formę stacjonarną i 16 godzinny program.
3. Studenci kierunku turystyki uczestniczyli w zagranicznych wyjazdach studyjnych. W okresie 2017 do 2019 r. zorganizowano siedem wyjazdów. W każdym wyjeździe uczestniczyło 30 studentów WNoZ:
 - Wyjazdy studyjne Niemcy – Czechy „Planowanie przestrzenne i rozwiązania krajobrazowe w Niemczech i Czechach” (2018 i 2019 r.).

W ramach projektu „GeoHazardSilesia udział wzięła odpowiednia liczba studentów turystyki:

- Zadanie 2 - Warsztaty i kursy podnoszące kompetencje zawodowe, językowe, informatyczne, analityczne – 4 studentów;
- Zadanie 3 - Projekty wspólne z przemysłem podnoszące kompetencje zawodowe, interpersonalne, z zakresu przedsiębiorczości, pracy w grupie, rozwiązywania problemów – 1 student;
- Zadanie 4 - Wizyty studyjne u pracodawców krajowych – podnoszenie kompetencji zawodowych z zakresu wykorzystania i gospodarowania surowcami mineralnymi, zarządzania środowiskiem, w zakresie przedsiębiorczości, kompetencji interpersonalnych, językowych, informatycznych – 1 student;
- Zadanie 5 - Zagraniczne wyjazdy studyjne, zawodowe, językowe, komunikacyjne, rozwiązywanie problemów, wyszukiwanie informacji o środowisku – 16 studentów;
- Zadanie 6 - Program szkoleń certyfikowanych, kształcących kompetencje interpersonalne – 9 studentów.

Aktualnie studenci kierunku turystyka mogą korzystać ze wsparcia w postaci szkoleń organizowanych w ramach projektu POWER „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” (<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-1/o-projekcie>). Celem tego projektu jest podniesienie kompetencji zawodowych, informatycznych, językowych, analitycznych, odpowiadających potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa, komplementarnych z efektami uczenia się, poprzez realizację programu rozwoju kompetencji w tym: certyfikowanych szkoleń i warsztatów, wizyt studyjnych, dodatkowych zadań praktycznych w formie projektowej i zajęć realizowanych z pracodawcami, dostosowanie i realizację programów kształcenia ukierunkowanych na wyposażanie studentów i studentek w praktyczne umiejętności.

Studenci kierunku turystyka w ramach projektu ZPRUŚ skorzystali między innymi z takich szkoleń jak:

- 19 osób uczestniczyło w zajęciach z wykładowcą zagranicznym;
- 54 osoby realizowały zmodyfikowany w ramach projektu kierunek studiów;
- 15 osób wzięło udział w szkoleniach;
- 22 osoby uczestniczyły w wizytach studyjnych.

Równolegle dla studentów organizowane są szkolenia w ramach projektu *POWER 2 „Jeden Uniwersytet – Wiele Możliwości. Program Zintegrowany”* (<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-2/o-projekcie>). Celem projektu jest rozwój Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, który zostanie osiągnięty poprzez:

- 1) podniesienie kompetencji studentów i studentek UŚ istotnych z punktu widzenia potrzeb gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa, poprzez realizację działań zmierzających do podniesienia kompetencji zawodowych, komunikacyjnych, informatycznych, analitycznych, wysokiej jakości programy stażowe oraz dostosowanie programów kształcenia UŚ do potrzeb społeczno-gospodarczych kraju i regionu, ukierunkowanych na wyposażanie studentów i studentek w praktyczne umiejętności;
- 2) wsparcie zmian organizacyjnych i podniesienie kompetencji kadr w systemie szkolnictwa wyższego UŚ obejmujące: modernizację i wprowadzenie nowych narzędzi informatycznych, podniesienie kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej UŚ oraz kompetencji zarządczych kadry kierowniczej i administracyjnej UŚ (okres realizacji projektu 1.10.2019-30.09.2023 roku).

W ramach projektu JUWM:

- 5 osób realizowało staż;
- 19 osób wzięło udział w terenowych zajęciach projektowych - Atrakcyjność Polski północnej.

Uniwersytet Śląski aktywnie poszukuje dalszych kontaktów, które pomogłyby w budowaniu dobrych relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Jedną z takich inicjatyw jest zaangażowanie Uniwersytetu w projekt *„Transform4Europe – T4E: The European University for Knowledge Entrepreneurs”*, w ramach którego nawiązywane są nowe kontakty z pracodawcami oraz innymi 6 partnerskimi Uczelniami Europejskimi, celem utworzenia nowych kierunków studiów, dotyczących m.in. transformacji środowiskowej, w których udział bierze kadra akademicka INoZ oraz IGSEiGP. W ramach sojuszu planowanych jest też m.in. szereg międzynarodowych warsztatów oraz szkół letnich/zimowych, zyska też współpraca z regionem, oparta na wdrażaniu wypracowanych w sojuszu rozwiązań.

Współpraca z otoczeniem społecznym regionu wyraża się również poprzez udział kadry akademickiej oraz studentów w inicjatywach takich jak Śląski Festiwal Nauki, który jest jednym z najistotniejszych wydarzeń popularnonaukowych w kraju i Europie, organizowanym przez największe śląskie uczelnie wraz z jednostkami administracji lokalnej.

Sposoby, częstość i zakres monitorowania form współpracy

Podstawą współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi jest monitorowanie ich potrzeb – zgodnie z Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia dla kierunków organizowanych przez Wydział Nauk Przyrodniczych. Odbywa się to poprzez coroczne, cykliczne spotkania z interesariuszami oraz poprzez indywidualne rozmowy z dyrektorami kierunku. Zakres monitorowania obejmuje zarówno bieżące potrzeby, jak i przyszłe zalecenia dotyczące procesu kształcenia oraz programów studiów. Bieżące potrzeby i niewielkie modyfikacje w programach realizowane są w kolejnym cyklu kształcenia po akceptacji Rady Dydaktycznej wraz z zasiadającymi w niej studentami.

Ostatnia modyfikacja kierunku turystyka miała miejsce w 2019 r., wynikała nie tylko z dostosowania programu studiów do Uchwały Senatu UŚ 490/2020, ale również z zaleceń pracodawców wyrażanych podczas obrad Społecznej Rady Konsultacyjnej oraz z dorocznych spotkań z przedstawicielami studentów. Ponadto, wskazaniem do zmian są również raporty losów absolwentów, przygotowywane przez Biuro Karier. Wartym podkreślenia kolejny raz jest fakt, że podczas posiedzeń Rady Dydaktycznej, możliwość dyskusji nad modyfikacjami mieli także studenci.

Rada dydaktyczna prowadzi okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym: weryfikuje i aktualizuje listę interesariuszy, ocenia skuteczność form współpracy i wpływ jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów. Wyniki tych przeglądów są omawiane na posiedzeniach rady

i wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, co przekłada się na podnoszenie poziomu kształcenia na kierunku.

Najważniejsze zmiany dyskutowane w kręgach Społecznej Rady Konsultacyjnej, jak również propozycje zespołu modyfikującego kierunek turystyka dotyczyły następujących treści:

1. Modyfikacja specjalności: gospodarka turystyczna.
2. Wprowadzenia do programu studiów przedmiotu „Wprowadzenie na rynek pracy”, którego celem jest przekazanie praktycznej wiedzy na temat aktualnych wymagań i sytuacji na tym rynku.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 6:

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia odgrywa bardzo ważną rolę w budowaniu koncepcji kształcenia na Wydziale Nauk Przyrodniczych UŚ, ściśle wpisując się w Strategię Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na lata 2020-2025 (przyjętą Uchwałą Senatu Nr 438 z dnia 24 września 2019 r., (Załącznik nr Kryt_7_Z_01).

Zasadnicze elementy umiędzynarodowienia studiów, będące integralną częścią koncepcji i celów kształcenia na WNP, w tym na kierunku turystyka, stanowią:

- międzynarodowa wymiana studentów i kadry dydaktycznej realizowana w ramach programów dydaktycznych i naukowych,
- współpraca badawczo-rozwojowa z zagranicznymi ośrodkami naukowymi i przemysłowymi z udziałem studentów,
- obowiązkowe nauczanie języków obcych i realizacja przedmiotów w językach obcych,
- zajęcia dydaktyczne realizowane przez zaproszonych wykładowców z zagranicy,
- realizacja zawodowych staży studenckich w ośrodkach przemysłowych za granicą,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów dydaktycznych.

Do realizacji tych celów kluczowa jest budowa odpowiedniej infrastruktury umiędzynarodowienia. Należą do niej umowy międzynarodowe, zawierane w celu realizacji badań naukowych, programów mobilności, prowadzenia wspólnych studiów, jak również międzynarodowych projektów badawczych. Uniwersytet Śląski w Katowicach ma podpisane umowy międzynarodowe z ponad 900 instytucjami zagranicznymi, z czego 40 umów zawartych jest bezpośrednio z INoZ i IGSEiGP (16 umów dotyczy współpracy w ramach programu Erasmus+, 15

umów dotyczy współpracy w ramach programu CEEPUS, a 11 umów to pozostałe umowy bilateralne). Prowadzone są dalsze działania na rzecz poszerzenia oferty wyjazdowej dla studentów i pracowników. Lista podpisanych umów bilateralnych znajduje się na stronie: <https://us.edu.pl/wspolpraca/wspolpraca-miedzynarodowa/umowy-bilateralne/>.

Od wielu lat Uniwersytet Śląski w Katowicach jest partnerem programu promocji polskiego szkolnictwa wyższego na świecie pod nazwą *Study in Poland*. Prezentacja oferty Uczelni dla studentów/kandydatów zagranicznych jest dostępna na stronie internetowej programu (<http://www.studyinpoland.pl/en/university?school=39>).

Od roku akademickiego 2021/2022 Uniwersytet Śląski w Katowicach, wraz z sześcioma zagranicznymi szkołami wyższymi, tworzy prestiżowy uniwersytet europejski w ramach sojuszu *Transform4Europe*. Uczelnie łączą się, aby razem prowadzić badania naukowe na najwyższym poziomie oraz kształcić młodych ludzi na międzynarodowych kierunkach studiów.

Student (w tym student turystyki) będzie miał:

- możliwość wyboru programu studiów ze wspólnej oferty dydaktycznej, która zostanie przygotowana przez uczelnie partnerskie;
- możliwość rozwijania przedsiębiorczości opartej na wiedzy, a także nowe możliwości nawiązywania kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym siedmiu uczelni;
- dostęp do międzynarodowych kursów online oraz innowacyjnych metod kształcenia;
- możliwość rozwijania kompetencji językowych oraz wzmacniania poczucia tożsamości europejskiej. Korzyści pracowników naukowo-dydaktycznych to głównie:
- wymiana doświadczeń dydaktycznych i badawczych oraz wspólne rozwijanie nowoczesnych metod kształcenia;
- udogodnienia związane z wymianą, przepływem i współtworzeniem wiedzy w ramach uniwersytetu europejskiego;
- dostęp do infrastruktury badawczej wszystkich uczelni partnerskich;
- nowe możliwości nawiązywania kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym;
- możliwość udziału w szkoleniach i kursach międzynarodowych;
- rozwijanie kompetencji językowych.

Aspekty programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych.

Zachętą do odbywania studiów jest bogata i różnorodna oferta przedmiotów możliwych do poprowadzenia w języku angielskim, realizowanych w formie wykładów, ćwiczeń laboratoryjnych i zajęć terenowych, w zależności od zainteresowań studentów przyjeżdżających w ramach wymiany akademickiej. Studenci zagraniczni, odbywający studia w ramach zindywidualizowanego programu kształcenia, uczęszczają na zajęcia prowadzone w języku angielskim. Uczestnictwo studentów polskojęzycznych w tych samych zajęciach wpływa na doskonalenie ich umiejętności językowych, integrację grupy zagranicznej i wydatnie wspomaga interakcję międzykulturową. Szczegółową i aktualizowaną ofertę przedmiotów prowadzonych w języku angielskim zamieszcza się corocznie na stronie Erasmus+ Uniwersytetu Śląskiego (<http://www.erasmus.us.edu.pl/study-offer-20222023>).

Na kierunku turystyka istnieją również inne narzędzia zwiększające stopień umiędzynarodowienia procesu kształcenia i zaangażowania studentów w podnoszenie kompetencji językowych. Regularnie do oferty dla studentów włączane są zajęcia w formule otwartej (wykłady, seminaria, warsztaty), niezależnie od zajęć przewidzianych programem studiów, prowadzone przez profesorów zagranicznych odbywających staże badawcze na wydziale. Możliwość uczestnictwa w zajęciach jest ogłaszana studentom wszystkich kierunków studiów na stronie wydziału.

Stopień przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych i sposoby weryfikacji osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny.

Uczelnia stwarza możliwości podnoszenia kompetencji studentów, kadry dydaktycznej oraz osób odpowiedzialnych za obsługę administracyjną studiów w zakresie znajomości języka angielskiego. Moduł „Język obcy w turystyce” (30h, pierwszy semestr) przygotowuje studentów do pracy za granicą w roli pilota i rezydenta, a także do obsługi turystyki przyjazdowej. Po ukończeniu modułu student potrafi wykorzystywać literaturę naukową w języku obcym, a także posiada umiejętność przygotowywania wystąpień ustnych w języku obcym na poziomie B2+. Uzupełnieniem modułu „Język obcy w turystyce” jest kolejny moduł - „Język obcy specjalistyczny” (15h, drugi semestr), który ma na celu przygotowanie studentów do pracy w międzynarodowej branży turystycznej, opartej o znajomość języka obcego na poziomie specjalistycznym. Na kursie wprowadzane są treści typowo turystyczne w języku angielskim, specjalistyczne turystyczne słownictwo, zwroty, wyrażenia. Student nabywa umiejętności posługiwania się specjalistycznym (turystycznym) językiem obcym, zarówno w zakresie mowy, jak i pisma na poziomie B2+.

Studenci kierunku turystyka zachęceni są również do korzystania z literatury anglojęzycznej, zarówno z podręczników, jak i czasopism naukowych podczas innych zajęć (np. seminarium magisterskie). Wykorzystanie literatury anglojęzycznej premiowane jest w ocenie seminarium i pracy magisterskiej.

Podniesienie kompetencji językowych studentów realizowane jest także poprzez organizowanie kursów w ramach różnych projektów edukacyjnych np. kurs „Specjalistyczny język angielski w naukach o Ziemi”, czy *GeoHazardSilesia* (Program nabycia nowych kompetencji w Naukach o Ziemi).

Pracownicy również mają możliwość doskonalenia swoich umiejętności językowych uczestnicząc w kursach i zajęciach indywidualnych, np. kursy specjalistycznego języka angielskiego i innych języków obcych w ramach Projektu JEDEN UNIWERSYTET – WIELE MOŻLIWOŚCI Program Zintegrowany <https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-2/aktualnosci>. Aktualne oferty o naborach na kursy języków obcych, w tym języka angielskiego, docierają do pracowników drogą mailową.

Biblioteki Uczelni i Wydziału umożliwiają studentom i pracownikom dostęp do czasopism przyrodniczych *Elsevier*, *Springer*, *Wiley*, *EBSCO*, *Nature*, *Science*, a także do katalogów zbiorów wszystkich bibliotek akademickich (Załącznik: Kryt_7_Z_02).

Skala i zasięg mobilności i wymiany międzynarodowej studentów i kadry

Wspierając proces międzynarodowej wymiany społeczności akademickiej UŚ, władze Uczelni umożliwiają studentom i pracownikom wyjazdy w ramach zawartych umów bilateralnych oraz indywidualnych zaproszeń.

W ramach wymiany międzynarodowej (program Erasmus+, CEPUS) w kolejnych latach akademickich w okresie 2015–2022 z możliwości wyjazdu do zagranicznych ośrodków skorzystało 52 studentów (na studia zagraniczne wyjechało 42 osoby, na staż 10 osób; Tabela 7.1.).

Spośród studentów kierunku turystyka na studia zagraniczne wyjechało 8 osób (Turcja, Niemcy, Rumunia), a na staże 4 osoby (Hiszpania, Węgry). Pandemia Covid-19 drastycznie ograniczyła, ale nie zatrzymała wymiany studenckiej. Spośród studentów turystyki, w roku akademickim 2021/2022 na studia w uczelniach partnerskich zdecydowało się 3 studentów (2 osoby – Turcja, 1 osoba – Węgry).

Należy podkreślić, że na wyjazdy zagraniczne zakwalifikowali się wszyscy zainteresowani kandydaci, spełniający przynajmniej minimalne wymagania, czyli dobre wyniki w nauce (średnia co najmniej 3,5 za dotychczasowy okres studiów lub za ponadprzeciętne osiągnięcia) oraz znajomość języka obcego na poziomie określonym w umowie bilateralnej z uczelnią przyjmującą.

Korzystając z oferty programów Erasmus+/CEEPUS, w latach 2015-2022, studiowało 48 studentów zagranicznych, natomiast na stażu przebywało 28 osób (Tabela 7.1). Byli to głównie studenci z Rumunii, Czech, Grecji, Słowacji, Włoch, Francji, Albanii, Austrii, Francji i Ukrainy.

Oprócz w/w studentów z uczelni europejskich, studiowali również studenci przyjeżdżający w ramach pozostałych umów dwustronnych, zawartych przez UŚ. W latach 2015-2021 studiowała 1 osoba

z USA, 1 osoba z Meksyku i 3 osoby z Nigerii (stypendium przyznane przez Polski Komitet do spraw UNESCO).

Na kierunku turystyka, w ocenianym okresie, studiowało 3 studentów zagranicznych (2 osoby z Ukrainy - program CEEPUS i 1 osoba z Węgier – program Erasmus+).

Studenci odbywający studia w semestrze letnim 2020/2021 brali udział w zajęciach hybrydowych (z wykorzystaniem głównie aplikacji Microsoft Teams). Dużym wyzwaniem dla Uczelni, szczególnie w pierwszych miesiącach pandemii, było zachowanie stałego kontaktu ze studentami zagranicznymi oraz wypracowanie dobrych praktyk komunikowania się z nimi, aby budować mobilność wirtualną. Uczelnia korzysta z różnych narzędzi komunikowania w sieci, które częściowo zastąpiły bezpośrednie kontakty. Komunikacja rozwijała się i nadal rozwija w mediach społecznościowych, w specjalnie zakładanych grupach na komunikatorach, za pomocą indywidualnych i zbiorowych mailingów, stron internetowych, a także telefonicznie. Od dnia 11 lutego 2021, Program CEEPUS oferuje wyjątkowe rozwiązanie stypendialne dla cudzoziemców, jakim jest realizacja stażu w formie mobilności wirtualnej.

Tabela 7.1. Mobilność studentów i pracowników WNoZ (do 1 października 2019 r.) oraz INoZ i IGSEiGP WNP (od 1 października 2019 – obecnie) w ramach wymiany międzynarodowej (program Erasmus, Erasmus+, CEEPUS).

Wyjazd/przyjazd	Rodzaj mobilności	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Studenci								
Wyjazd	studia	7	14	9	2	2	5	3
	praktyki	3	4	2	1	0	0	0
Przyjazd	studia	10	9	8	9	2	6	4
	praktyki	3	6	10	1	3	3	2
Pracownicy								
Wyjazd	Staż (prowadzenie zajęć)	2	6	6	4	1	1	2
	Praktyka	2	3	2	5	1	0	1
Przyjazd	Prowadzenie zajęć	3	3	8	6	3	4	4

Studia na kierunku turystyka otwarte są również dla studentów zagranicznych, studiujących w języku polskim. Uczelniany system rekrutacji na studia umożliwia przeliczanie punktów z matur zagranicznych. Od roku akademickiego 2015/2016 studia w języku polskim, na ocenianym kierunku, podjęło 31 studentów z zagranicy (18 osób z Ukrainy, 5 osób z Gruzji, 4 osoby z Białorusi i po 2 osoby z Azerbejdżanu i z Kazachstanu).

Wzrastające zainteresowanie realizacją mobilności przez studentów zagranicznych jest związane ze zróżnicowaną ofertą przedmiotów prowadzonych w języku angielskim przez doświadczonych wykładowców, często także aktywnie uczestniczących w wyjazdach w ramach mobilności dydaktycznej.

Liczba staży i szkoleń zagranicznych oraz wyjazdów w ramach wymiany międzynarodowej, realizowanych przez pracowników w latach 2015-2021 wynosiła łącznie 36 (Austria, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja, Niemcy, Albania, Słowenia, Grecja). Doświadczenie zdobyte podczas współpracy z uczelniami zagranicznymi jest wykorzystywane w pracach nad modyfikacją programów kształcenia, przyczynia się także do podnoszenia atrakcyjności prowadzonych zajęć i sprzyja wymianie doświadczeń i wiedzy, umiejętności i kompetencji w obszarach dydaktycznym oraz badawczym.

Umocnienie międzynarodowej pozycji badań potwierdza realizacja projektów grantowych, finansowanych ze źródeł zewnętrznych, takich jak:

- HORIZON 2020 (projekty: *INTAROS —Integrated Arctic observation* (2016–2021) i *EU-PolarNet 2* (2020);
- FLORIST — *Flood risk on the northern foothills of the Tatra Mountains* - Polsko- -Szwajcarski Program Badawczy (2011–2016);
- AWAKE-2 - *Arctic Climate system study of ocean, sea ice and glacier interaction in Svalbard area with focus on Horsund* - Polsko- -Norweski Program Badawczy (2013–2016);
- PROLINE-CE – *Skuteczne praktyki użytkowania gruntów integrujące ochronę zasobów wodnych, ochronę przeciwpowodziową i skutki łagodzenia powodzi* (2016-2019).

Od 2019 roku, w ramach Programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej/Interreg, Polska – Słowacja, realizowany jest projekt „Nowoczesna edukacja o zagrożeniach środowiskowych sposobem na tworzenie nowych, specjalistycznych miejsc pracy”.

Wykaz wszystkich projektów międzynarodowych przedstawiony jest w Załączniku Kryt_7_Z_03). W 2020 roku, uchwałą Senatu UŚ założone zostało POLSKO-CHIŃSKIE CENTRUM BADAŃ ŚRODOWISKOWYCH, które nawiązało współpracę z kilkoma instytucjami naukowymi z Chin: Institute of Geography and Ecology, Chinese Academy of Sciences, Urumqi, Xinjiang; Chengdu Center of China Geological Survey, Chengdu, Syczuan; State Key Laboratory of Geohazard Prevention and Geoenvironment Protection, Chengdu University of Technology, Chengdu, Syczuan. Główny temat badawczy zaplanowany do realizacji przez Centrum to: „Wpływ zmian klimatu na kształtowanie środowiska i osadnictwa obszarów położonych w strefie klimatu umiarkowanego morskiego, umiarkowanego kontynentalnego oraz zwrotnikowego”.

Współpraca podejmowana w ramach międzynarodowych projektów badawczych obejmuje realizację wspólnych badań naukowych i upowszechnianie ich wyników przez organizację seminariów i konferencji, a także działalność publikacyjną. W ocenianym okresie pracownicy instytutów uczestniczyli w 618 konferencjach krajowych (wygłoszono 841 referatów) i 394 zagranicznych (wygłoszono 666 referatów), opublikowali 2112 publikacji, w skład których wchodzi: artykuły naukowe, artykuły popularnonaukowe, monografie, rozdziały w monografiach, książki i podręczniki.

Jednostką wspierającą i uczestniczącą we wszelkich aktywnościach Uczelni w zakresie mobilności jest Dział Współpracy z Zagranicą (<https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-miedzynarodowe/mobilnosc-miedzynarodowa>) podlegający merytorycznie Prorektorowi ds. Współpracy Międzynarodowej i Krajowej. Do zadań działu należy m. in. prowadzenie pełnej obsługi pracowników, doktorantów i studentów UŚ kierowanych za granicę w celach naukowych, dydaktycznych i szkoleniowych oraz przygotowanie i finansowanie wyjazdów nauczycieli akademickich, doktorantów, studentów i innych pracowników Uczelni w ramach Programu ERASMUS+ (pierwotnie na lata 2014–2020 i w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2021–2027), CEEPUS i in. Dokładne dane i niezbędne formularze dotyczące stypendiów dla studentów i pracowników oraz wymiany międzynarodowej odnaleźć można na stronach <https://erasmus.us.edu.pl/> i <https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-miedzynarodowe/mobilnosc-miedzynarodowa>.

Na poziomie Instytutu, opiekę nad studentami przyjeżdżającymi i wyjeżdżającymi w ramach programów Erasmus+/CEEPUS sprawuje instytutowy koordynator ds. wymiany międzynarodowej.

Udział wykładowców z zagranicy w prowadzeniu zajęć na ocenianym kierunku.

W latach 2015-2022 gościło 31 naukowców z zagranicy w ramach programu Erasmus+ i CEEPUS (m.in. z Austrii, Republiki Czeskiej, Grecji, Rumunii, Słowacji, Armenii) oraz 5 profesorów wizytujących (z Austrii, Norwegii, Słowacji, USA i Republiki Czeskiej), którzy prowadzili serie wykładów oraz seminaria dla studentów oraz doktorantów Instytutu tj.:

- Sedimentology Workshop; Prof. Andrej Smuč; University of Ljubljana, Slovenia, 1-30.05.2016;
- Using in-situ U-Th-Pb dating of minerals to unravel the temporal evolution of metamorphic rocks - Workshop; Prof. Urs Klötzli, Department of Lithospheric Research, University of Vienna, Austria, 13.03.2017 - 24.03.2017;
- Photogrammetry Workshop; Prof. Marko Vrabec; University of Ljubljana, Slovenia, 24- 26.04.2017;

- Paleontology Workshop; Prof. Tibuleac Paul; Alexandru Ioan Cuza University of Iasi, Romania, 01.04.2018 - 30.04.2018;
 - Application of Cathodoluminescence in Petrological Studies of Granitoid and Syntitoid Rocks - Workshop; Prof. Axel B. Muller, Natural History Museum, Oslo, April 2018;
 - Global and Regional Climate Change. The Impact of Climate Change on the Different Sectors of Economy in the World; Dr Hrachuh Galstyan, Yerevan State University, Armenia, 24 -26. 04. 2018;
 - The Organic Pollutant and Heavy Metals Derived from Coal - Workshop; Prof. Eva Geršlová, Masaryk University, Brno, Czech Republic, 14.05.2018 - 19.05.2018;
 - Building Numerical Models to Explore Geohazard Hypotheses - Workshop; Dr Nathan J. Lyons; Tulane University, Department of Earth and Environmental Sciences, New Orleans, LA, USA, 05.06.2018-09.06.2018;
 - Geochronology - the 'art' of dating geo-materials and -processes; Prof. Urs Klötzli, Department of Lithospheric Research, University of Vienna, 23.04 – 14.05. 2018;
 - Paleolandscape reconstruction: Examples from Italy, Tanzania and Southern Africa"; Prof. Michael Maerker; University of Pavia, Italy; 12.12.2019.
 - Carbon sink by coupled carbonate weathering with aquatic photosynthesis: Control of climate and land-use changes; Prof. Liu Zaihua; Chinese Academy of Sciences in Guiyang; 22.02.2019.
 - Sampling of River Sediments and Suspended Particulate Matter; Prof. Eva Geršlová; Masaryk University, Brno, Czech Republic; 05.05.2019 - 12.05.2019.
 - Transformational Processes of the Spatial Structure of Cities; Doc. RNDr. Zdeněk Szczyba; Palacký University Olomunec, Czech Republic, 02-13.03.2020,
 - Surface analysis and geomorphological modeling using GIS. Prof. Dr M. Maerker; Università degli Studi di Pavia 09.03-24.04.2020
- Zestawienie liczbowe gości przyjeżdżających w ramach wymiany akademickiej w latach 2015- 2021 przedstawiono w tabeli 7.1.

Sposoby, częstość i zakres monitorowania i oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację.

Monitoring i ocena umiędzynarodowienia procesu kształcenia dokonywana jest w sposób systematyczny w ramach wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Ocenie podlegają:

- a) udział w programach ERASMUS+ i CEEPUS umożliwiającym mobilność edukacyjną studentów i nauczycieli akademickich, wymianę dobrych praktyk i tworzenie międzynarodowego partnerstwa uczelni wyższych;
- b) realizacja międzynarodowych projektów edukacyjnych innych niż mobilność w ramach ERASMUS+/CEEPUS (np. moduły edukacyjne w projektach współfinansowanych ze środków UE);
- c) udział studentów-obcokrajowców w kształceniu;
- d) oferta dydaktyczna w języku angielskim.

Każdego roku, opracowane wyniki oceny wraz z zaleceniami oraz rekomendacjami przekazywane są Dziekanowi WNP w sprawozdaniu Wydziałowego Zespołu Jakości Kształcenia. Analogiczne dane są raportowane do administracji centralnej Uniwersytetu przynajmniej raz w roku.

W ramach podniesienia stopnia umiędzynarodowienia w roku akademickim 2019/2020 dziekan i prodziekan ds. promocji badań i umiędzynarodowienia ogłosili konkurs wewnętrzny na granty badawcze realizowane we współpracy z partnerem zagranicznym – „Fast Track Grants” (<https://us.edu.pl/wydzial/wnp/2020/09/30/3648/>). Spośród 23 złożonych projektów finansowanie uzyskało 12 i każdy zakończono publikacją lub wnioskiem grantowym, złożonym w konkursie zewnętrznym (np. NCN) we współpracy z partnerem zagranicznym. W roku akademickim 2020/2021 ogłoszono kolejną edycję konkursu – „Fast Track Grants 2.0 – Back2Mobility”, tym razem celując

w powrót do mobilności po okresie lockdownu, spowodowanego sytuacją epidemiologiczną związaną z pandemią COVID-19. Celem konkursu jest zwiększenie poziomu umiędzynarodowienia poprzez nawiązanie nowej lub wzmocnienie już nawiązanej współpracy naukowej z Partnerem Zagranicznym poprzez realizację wizyty naukowej, wspólnego eksperymentu badawczego, zaproszenie naukowca z zagranicy. Wykorzystując środki z konkursu Fast Track Grants 2.0, w ciągu ostatniego roku akademickiego, pracownicy INoZ i IGSEiGP nawiązali kontakt z trzema ośrodkami zagranicznymi: University of Colorado, Denver, USA; School of Applied Natural Sciences, Adama Science and Technology University, Ethiopia i Institute of Geonics of the Czech Academy of Sciences, Czech Republic.

Naukowcy z w/w ośrodków, w minionym roku akademickim, przeprowadzili na WNP serię warsztatów/wykładów otwartych (RS) dostępnych dla studentów instytutów:

- A microscope, a thin section and a story. Skeletal fragments as a tool for paleoenvironmental analysis; Prof. Sreepat Jain, Department of Applied Geology, School of Applied Natural Sciences, Adama Science and Technology University, Ethiopia;
- Debris flows and dense forests: Behavior, ecology, and carbon implications; Dr Brian Buma, University of Colorado, Denver, USA;
- Seismic loading is not only earthquakes: Examples of different kinds of vibrations, Prof. Zdenek Kalab, Institute of Geonics of the Czech Academy of Sciences, Czech Republic.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Studenci turystyki, mogą korzystać z różnorodnych form wsparcia w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym i zawodowym, oraz wejściu na rynek pracy, w tym także z pomocy materialnej i wsparcia psychologicznego. Szczególną wagę przywiązuje się do zaspokajania potrzeb i wspierania różnych grup studentów, w tym studentów z niepełnosprawnościami, studentów zagranicznych, studentów w trudnych sytuacjach życiowych, studentów zaangażowanych w działalność sportową i organizacyjną na rzecz Uczelni, czy studentów wybitnie uzdolnionych.

Źródła informacji o wsparciu studentów

Różne formy wsparcia studentów opisane są w Regulaminie studiów w Uniwersytecie Śląskim (Załącznik:Kryt_8_Z_01). W myśl tego dokumentu, studentowi przysługuje prawo do: rozwijania zainteresowań naukowo-badawczych, społecznych, kulturalno-artystycznych, turystycznych i sportowych (§ 6 ust. 2 pkt. 1), zrzeszania się w uczelnianych organizacjach studenckich,

w szczególności w kołach naukowych oraz zespołach artystycznych i sportowych, a także działających w Uczelni stowarzyszeniach oraz uczestniczenia w realizowanych w Uczelni pracach naukowych, rozwojowych i wdrożeniowych (§ 6 ust. 2 pkt. 4), otrzymywania stypendiów i zapomóg (§ 6 ust. 2 pkt. 9), jak również do brania udziału w programach wymiany studentów, w szczególności Erasmus+ i MOST (§ 19). Regulamin studiów w Uniwersytecie Śląskim określa ponadto zasady korzystania z różnych form kształcenia zindywidualizowanego, które są ważną formą wsparcia studentów w uczeniu się, ale też szeroko pojętym rozwoju osobistym (m.in. społecznym, naukowym). W szczególności: § 15 dotyczy warunków ubiegania się przez studenta o IOS (indywidualną organizację studiów), § 16 dotyczy indywidualnego dostosowania studiów (IDS), które przysługuje studentom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wynikającymi ze stanu zdrowia, § 17 dotyczy możliwości studiowania w trybie ITS (indywidualny tok studiów), który przewidziany jest dla studentów o predyspozycji do pracy naukowo-badawczej, zaś § 20 wskazuje możliwość studiowania w trybie indywidualnych studiów międzyobszarowych (ISM).

Formy wsparcia zostały również opisane w procedurach Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Nauk Przyrodniczych (Kryt_8_Z_02), rozdział VI: „Wsparcie studentów w procesie uczenia się 1. Wspieranie krajowej i międzynarodowej mobilności studentów, 2. Wspieranie prowadzenia badań lub działalności artystycznej oraz publikowania lub prezentacji ich wyników, jak również uczestniczenia w różnych formach komunikacji naukowej lub artystycznej, oraz prowadzonych badań. 3. Wspieranie działań mających na celu przygotowanie studentów do wejścia na rynek pracy, lub dalszej edukacji, 4. Motywowanie studentów do osiągania lepszych wyników nauczania i uczenia się. 5. Informowanie studentów o możliwościach ich wsparcia i jego zakresie, w tym o pomocy materialnej”.

Spotkania informacyjne, osoby udzielające wsparcia oraz pomocy

Studenci przyjęci na studia otrzymują wszelkie niezbędne informacje, dotyczące organizacji studiów, w trakcie spotkania zorganizowanego na początku roku akademickiego, przed rozpoczęciem zajęć dydaktycznych. Podczas tego spotkania Dyrektor kierunku razem z opiekunem roku przekazują najważniejsze informacje dotyczące wydziału, uniwersytetu, studiów czy *savoir vivre* studenta. Udzielane są również informacje na temat różnych form wsparcia studentów, a także bezpieczeństwa. Ponadto studenci poznają również potencjalnych promotorów pracy magisterskiej oraz ich zainteresowania badawcze, co wspiera studentów w procesie wyboru dalszej drogi rozwoju naukowego.

Wszelkie niezbędne informacje dotyczące pierwszych kroków na Uniwersytecie Śląskim studenci mogą znaleźć na stronach: <https://us.edu.pl/student/nowy-student/nowy-student-pierwsze-kroki/> oraz <https://us.edu.pl/student/nowy-student/materialy-informacyjne/>. Pozostałe informacje na temat studiowania oraz funkcjonowania Uczelni (np. o samorządzie, organizacjach studenckich, mobilności, wsparciu materialnym, wsparciu psychologicznym, rozwiązywaniu problemów itd.), znajdują się na stronie Uniwersytetu Śląskiego, w zakładce student (<https://us.edu.pl/student/>), a także na stronie Samorządu Studenckiego Uniwersytetu Śląskiego: <https://www.samorząd.us.edu.pl/>. Informacje dotyczące funkcjonowania Uniwersytetu w trybie zdalnym, np. na wypadek zaostrzenia pandemii, w szczególności o nauczaniu zdalnym, znajdują się na stronie: <https://www.zdalny.us.edu.pl/>. Wiele użytecznych i aktualnych informacji dla studentów publikowanych jest na facebooku: <https://www.facebook.com/studenckastrefaaktywnosci/>.

Dyrekcja kierunków przeprowadza spotkania informacyjne ze studentami również na kolejnych semestrach studiów. Podczas tych spotkań studenci mają możliwość zwrócenia uwagi na aktualne problemy związane z realizacją toku studiów i uzyskać pożądane wsparcie. W spotkaniach biorą udział zaproszone osoby, w tym pracownicy odpowiedzialni na monitorowanie postępów studentów czy koordynujące działania na rzecz studentów i różne formy ich wsparcia (koordynator ds. studenckich, koordynator ds. dostępności, koordynator ds. programu Erasmus+). Dzięki tego typu

konsultacjom ze studentami, poszerzonym o konsultacje z pracownikami kierunku oraz po analizie zapotrzebowania na rynku pracy w 2019 roku zmodyfikowano kierunek turystyka w ramach projektu POWER (<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-1/student/wydzial-nauk-przyrodniczych/aktualnosci/modyfikacja-kierunku-turystyka-studia-ii>).

W celu utrzymywania stałego kontaktu ze studentami Dyrekcja kierunku powołuje starostów roku – studentów, którzy reprezentują kolegów z roku i pośredniczą w przekazywaniu informacji między studentami, a prowadzącymi zajęcia oraz kadrą zarządzającą kierunkiem i odwrotnie. Dyrekcja kierunku pozostaje w stałym kontakcie ze starostami poprzez regularne spotkania. Starości uczestniczą w posiedzeniach Rady Dydaktycznej, przez co biorą udział w bieżącym monitorowaniu potrzeb studentów w zakresie uczenia oraz przeglądzie form wsparcia studentów, skuteczności systemu motywacyjnego, poziomu zadowolenia studentów itp. Dodatkowo, w okresie nauczania zdalnego starości byli zobowiązani do cotygodniowego raportowania przebiegu zajęć, aby na bieżąco można było wychwycić mankamenty i reagować na problemy.

W celu udzielania wsparcia studentom w rozwiązywaniu bieżących problemów związanych z przebiegiem studiów, powoływani są opiekunowie (<https://us.edu.pl/wydzial/wnp/student/kierunki-geograficzne/opiekunowie/>). Opiekun jest osobą pierwszego kontaktu, która najczęściej pośredniczy między studentami a wykładowcami oraz kadrą zarządzającą kierunkiem. Dodatkowo studenci mogą zwrócić się po pomoc w rozwiązywaniu indywidualnych i grupowych problemów, również osobistych, związanych z trudną sytuacją rodzinną, dotyczących bezpieczeństwa i dyskryminacji czy przemocy, do wydziałowej Koordynator ds. studenckich (<https://us.edu.pl/wydzial/wnp/student/koordynatorzy/>) oraz - gdy problem jest trudniejszy, wymagający interwencji natury prawnej czy psychologicznej - do Rzecznik praw studenta i doktoranta Uniwersytetu Śląskiego (<https://us.edu.pl/ksztalcenie/rpsid/>). Zasady zgłaszania problemów, skarg i wniosków do Rzecznika są jasno określone. Jasno określone i przejrzyste są też sposoby ich rozpatrywania (<https://us.edu.pl/ksztalcenie/rpsid/misja-i-zasady-dzialania/>). Dodatkowo, zadaniem Rzecznika i jego zespołu jest działanie na rzecz podnoszenia standardów traktowania studentów, doktorantów i uczestników innych form kształcenia.

Poza kadrą opiekującą się studentami na wydziale (pracownicy dziekanatu, opiekunowie lat, koordynatorzy, dyrekcja kierunku, władze dziekańskie) studenci mają do dyspozycji pracowników Centrum Obsługi Studenta UŚ (mail kontaktowy do COS: dlastudenta@us.edu.pl). Z kolei studenci zagraniczni znajdują się pod opieką Biura Rekrutacji Cudzoziemców UŚ (<https://us.edu.pl/kandydat/en/cudzoziemcy/studia-w-polsce/>) oraz Ośrodka Wsparcia Cudzoziemców UŚ (<https://owc.bitrix24.site/>). Udogodnieniem dla studentów zagranicznych jest też angielska wersja strony internetowej UŚ: <https://us.edu.pl/student/en/>.

Uniwersytet Śląski w Katowicach opracował dla pracowników uczelni poradniki mające na celu wzmocnienie ich kompetencji w zakresie kontaktów ze studentami. Przygotowane broszury mają za zadanie pomóc w sytuacjach, w których martwimy się o studenta, a także uporządkować merytoryczne i zgodne z przepisami uczelni sposoby reagowania w problematycznych przypadkach (<https://us.edu.pl/wzmocnienie-kompetencji-pracownikow-uczelni-w-kontaktach-ze-studentami-poradniki/>).

Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami i wsparcie psychologiczne

Informacje o wszelkich dostępnych formach i zasadach wsparcia osób z niepełnosprawnościami, takich jak m.in. pomoc asystenta dydaktycznego, użyczenie sprzętu, szkolenia, warsztaty, konferencje, zajęcia sportowe, usługi doradcze, oraz wsparcie osób doświadczających kryzysów zdrowia psychicznego, są dostępne u pracownika dziekanatu – specjalisty administracyjnego ds. dostępności oraz koordynatora ds. dostępności (<https://us.edu.pl/wydzial/wnp/student/koordynatorzy/>). Informacje na ten temat znajdują się

ponadto na stronie Uniwersytetu Śląskiego, w zakładce Student → wsparcie i fundusze: <https://us.edu.pl/student/wsparcie-i-fundusze/dostosowanie-do-specjalnych-potrzeb/>. Na stronie tej zamieszczono także informacje o pomocy psychologicznej: <https://us.edu.pl/student/wsparcie-i-fundusze/pomoc-psychologiczna-nasz-zespol/>.

W ramach projektu „DUO - Uniwersytet Śląski uczelnią dostępną, uniwersalną i otwartą” (<https://www.duo.us.edu.pl/pl/>), którego głównym celem jest zwiększenie zakresu dostępności oraz poziomu otwartości i uniwersalności Uniwersytetu Śląskiego poprzez udoskonalenie wsparcia edukacyjnego m.in. poprzez: działania podnoszące kompetencje dydaktyczne kadr uczelni w zakresie innowacyjnych umiejętności dydaktycznych i informatycznych oraz ich wykorzystania w procesie kształcenia, prowadzenia dydaktyki w oparciu o ideę edukacji włączającej oraz działania podnoszące kompetencje zarządcze kadr kierowniczych i administracyjnych z zakresu dostępności (pełny opis zadań: <https://www.duo.us.edu.pl/pl/duo-uniwersytet-slaski-uczelnia-dostepna-uniwersalna-i-otwarta>), studenci mogą korzystać z programu mentorskiego, z pomocy ambasadora Teams (<https://www.duo.us.edu.pl/pl/ambasadorzy-teams>) oraz ambasadora dostępności (<https://www.duo.us.edu.pl/pl/buddy>). Ten ostatni działa w ramach programu Student Buddy Support!, który ma na celu budowanie studenckiej sieci wsparcia poprzez powoływanie spośród studentów starszych lat studiów Ambasadorów Dostępności (Buddy), którzy wspierają potrzebujących studentów m.in.: służąc poradnictwem i informacją w zakresie spraw związanych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności w zakresie zdrowia psychicznego, wskazując możliwości uzyskania wsparcia (indywidualnych dostosowań) w toku studiów, wspierając w rozwiązaniu konkretnych, zgłaszanych problemów, wspierając w odnalezieniu swojej drogi na studiach, w tym własnego miejsca na Uniwersytecie, udzielając pomocy prawnej lub administracyjnej, np. pomagając w sporządzaniu oraz dostarczaniu dokumentów związanych z tokiem studiów, a także wspierając w procesie poszukiwania wśród studentów asystenta osoby z niepełnosprawnością.

Budynki uniwersyteckie, w szczególności budynek Wydziału Nauk Przyrodniczych w Sosnowcu, w którym studiuje się turystykę, są przystosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Do budynku przy ul. Będzińskiej 60 w Sosnowcu prowadzą podjazdy, a wewnątrz funkcjonują windy. Na wydziale znajduje się również pokój wyciszeń.

Wsparcie w procesie uczenia się uwzględniające indywidualne potrzeby

Ze względu na indywidualne potrzeby studenci zgodnie z Regulaminem studiów w Uniwersytecie Śląskim (Załącznik:Kryt_8_Z_01) mają prawo wnioskować o zmianę trybu studiów na:

- 1) IDS – indywidualne dostosowanie studiów - przysługuje studentom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wynikającymi ze stanu zdrowia, integracji osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem akademickim, wyrównania szans edukacyjnych oraz likwidowania barier i przeciwdziałania wykluczeniu (<https://us.edu.pl/student/studia/tok-studiow-2/wsparcie-i-fundusze-dostosowanie-do-specjalnych-potrzeb-indywidualne-dostosowanie-studiow/>),
- 2) IOS – indywidualna organizacja studiów – przysługuje studentom w szczególnych okolicznościach, do których zalicza się: podjęcie kształcenia na więcej niż jednym kierunku studiów, aktywną działalność w organach uczelni, organach samorządu studenckiego lub organizacjach studenckich oraz gdy przemawiają za tym wskazania natury medycznej (stan zdrowia studenta), a także studentce w ciąży i studentowi będącemu rodzicem (niezależnie od wieku dziecka), (<https://us.edu.pl/student/studia/tok-studiow-2/ios-czyli-indywidualna-organizacja-studiow/>),
- 3) ITS - indywidualny tok studiów – przysługuje studentom o predyspozycji do pracy naukowo-badawczej (<https://us.edu.pl/student/studia/tok-studiow-2/indywidualny-tok-studiow/>).

Możliwości modyfikacji formy studiowania są zatem zróżnicowane i odpowiadają różnym potrzebom studentów.

Aktualnie na kierunku turystyka nie ma studentów z niepełnosprawnościami. Wcześniej, do roku akademickiego 2019/2020, studiowała osoba z niepełnosprawnościami (tab. 8.1), nie korzystała ona jednak z formy wsparcia, jaką jest IDS. Studenci turystyki nie korzystali również w ostatnich latach z ITS, najczęściej wybieraną formą dostosowania studiów do indywidualnych potrzeb jest IOS (Tab. 8.1.).

Tabela 8.1. Liczba niepełnosprawnych studentów oraz liczba studentów korzystająca z IDS, IOS i ITS dla kierunku turystyka w latach 2017-2022

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Studenci niepełnosprawni	1	1	1	0	0	0
IDS	0	0	0	0	0	0
IOS	11	5	2	1	3	2
ITS	0	0	0	0	0	0

Wsparcie materialne i socjalno-bytowe

Według Regulaminu studiów w Uniwersytecie Śląskim (Załącznik:Kryt_8_Z_01) Studenci Uniwersytetu Śląskiego mają prawo do otrzymywania stypendiów i zapomóg. Informacji na temat wsparcia materialnego udziela pracownik dziekanatu i pracownicy Centrum Obsługi Studentów UŚ. Akty prawne, procedury i inne niezbędne informacje dotyczące jego przyznawania zamieszczone zostały na stronie Uniwersytetu w zakładce student -> studia -> najważniejsze akty prawne (<https://us.edu.pl/student/studia/najwazniejsze-akty-prawne/>), a także w zakładce student -> wsparcie i fundusze (<https://us.edu.pl/student/wsparcie-i-fundusze/swiadczenia-stypendia-i-zapomoga/>). Zgodnie z Regulaminem świadczeń dla studentów Uniwersytetu Śląskiego (Załącznik: Kryt_8_Z_03), decyzje w zakresie przyznawania świadczeń podejmuje dziekan lub prodziekan na mocy upoważnienia Rektora. Wysokość wszystkich świadczeń w kolejnych semestrach może ulegać zmianie. Świadczenia przysługują na studiach I stopnia, II stopnia i jednolitych magisterskich, jednak nie dłużej niż przez okres 6 lat. Zgodnie z ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Załącznik: Kryt_8_Z_04), student może się ubiegać w uczelni o następujące świadczenia przyznawane ze środków funduszu stypendialnego: stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora i zapomogę. Wszystkie rodzaje świadczeń przyznawane są na wniosek studenta.

Stypendium socjalne ma prawo otrzymywać student, znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, którego dochód na osobę w rodzinie nie jest wyższy od kwoty ustalonej przez rektora. Próg dochodu uprawniający do otrzymania stypendium socjalnego oraz wysokość stypendium ustala rektor w porozumieniu z Samorządem Studenckim - pod koniec października na semestr zimowy danego roku akademickiego oraz w marcu na semestr letni.

Stypendium dla osób niepełnosprawnych (stypendium specjalne) może otrzymywać student z tytułu niepełnosprawności, potwierdzonej orzeczeniem właściwego organu. Świadczenie to przyznawane jest na wniosek studenta składany w dziekanacie w terminie do 10. dnia miesiąca.

Stypendium rektora może otrzymywać student, który: uzyskał wyróżniające wyniki w nauce, ma osiągnięcia naukowe, artystyczne lub osiągnięcia sportowe we współzawodnictwie co najmniej na poziomie krajowym oraz zaliczył rok studiów do 25 września lub, w przypadku studiów kończących się w semestrze zimowym, do 15 marca (dotyczy studentów od drugiego roku studiów I stopnia i jednolitych magisterskich). Stypendium rektora otrzymuje również student przyjęty na pierwszy rok studiów w roku złożenia egzaminu maturalnego, który jest: laureatem olimpiady międzynarodowej albo laureatem lub finalistą olimpiady stopnia centralnego, o których mowa w przepisach o systemie

oświaty, medalistą co najmniej współzawodnictwa sportowego o tytuł mistrza Polski w danym sporcie, o którym mowa w przepisach o sporcie.

Zapomogę może otrzymać student, który znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji życiowej. Przez trudną sytuację życiową, uzasadniającą przyznanie zapomogi, należy rozumieć ogół warunków (np. materialnych, rodzinnych, społecznych, zdrowotnych), w jakich znalazła się rodzina studenta, powodujących przejściowe problemy w spełnianiu potrzeb materialnych rodziny. Dodatkowo w przypadku problemów finansowych studenta, Dziekan może umorzyć część lub całość należności finansowych studenta wobec Wydziału lub rozłożyć płatność na 3 raty.

Studenci kierunku turystyka korzystają ze wszystkich wyżej wymienionych form wsparcia materialnego, w zależności od spełnianych kryteriów (Tab. 8.2.).

Tabela 8.2. Liczba studentów kierunku turystyka pobierających pomoc materialną w latach 2017-2022

Rok akademicki	Stypendium				Zapomoga	Kredyt studencki
	Socjalne	Specjalne	Rektora	Ministra		
2017/2018	7	0	3	0	0	0
2018/2019	6	1	4	0	1	0
2019/2020	6	0	4	0	2	0
2020/2021	6	0	5	0	1	0
2021/2022	2	0	3	0	1	1
2022/2023	0	0	2	0	0	0

Na podstawie danych dostarczonych przez Pracowników dziekanatu.

Studenci wybitni mogą się ponadto ubiegać o **stypendium ministra**. Może je otrzymać student wykazujący się: znaczącymi osiągnięciami naukowymi lub artystycznymi związanymi ze studiami lub znaczącymi osiągnięciami sportowymi. Szczegółowy opis osiągnięć uprawniających do ubiegania się o stypendium ministra, sposób ich dokumentowania oraz wzory wniosków, można znaleźć na stronie ministerstwa (<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/informacja-na-temat-stypendiow-ministra-edukacji-i-nauki-za-znaczace-osiagniecia-dla-studentow-na-rok-akademicki-20212022>; <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/informacja-na-temat-stypendiow-ministra-edukacji-i-nauki-za-znaczace-osiagniecia-dla-studentow-na-rok-akademicki-20222023-konkurs-sst03>).

Studiujący turystykę studenci z zagranicy mają możliwość ubiegania się o stypendia w ramach programów NAWA (<https://nawa.gov.pl/studenci/studenci-zagraniczni>) oraz CEEPUS (<https://nawa.gov.pl/naukowcy/ceepus>).

Oprócz stypendiów i zapomogi, formą wsparcia finansowego studentów są **kredyty studenckie** udzielane na dogodnych warunkach na okres studiów, przy maksymalnie niskiej wysokości oprocentowania, których spłatę rozpoczyna się 2 lata po ukończeniu studiów. Przepisy ich przyznawania reguluje ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie kredytów studenckich (Dz. U. poz. 2468). Szczegółowe informacje znajdują się na stronie Uniwersytetu w zakładce student -> wsparcie i fundusze -> kredyty studenckie (<https://us.edu.pl/student/wsparcie-i-fundusze/kredyty-studenckie/>).

W ramach **wsparcia socjalno-bytowego** Uniwersytet Śląski oferuje miejsca w domach studenckich (<https://us.edu.pl/student/wsparcie-i-fundusze/akademiki-2/>) na Osiedlu Akademickim w Sosnowcu (300 m od budynku Wydziału Nauk Przyrodniczych w Sosnowcu) lub na Osiedlu Akademickim w Katowicach - Ligocie (20 km od Wydziału Nauk Przyrodniczych w Sosnowcu; dojazd bezpośrednim autobusem linii 154). Studenci mają do dyspozycji jedno- i dwuosobowe pokoje z dostępem do internetu. W każdym budynku znajdują się ogólnodostępne pralnie, kuchnie oraz sale telewizyjne, pokoje do nauki, a także sale gier. Osiedla mają monitoring zewnętrzny. Budynki

przystosowane są do pobytu i zamieszkania przez osoby niepełnosprawne. Na osiedlach funkcjonują sklepy spożywcze, punkty gastronomiczne oraz kluby studenckie. W budynku wydziału również działa punkt gastronomiczny, w którym można zjeść śniadanie, lunch, obiad lub napić się kawy czy herbaty. Do dyspozycji studentów jest też strefa relaksu.

Studenci Uniwersytetu Śląskiego mogą korzystać z bezpłatnej opieki zdrowotnej. W tym celu muszą wypełnić deklarację w dowolnej przychodni, która ma podpisaną umowę z NFZ. Wszelkie informacje dotyczące ubezpieczenia zdrowotnego znajdują się na stronie: <https://us.edu.pl/student/wsparcie-i-fundusze/ubezpieczenie/ubezpieczenia-zdrowotne/>. Informacji na ten temat udzielają również pracownicy dziekanatu i pracownicy Centrum Obsługi Studentów.

Wsparcie w zakresie różnych form aktywności studenckiej

Wsparcie rozwoju społecznego studentów jest realizowane poprzez bogatą ofertę aktywności dodatkowych: sportowych, artystycznych, organizacyjnych czy wolontariatu. Aktualnie działalność wolontaryjną można podjąć na przykład angażując się w program Student Buddy Support! (<https://www.duo.us.edu.pl/pl/buddy>).

Pasje sportowe student może realizować np. w ramach jednej z 52 sekcji Akademickiego Związku Sportowego UŚ (<https://azsus.pl/>), albo w Studenckim Zespole Pieśni i Tańca „Katowice” (<https://www.facebook.com/szpit.katowice>). W 2020 roku student turystyki Piotr Makowski zajął wraz z drużyną AZŚ UŚ III miejsce w Akademickich Mistrzostwach Polski w futsalu mężczyzn w typie uniwersyteckim.

Działalność organizacyjna studentów polega głównie na zaangażowaniu w prace Samorządu Studenckiego (wydziałowego i ogólnouczelnianego), jak również działalność w kołach naukowych. Samorząd Studencki (<https://www.samorząd.us.edu.pl/>) ma swoich przedstawicieli na każdym Wydziale. Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego Wydziału Nauk Przyrodniczych UŚ (<https://www.facebook.com/WRSS.WNP>) aktywnie uczestniczy w życiu Uniwersytetu i Wydziału, reprezentując studentów w kontaktach z Dziekanem, partycypując w pracach rad dydaktycznych i organizując i współorganizując wydarzenia kulturalne, plebiscyty czy akcje społeczne. W swojej działalności samorząd może liczyć na wsparcie merytoryczne, organizacyjne i finansowe ze strony władz dziekańskich i rektorskich, oraz zaangażowanych pracowników wydziału (badawczo-dydaktycznych oraz administracyjnych).

Wspieraniu rozwoju zarówno społecznego, jak i naukowego, sprzyja działalność w kołach naukowych. Studenci Wydziału Nauk Przyrodniczych mają do wyboru 11 kół studenckich (<https://us.edu.pl/wydzial/wnp/student/kola-naukowe/>). Studenci kierunku turystyka najczęściej realizują się w Studenckim Kole Naukowo-Podróżniczym „Denali” (<https://www.facebook.com/SKPNDenali>). Ponadto studenci tego kierunku angażują się w działalność European Geography Association for students and Young geographers (EGEA), z oddziałem w Katowicach (<https://www.facebook.com/EGEAKatowice>).

Koła posiadają wsparcie merytoryczne i organizacyjne ze strony pracowników Wydziału, będących opiekunami kół oraz wsparcie finansowe w drodze konkursowej z funduszu JM Rektora. Podziału środków na działalność studencką (dwa razy do roku) dokonuje Uczelniana Rada Samorządu Studenckiego pomiędzy organizacje studenckie, które złożyły stosowne dokumenty (szczegóły: <https://www.samorząd.us.edu.pl/student/organizacje-studenckie/dofinansowanie>).

Koła naukowe angażują się w działalność popularnonaukową Wydziału włączając się w organizację takich wydarzeń, jak: Geo Piknik czy GIS Day. Przy takich okazjach prowadzą warsztaty i prelekcje, organizują konkursy oraz obsługują gości wydziału. Koła organizują wyjazdy studyjne i wycieczki, a także konferencje studenckie (<https://www.facebook.com/events/2468843896474779>). Występują też na Festiwalach Nauki oraz jeżdżą do szkół z warsztatami. SKNG wydaje ponadto

czasopismo studenckie „Z badań nad wpływem antropopresji na środowisko” (<http://ultra.cto.us.edu.pl/~skng/publikacje.php>), w którym studenci (także turystryki) mogą publikować swoje prace naukowe.

Wsparcie studentów uzdolnionych naukowo

Szczególną formą wsparcia studenta uzdolnionego jest tutoring, który polega na pracy indywidualnej ze studentem. Studenci kierunku turystyka mogą wybrać tutora spośród ponad 20 certyfikowanych w zakresie tutoringu pracowników sosnowieckiej części Wydziału Nauk Przyrodniczych UŚ. Aktualnie tutoring realizowany jest w ramach programu Mistrzowie Dydaktyki, w ramach kształcenia w formule ISM oraz w Szkole Doktorskiej. W latach 2017-2022 w programie tutorskim wzięło udział 3 studentów TURYSTYKI: Agata Szweda (tutor: dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ, temat: rewitalizacja i kształtowanie obszarów poprzemysłowych w kontekście turystycznym), Michał Figzał (tutor: dr Marta Chmielewska, temat: potencjał turystyczny Obszaru Warownego Śląsk) i Zuzanna Firlik (tutor: dr Marta Chmielewska, temat: dziedzictwo pohutnicze GZM i jego potencjał turystyczny). Wszyscy oni uczestniczyli w tutoringu naukowym, który rozwinął ich umiejętności badawcze i przyczynił się do ich rozwoju naukowego.

W Uniwersytecie Śląskim od 2009 roku co roku odbywa się plebiscyt Wyróżnień JM Rektora UŚ (<https://us.edu.pl/student/dzialalnosc-studencka/wyroznienia-jm-rektora-us/>), w ramach którego przyznawane są studentom wyróżnienia za działalność naukową, organizacyjną, popularyzatorską i sukcesy sportowe. W ostatnich latach wśród laureatów nie było studentów turystyki. Studenci tego kierunku zdobywają za to nagrody w konkursach zewnętrznych. Monika Woszczyna w 2022 została laureatką Minigrantu im. Anny Pasek (<https://annapasek.org/minigranty/laureaci/>). Z kolei praca magisterska Agaty Szwedy pt. "Osiedla robotnicze Rudy Śląskiej jako wyróżnik krajobrazu - analiza perspektyw rozwoju w kontekście potencjału turystycznego" otrzymała Nagrodę Roku 2018 w konkursie na najlepsze prace dyplomowe i kursowe z zakresu urbanistyki, gospodarki przestrzennej i zrównoważonego rozwoju, organizowanym przez Towarzystwo Urbanistów Polskich (TUP) Oddział Katowice.

Uzdolnieni naukowo studenci mogą ubiegać się o wsparcie finansowe projektów badawczych poprzez Grant Studencki - inicjatywę Samorządu Studenckiego, skierowaną do studentów prowadzących indywidualne prace badawcze lub artystyczne, chcących rozwijać się naukowo. Dofinansowanie (do 5 000 zł) na podstawie złożonych wniosków przyznaje Komisja Grantowa, w której skład wchodzi Prorektor ds. kształcenia i studentów, Przewodnicząca Samorządu Studenckiego wraz z przedstawicielami Samorządu oraz pracownicy Centrum Obsługi Studentów i Działu Kształcenia (<https://www.samorzad.us.edu.pl/student/swiadczenia-dla-studentow/15-student/swiadczenia-dla-studentow/82-grant-studencki>). W ubiegłych latach (2018 – 2020) studenci mogli ubiegać się również o tzw. Granty Rektora UŚ dla najlepszych studentów (<https://www.grantyrektora.us.edu.pl/>).

Wsparcie w ramach projektów edukacyjnych – kursy, szkolenia, warsztaty, wyjazdy

Szczególną formą wsparcia dla rozwoju studenta jest udział w szkoleniach, kursach, warsztatach i wyjazdach studyjnych, organizowanych w ramach projektów edukacyjnych realizowanych przez Wydział Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Śląskiego. W latach 2017-2019 realizowano projekt „**GeoHazardSilesia - Program nabycia nowych kompetencji w Naukach o Ziemi**” (Finansowanie: Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, wartość projektu: 1 783 860,00 zł), (<http://www.geohazardsilesia.us.edu.pl/>).

W ramach projektu zorganizowano:

- 1) warsztaty i kursy podnoszące kompetencje zawodowe, językowe, informatyczne, analityczne (uczestniczyło w nich łącznie 4 studentów turystyki),
- 2) projekty wspólne z przemysłem podnoszące kompetencje zawodowe, interpersonalne, z zakresu przedsiębiorczości, pracy w grupie, rozwiązywania problemów (uczestniczył w nich 1 student turystyki),
- 3) wizyty studyjne u pracodawców krajowych – podnoszenie kompetencji zawodowych, z zakresu wykorzystania i gospodarowania surowcami mineralnymi, zarządzania środowiskiem, w zakresie przedsiębiorczości, kompetencji interpersonalnych, językowych, informatycznych (uczestniczył w nich 1 student turystyki),
- 4) zagraniczne wyjazdy studyjne, zawodowe, językowe, komunikacyjne, rozwiązywanie problemów, wyszukiwanie informacji o środowisku (uczestniczyło w nich łącznie 16 studentów turystyki),
- 5) program szkoleń certyfikowanych, kształcących kompetencje interpersonalne (uczestniczyło w nich łącznie 10 studentów turystyki).

W latach 2018-2022 studenci kierunku turystyka mogli korzystać ze wsparcia w postaci szkoleń organizowanych w ramach projektu **POWER „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach”**. Celem tego projektu jest: podniesienie kompetencji zawodowych, informatycznych, językowych, analitycznych, odpowiadających potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa 1593 studentek i studentów UŚ, komplementarnych z efektami kształcenia, poprzez realizację programu rozwoju kompetencji w tym: certyfikowanych szkoleń i warsztatów, wizyt studyjnych, dodatkowych zadań praktycznych w formie projektów i zajęć realizowanych z pracodawcami; dostosowanie i realizację programów kształcenia ukierunkowanych na wyposażanie studentów i studentek w praktyczne umiejętności, a także wsparcie zmian organizacyjnych w uczelni poprzez stworzenie Systemu Elektronicznego Obiegu Dokumentów i podniesienie kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej (125 osób) oraz kompetencji zarządczych kadry kierowniczej i administracyjnej (217 osób) poprzez realizację kompleksowego programu szkoleń dopasowanych do indywidualnych potrzeb (<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-1/o-projekcie>), okres trwania projektu: 01.10.2018-30.09.2022, kwota dofinansowania (UE) 12 638 671,74 zł, całkowita wartość projektu 13 029 558,52 zł).

W ramach projektu zorganizowano dla studentów następujące szkolenia i warsztaty:

- 1) szkolenie pilotaż dronów,
- 2) szkolenie pilotaż wycieczek,
- 3) warsztaty Audyt krajobrazowy,
- 4) warsztaty GIS - poziom zaawansowany.

W szkoleniach uczestniczyło 15 studentów turystyki. Studenci turystyki uczestniczyli również w wizytach studyjnych (22 osoby) oraz spotkaniach z zagranicznymi wykładowcami (19 osób).

Aktualnie dla studentów organizowane są szkolenia w ramach projektu **POWER 2 „Jeden Uniwersytet - Wiele Możliwości. Program Zintegrowany”**, którego celem jest rozwój Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, który zostanie osiągnięty poprzez: 1) podniesienie kompetencji 2200 studentów i studentek UŚ, istotnych z punktu widzenia potrzeb gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa, poprzez realizację działań zmierzających do podniesienia kompetencji zawodowych, komunikacyjnych, informatycznych, analitycznych, wysokiej jakości programy stażowe oraz dostosowanie programów kształcenia UŚ do potrzeb społeczno-gospodarczych kraju i regionu, ukierunkowanych na wyposażanie studentów i studentek w praktyczne umiejętności oraz 2) wsparcie zmian organizacyjnych i podniesienie kompetencji kadr w systemie szkolnictwa wyższego UŚ obejmujące: modernizację i wprowadzenie nowych narzędzi informatycznych, podniesienie kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej UŚ (264 osób) oraz kompetencji zarządczych kadry

kierowniczej i administracyjnej UŚ (170 osób), a także stworzenie uczelnianej struktury związanej z absorpcją środków finansowych (<https://www.zintegrowane.us.edu.pl/pl/edycja-2/o-projekcie>), (Okres realizacji projektu 1.10.2019-30.09.2023, wartość projektu: 39 575 144,70 zł, dofinansowanie projektu z UE: 38 387 890,35 zł). Do roku akademickiego 2021/22 zorganizowano 15 warsztatów i szkoleń, w których mogli uczestniczyć studenci turystyki. Były to:

- 1) zajęcia warsztatowe z zakresu przygotowania ECDL GIS,
- 2) certyfikowane szkolenie "Kurs obsługi dronów",
- 3) zajęcia warsztatowe z zakresu wykorzystania programów statystycznych w Naukach o Ziemi,
- 4) zajęcia warsztatowe z zakresu programów rezerwacyjnych w turystyce,
- 5).zajęcia warsztatowe z zakresu programowania i projektowanie aplikacji mobilnych wykorzystywanych w naukach o Ziemi,

Projekt POWER 2 umożliwia studentom również udział w stażach i wyjazdach studyjnych. Staż w ramach projektu odbyło 5 studentów turystyki, zaś 19 uczestniczyło w terenowych zajęciach projektowych „Atrakcyjność Polski północnej”.

Wsparcie merytoryczne w procesie uczenia się

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Wszyscy studenci kierunku turystyka w procesie uczenia się korzystają z następujących form pomocy merytorycznej:

- konsultacji pracowników badawczo-dydaktycznych Wydziału (w formie kontaktowej i zdalnej);
- seminariów i pracowni dyplomowych;
- zasobów Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej (CINIBA), dysponującej bardzo bogatym księgozbiorem;
- dostępu do czytelni studenckich wyposażonych w terminale komputerowe w budynku CINIBA oraz na Wydziale,
- dostępu do tematycznych baz danych, związanych ze studiowaną dziedziną,
- możliwości wyszukiwania i zamawiania książek i skryptów on-line, jak i korzystania z księgozbioru biblioteki cyfrowej,
- udziału w otwartych spotkaniach naukowych np. wykładach i seminariach wykładowców zagranicznych czy prelekcjach towarzystw naukowych, jak Oddział Katowicki Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

Każdy nauczyciel akademicki jest zobowiązany do odbywania konsultacji dla studentów w wymiarze nie mniejszym niż 1 godzina tygodniowo, zgodnie z Regulaminem Pracy UŚ (<http://bip.us.edu.pl/regulamin/regulamin-pracy>) i procedurami Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (Załączniki: Kryt_8_Z_02). Terminy konsultacji są ustalane w porozumieniu ze studentami na początku każdego semestru, a informacja o nich jest zamieszczana w formie ogłoszeń na stronie internetowej wydziału <https://us.edu.pl/wydzial/wnp/student/kierunki-geograficzne/konsultacje/> oraz w profilu osobowym każdego nauczyciela akademickiego na platformie USOS. W profilu nauczyciela odnaleźć można jego zainteresowania naukowe oraz tytuły przykładowych, realizowanych pod jego opieką, prac dyplomowych.

Program studiów na kierunku turystyka zapewnia studentom możliwość rozwoju swoich zainteresowań badawczych poprzez możliwość realizacji pracy magisterskiej u wybranego promotora. Na stronie internetowej wydziału <https://us.edu.pl/wydzial/wnp/student/kierunki-geograficzne/prace-magisterskie/> zamieszczony jest zakres oferty tematycznej oferowanej przez potencjalnych promotorów. Temat każdej pracy dyplomowej jest ustalany indywidualnie, z uwzględnieniem preferencji i predyspozycji studenta.

Wsparcie w zakresie mobilności studenckiej

Kolejną sferą, w jakiej student może liczyć na wsparcie uczelni, jest mobilność. Na stronie Uniwersytetu Śląskiego, w zakładce student -> mobilność znajdują się informacje dotyczące możliwości wyjazdów zagranicznych w ramach programu Erasmus + (<https://us.edu.pl/student/mobilnosc/wyjazdy-zagraniczne/>) oraz wyjazdów krajowych w ramach programu MOST (<https://us.edu.pl/student/mobilnosc/wyjazdy-krajowe/>). Spośród studentów kierunku turystyka, w ocenianym okresie, na studia zagraniczne wyjechało 8 osób (Turcja, Niemcy, Rumunia) a na staże - 4 osoby (Hiszpania, Węgry).

Wsparcie we wchodzeniu na rynek pracy

Istotnym elementem wsparcia studentów jest pomoc we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji oraz rozwoju przedsiębiorczości. W skali Uczelni sprawami tymi zajmuje się Biuro Karier Uniwersytetu Śląskiego (<http://bk.us.edu.pl/>). W strefie studenta i absolwenta na internetowej stronie Biura Karier UŚ student może odnaleźć informacje dotyczy testów psychozawodowych, doradztwa kariery, próbnych rozmów kwalifikacyjnych, praktyk na studiach, ofert pracy, staży, praktyk, rozwoju osobistego, coachingu kariery, szkoleń i warsztatów, Akademii Rozwoju Kariery, spotkań z Pracodawcami, Wolontariatu, Projektów, a także raportów z badań dotyczących losów absolwentów.

Uniwersytet Śląski w Katowicach w latach 2018 - 2021 realizował projekt **"STUDIA I CO DALEJ - zwiększenie konkurencyjności studentów UŚ na rynku pracy"**, finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (<http://bk.us.edu.pl/projekt-studia-i-co-dalej?fbclid=IwAR3GjeM9q4qZ3eI7dCVrUFg5yaEiVoq65GxFrwjABnQq1EFZ4IL-d805510>). Głównym celem projektu było podniesienie jakości i rozwój usług świadczonych przez Biuro Karier poprzez wsparcie w okresie trwania projektu 1900 studentów i studentek w rozpoczęciu aktywności zawodowej na rynku pracy. Beneficjentami projektu byli studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych 2 i 3 roku I stopnia; 1 i 2 roku II stopnia; 4 i 5 roku jednolitych studiów magisterskich, niezależnie od kierunku studiów. Forma wsparcia Beneficjentów to indywidualne poradnictwo zawodowe związane m.in. z przedsiębiorczością, wspomagające studentów w rozpoczęciu aktywności zawodowej na rynku pracy oraz coaching kariery. Wchodzenie na rynek pracy ma również ułatwić realizacja przedmiotów: podstawy przedsiębiorczości <https://informator.us.edu.pl/modules/114620/>, wprowadzenie na rynek pracy <https://informator.us.edu.pl/modules/114620/>, ćwiczenia terenowe – pilotowanie wycieczek <https://informator.us.edu.pl/modules/114637/> oraz praktyki zawodowe <https://informator.us.edu.pl/modules/114635/>.

Monitorowanie i ocena systemu wsparcia studentów

System wsparcia studentów podlega ciągłemu monitoringowi i ocenie przez pracowników dziekanatu, jak również przez Dziekana Wydziału, Prodziekana ds. Kształcenia i Studentów, Dyrektora i Zastępcę Dyrektora kierunku, a także opiekunów lat i koordynatorów mobilności studenckiej oraz opiekunów praktyk zawodowych. Pracownicy odpowiedzialni za wspieranie procesu kształcenia (m.in. za układanie planów zajęć, organizację praktyk zawodowych i ćwiczeń terenowych, rezerwację sal, itp.) podlegają ocenie przez Kierownika Organizacyjnego Wydziału (dla pracowników NNA) oraz

dziekana Wydziału (dla nauczycieli akademickich), a obsługa techniczna i administracyjna studentów przez pracowników dziekanatu, związana z bieżącym tokiem studiów, prowadzeniem akt studentów, stypendiów itp., podlega stałej ocenie Dyrektora Kierunku i jego Zastępcy, Prodziekana ds. studenckich i Dziekana. Studenci mają możliwość zgłaszania swoich uwag podczas dyżurów dyrektora kierunku i jego zastępcy (także przekazując uwagi mailowo w sposób ciągły), Dziekana i Prodziekana, poprzez przedstawicieli Samorządu studentów i za pośrednictwem opiekunów roku. Uwagi i opinie są brane pod uwagę przy opracowywaniu działań doskonalących, które są wprowadzane każdego roku.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

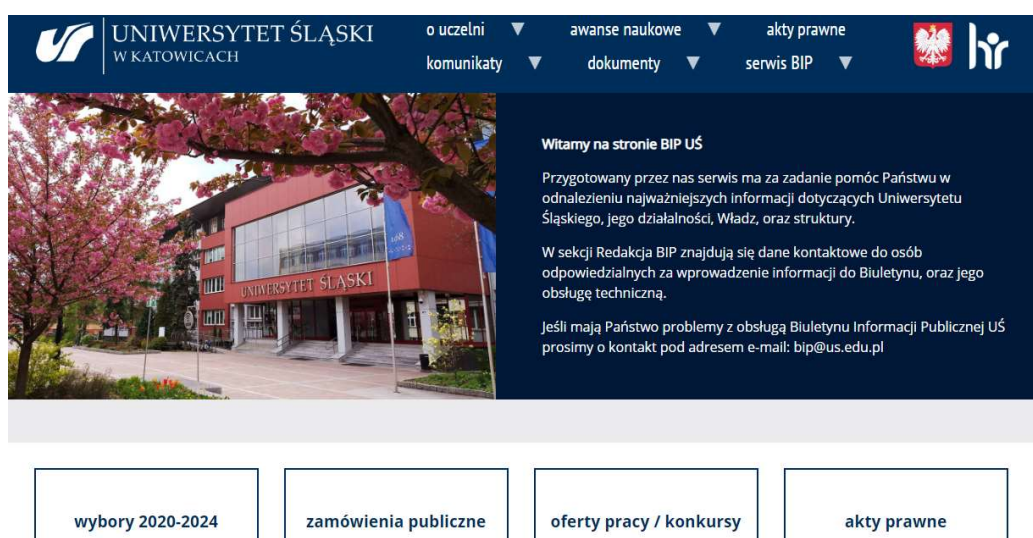
Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 8:

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Internetowe źródła informacji o kierunku turystyka

Dostęp do informacji publicznej poprzez Biuletyn Informacji Publicznej (BIP) w Uniwersytecie Śląskim (ryc. 9.1.) jest zgodny z ustawą z dnia 6 września 2001 o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późniejszymi zmianami). BIP Uniwersytetu Śląskiego jest elektroniczną platformą informacyjną, udostępnioną w sieci Internet, stworzoną zgodnie z wymogami przewidzianymi wyżej wymienioną ustawą. Jest on dostępny pod adresem <http://bip.us.edu.pl/>. Informacja publiczna, która nie została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej, jest udostępniana na wniosek (Załącznik: Kryt_9_Z_01).

Rycina 9.1. Biuletyn Informacji Publicznej Uniwersytetu Śląskiego

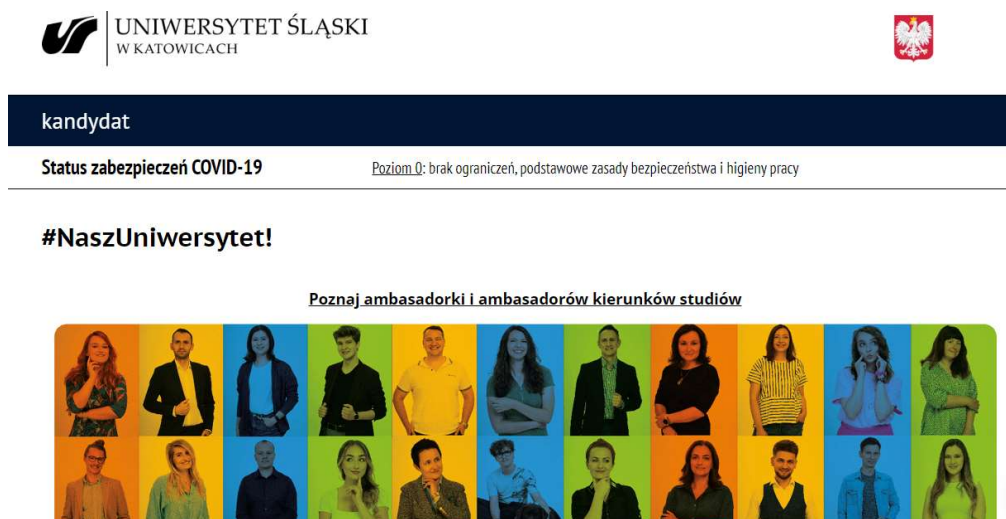
Analizując publiczny dostęp do informacji na temat studiów na kierunku turystyka, należy informację tę podzielić na trzy główne grupy: dostęp do informacji dla kandydata; dostęp do informacji dla aktualnie studiujących; oraz dostęp do informacji o wynikach jego realizacji.

Po 1 października 2019 roku, po reformie strukturalnej Uniwersytetu Śląskiego, Wydział Nauk o Ziemi wraz ze swoją stroną internetową <http://www.wnoz.us.edu.pl/>, został połączony z Wydziałem Biologii i Ochrony środowiska w Wydział Nauk Przyrodniczych. Po restrukturyzacji funkcjonuje nowa strona internetowa, pod adresem <https://us.edu.pl/wydzial/wnp/>, w tym również strona Instytutu Nauk o Ziemi <https://us.edu.pl/instytut/inoz/> oraz Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej <https://us.edu.pl/instytut/igseigp/>. W załącznikach: Kryt_9_Z_02, Kryt_9_Z_03, Kryt_9_Z_04 zawarte są statystyki dotyczące aktywności i odwiedzin na stronie wydziałowej i instytutów, dotyczące ostatniego roku. Statystyki obejmują m.in. liczbę wejść na poszczególne zakładki, średni czas spędzony na stronie i inne parametry.

Zmiana struktury Uniwersytetu spowodowała ujednolicenie, scentralizowanie nie tylko przepisów i procedur dydaktycznych, ale również strony internetowej Uniwersytetu i Wydziałów. Dzięki temu dostęp do informacji dotyczących kierunku turystyka, procesu rekrutacji, organizacji studiów i wsparcia studentów jest dobry i szybki, dzięki stosowaniu licznych kanałów komunikacyjnych z kandydatami, studentami oraz pracownikami.

Informacja dla kandydata o studiach na Wydziale Nauk Przyrodniczych na kierunku turystyka jest dostępna dla wszystkich zainteresowanych odbiorców, w łatwy sposób. Informacja o studiach jest dostępna publicznie na stronie www Uniwersytetu, dla każdego użytkownika Internetu niezależnie od posiadanego oprogramowania systemu czy przeglądarki. Szeroki dostęp gwarantuje dwujęzyczność strony – polski i angielski oraz możliwość powiększania czcionki dla osób słabowidzących. Wszystkie informacje są dostępne zarówno w wersji na komputer, jak również strona działa na urządzeniach mobilnych niezależnie od systemu operacyjnego smartfona.

Pierwszy kontakt osoby ubiegającej się o przyjęcie na studia rozpoczyna się na stronie Uniwersytetu w zakładce Kandydat - <https://us.edu.pl/kandydat>. Tu można odnaleźć między innymi informacje na temat oferty studiów, jak i procesu rekrutacji. Jest też zakładka poświęcona cudzoziemcom (ryc. 9.2.).

Rycina 9.2. Strona internetowa umożliwiająca dostęp do ogólnych informacji kandydata na studia dotyczących kierunku Turystyka

Ogólne informacje na temat kierunku turystyka odnaleźć można w zakładce Student/Kierunki Studiów (ryc. 9.3.) <https://us.edu.pl/wydzial/wnp/studia/kierunki-studiow/> wraz z informacjami dotyczącymi systemu zapewnienia jakości kształcenia. Po wybraniu zakładki Turystyka (<https://us.edu.pl/wydzial/wnp/studia/kierunki-studiow/turystyka/>) kandydat znajdzie opis kierunku

oraz informacje dotyczące studiów II stopnia z możliwością przekierowania do internetowej rejestracji kandydatów na studia: [Internetowa Rekrutacja Kandydatów UŚ \(us.edu.pl\)](https://us.edu.pl) .

Dodatkowo pod adresem: <https://us.edu.pl/wydzial/wnp/student/kierunki-geograficzne/> znajdują się informacje dedykowane dla kierunków geograficznych, w tym dla studentów kierunku turystyka, takie jak: plany zajęć, opiekunowie lat, dyżury pracowników (konsultacje), informacje o ćwiczeniach terenowych, członkach rady dydaktycznej, tematach prac magisterskich, karcie kierunku, procedurze dyplomowania i praktykach zawodowych.

The screenshot displays the 'Kierunki geograficzne' website. At the top, there are six square tiles representing different subjects: 'Ochrona środowiska' (Wind turbines), 'Geografia' (Map), 'Geologia' (Rock formation), 'Geologia stosowana' (Mining), 'Inżynieria zagrożeń środowiskowych' (Storm clouds), and 'Turystyka' (Travel items). To the right of these tiles is a text block containing a link to a Senate decision and a PDF attachment. Below the tiles, the main content area is titled 'Kierunki geograficzne' and 'Komunikaty'. It lists several links: 'KURSY DLA STUDENTÓW I STUDENTEK NA POZIOMIE LICENCJACKIM', 'Kolejna edycja „Grupy rozwoju i wsparcia osobistego”', and 'Plany zajęć - semestr letni 2022/2023'. On the right side of the main content area, there is a grid of links to various documents: 'rada dydaktyczna', 'opiekunowie', 'konsultacje', 'ćwiczenia terenowe', 'praktyki zawodowe', 'tematyka prac magisterskich', 'karta kierunku', and 'procedura dyplomowania'.

Rycina 9.3. Strona internetowa z ogólnymi informacjami na temat kierunku turystyka

W nowym roku akademickim 2022/2023 nastąpiła zmiana adresu strony do rekrutacji z <https://irk.us.edu.pl> na <https://irk2.us.edu.pl>. Aktualnie, podczas sporządzania raportu, nie ma możliwości wyświetlenia informacji dotyczących rekrutacji w IRK na semestr zimowy 2023/2024 na kierunek turystyka, natomiast dostępne są kryteria kwalifikacji. Obecnie trwa nabór na kierunki, na semestr letni 2022/2023. Na stronie internetowej rejestracji kandydatów znajdują się informacje o sposobie rekrutacji na studia, w tym dotyczące:

- charakterystyki studiów - podstawowej informacji o kierunku, w tym cel kształcenia (cel studiów, opis studiów, sylwetka absolwenta, program studiów, wykładowcy i organizacja);
- kryteriów kwalifikacji dla kandydatów z nową maturą, starą maturą i maturą międzynarodową (w tym charakterystyka kandydata, termin i miejsce składania dokumentów, wymagane dokumenty i warunki przyjęcia);

- opłat za kształcenie;
- kontaktu z komisją rekrutacyjną.

Informacje dla kandydata i osób aktualnie studiujących zawarte na stronie internetowej Wydziału Nauk Przyrodniczych, jak i wszystkich pozostałych stronach Uniwersytetu Śląskiego, są zgodne z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

Drugim internetowym źródłem informacji o kierunku studiów turystyka jest karta kierunku. Znajduje się ona pod adresem: <https://informator.us.edu.pl/programmes/list/second/TR/> (ryc.9.4). Informacje dotyczące omawianego kierunku studiów w katalogu kierunków zawierają: ogólne informacje o kierunku studiów (kody edycji i programu, kod ISCED, cykl rozpoczęcia studiów, poziom kształcenia, profil kształcenia, forma studiów, liczba semestrów, obszar, dziedzinę i dyscyplinę, do której kierunek jest przyporządkowany, tytuł zawodowy i możliwość kontynuowania nauki na dalszych stopniach).

Ponadto, w karcie kierunku podane są wszystkie efekty uczenia się wraz z ich kodami i kodami efektów kształcenia obszarów, do których odnosi się efekt kierunkowy w obszarze wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych. W kolejnej zakładce karty kierunku znajdują się opisy specjalności i informacje dodatkowe. Szczegółowy plan studiów z wszystkimi modułami, z liczbą ich godzin, typem zajęć, sposobem zaliczenia (egzamin/zaliczenie), które weryfikuje efekty uczenia się przypisane do danego przedmiotu, językiem wykładowym i liczbą punktów ECTS, znajduje się w linkach dotyczących poszczególnych semestrów. Informacje o poszczególnych semestrach dostępne są pod linkami w zakładkach Semestr 1, Semestr 2, Semestr 3 i Semestr 4 - Kod programu: W2-S2TR19.2022 - Turystyka - Studia drugiego stopnia - Katalog kierunków - Uniwersytet Śląski w Katowicach - Karta Kierunku (us.edu.pl).

Turystyka Kod programu: W2-S2TR19.2022	
Informacje ogólne	
Semestr 1 Semestr 2 Semestr 3 Semestr 4	
Kierunek studiów:	turystyka
Kod programu:	W2-S2TR19.2022
Kod programu (USOS):	W2-S2TR19
Jednostka prowadząca studia:	Wydział Nauk Przyrodniczych
Język studiów:	polski
Semestr rozpoczęcia studiów:	semestr zimowy 2022/2023
Poziom kształcenia:	studia drugiego stopnia
Forma prowadzenia studiów:	studia stacjonarne
Profil kształcenia:	ogólnoakademicki
Liczba semestrów:	4
Tytuł zawodowy:	magister
Dalsze studia:	możliwość ubiegania się o przyjęcie na studia podyplomowe i doktoranie
	• dziedzictwo kulturowe

Rycina 9.4. Strona internetowa - karta kierunku turystyka

Informacje o zasadach dyplomowania na Uniwersytecie Śląskim wraz z dokumentami do pobrania znajdują się pod adresem: https://apd.us.edu.pl/static-bf3f488/diots/instrukcje/APD_student.pdf. Informacje o egzaminach dyplomowych są również dostępne na stronie [prace dyplomowe | Wydział Nauk Przyrodniczych | Uniwersytet Śląski w Katowicach \(us.edu.pl\)](#) (ryc.9.5.) wraz z plikami do pobrania i informacją dla studentów, jakie dokumenty, w jakich terminach należy złożyć, aby rozpocząć procedurę dyplomowania.

Wydział Nauk Przyrodniczych

Status zabezpieczeń COVID-19

Poziom 0: brak ograniczeń, podstawowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy

> student > prace dyplomowe

Procedury składania i archiwizowania pisemnych prac dyplomowych

(aktualizacja zgodnie z Zarządzeniem nr 201 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie wprowadzenia procedury składania i archiwizowania pisemnych prac dyplomowych w bazie elektronicznej)

Student przed przystąpieniem do egzaminu dyplomowego, a po przyjęciu pracy przez

student

kierunki biologiczne

kierunki geologiczne

kierunki geograficzne

Aquamatyka

dziekanat

koordynatorzy

prace dyplomowe

Rycina 9.5. Strona internetowa z informacjami dotyczącymi spraw studenckich

Informacje o wsparciu w procesie uczenia się są dostępne na stronie Uniwersytetu <https://us.edu.pl/student/wsparcie-i-fundusze/> (ryc.9.6.). Studentom, w razie potrzeby, oferowana jest bezpłatna pomoc psychologiczna, a także wsparcie ze strony władz wydziału, dyrektorów kierunków, opiekuna roku, koordynatora ds. studenckich WNP UŚ, koordynatora dostępności, rzecznika praw studenta czy samorządu studenckiego.

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

działalność studencka

działalność naukowa

mobilność

kariera i rozwój

student

Status zabezpieczeń COVID-19

Poziom 0: brak ograniczeń, podstawowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy

> Wsparcie i fundusze

Akademiki

Stypendia i zapomoga

Dostosowanie do specjalnych potrzeb

Rycina 9.6. Strona internetowa dotycząca różnych form wsparcia dla studentów

Kształcenie prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

Informacje dotyczące kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość opierają się na wytycznych znajdujących się w Zarządzeniu Rektora UŚ z dnia 11.02.2021 (Załącznik: Krypt_9_Z_05) <https://www.zdalny.us.edu.pl/> (ryc. 9.7.). Na stronie znajdują się informacje dla studentów, doktorantów, pracowników dotyczące realizacji zajęć zdalnych. Na Uniwersytecie Śląskim przewiduje się dwie formy prowadzenia zajęć zdalnych:

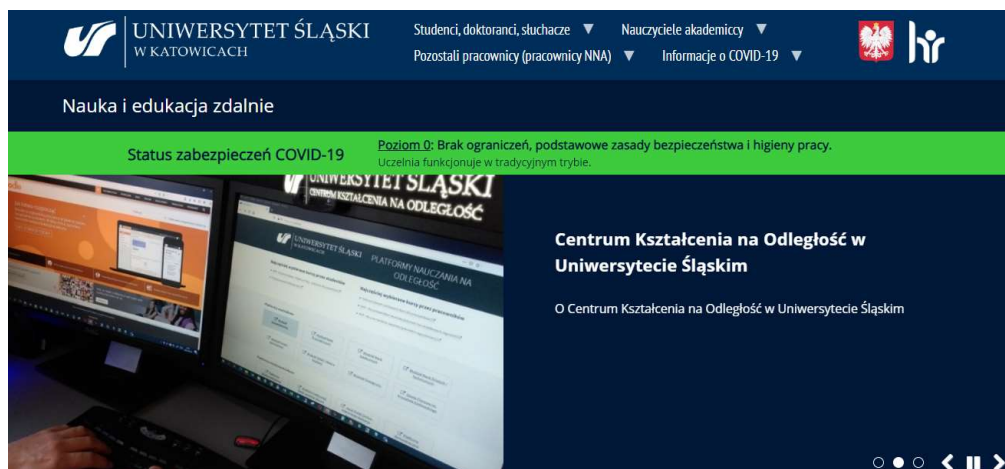
1. synchroniczna – zajęcia odbywają się w czasie rzeczywistym w kontakcie audio-wideo lub audio między studentami, a prowadzącym zajęcia;
2. asynchroniczna – czyli nauczyciele udostępniają studentom materiały na platformie do kształcenia na odległość.

Narzędziami przewidzianymi do kształcenia na odległość są:

Profil Ogólnoakademicki | Ocena programowa | Raport Samooceny | pka.edu.pl

86

1. platforma Microsoft Office 365 (w tym Teams, Skype dla Firm);
2. platforma Moodle.

Rycina 9.7. Strona internetowa dotycząca nauki i edukacji zdalnej wraz z możliwością pobrania przewodnika po kształceniu zdalnym

Każdy z pracowników i studentów Uniwersytetu posiada aktywne konto na platformie MS Office 365, które umożliwia w razie potrzeby realizację zajęć w formie zdalnej w aplikacji MS Teams. Zajęcia dydaktyczne w formie zdalnej odbywają się w czasie rzeczywistym, w godzinach przewidzianych w planie dla poszczególnych kierunków i semestrów. Plan zajęć dla kierunku Turystyka znajduje się pod adresem: <https://us.edu.pl/wydzial/wnp/student/kierunki-geograficzne/plany-zajec/> i jest dostępny jako plik tekstowy do pobrania – plan turystyka, w chwili obecnej (luty 2023) dla semestru letniego każdego rocznika studiów 2 stopnia (1-2). Konsultacje ze studentami mogą odbywać się w formie stacjonarnej lub zdalnej, w czasie rzeczywistym w trybie audio-video na platformie MS Teams.

Ponadto na stronie <https://www.zdalny.us.edu.pl/> znajdują się aktualne informacje o statusie zabezpieczeń COVID-19.

Na stronie w zakładce: studenci, doktoranci, słuchacze/zajęcia dydaktyczne znajduje się opis savoir vivre dla zajęć zdalnych (Załącznik Kryt_9_Z_06), tutoriale platform kształcenia na odległość (ryc. 9.8.) oraz informacje o zdalnym nauczaniu i obowiązujących uregulowaniach odnoszących się do kształcenia na odległość.

Tutoriale platform kształcenia

Dodane przez adampiotrowski... - pt., 09/18/2020 - 14:11

Wideo-tutoriale do obsługi platformy Moodle oraz Microsoft Teams

Zapraszamy do zapoznania się z wideo-tutorialami przygotowanymi przez Centrum Kształcenia na Odległość oraz Uniwersytet Otwarty. Nagrania zawierają podstawowe informacje dotyczące wykorzystania platformy Moodle oraz oprogramowania Microsoft Teams. Materiały będą uzupełniane.

Zapraszamy także do zapoznania się z informacjami dotyczącymi [narzędzi e-learningowych rekomendowanych przez Uniwersytet Śląski](#).

MOODLE (realizacja tutoriali: Centrum Kształcenia na Odległość)

Jeżeli widz Państwo potrzebę utworzenia poradnika na temat, którego nie uwzględniliśmy w spisie materiałów gotowych i produkowanych, bardzo prosimy o informację na adres: pawel.pawelczyk@us.edu.pl.

1. Jak znaleźć platformę swojego wydziału?

2. Jak zalogować się do platformy wydziału?

3. Jak zamówić kurs?

4. Jak rozpocząć pracę z kursem?

Rycina 9.8. Strona internetowa o kształceniu zdalnym – tutoriale kształcenia zdalnego

W zakładce studenci, doktoranci, słuchacze/zasady oceniania ([Zasady oceniania | Zdalny UŚ \(us.edu.pl\)](https://us.edu.pl)) (ryc. 9.9.) znajdują się informacje o ogólnych zasadach oceniania, zasadach oceniania online, organizacji końcowych zaliczeń i egzaminów zdalnych, a także o organizacji egzaminów dyplomowych w formie zdalnej.

Zasady oceniania

Dodane przez adampiotrowski... - pon., 04/19/2021 - 08:38

[List rektora do studentów UŚ na nowy rok akademicki 2020/2021](#) [Komunikat ws. organizacji procesu kształcenia w semestrze letnim 2020/2021](#)

Ogólne zasady oceniania	Ocenianie w trakcie zajęć zdalnych	Organizacja końcowych zaliczeń i egzaminów zdalnych	Organizacja egzaminów dyplomowych zdalnych
-------------------------	------------------------------------	---	--

Źródłowe akty prawne:

- [Zarządzenie nr 223 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 11 grudnia 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zmian w sposobie prowadzenia dokumentacji przebiegu studiów w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020.](#)
- [Tekst jednolity zarządzenia nr 135 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 26 sierpnia 2020 r. w sprawie zmian w sposobie prowadzenia dokumentacji przebiegu studiów w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020.](#)
- [Zarządzenie nr 71 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie sposobu dalszej realizacji zajęć dydaktycznych oraz zasad przeprowadzania egzaminów i zaliczeń w sesji letniej egzaminacyjnej roku akademickiego 2019/2020.](#)

Rycina 9.9. Strona internetowa o kształceniu zdalnym – zasady oceniania

Dla osób mających problemy techniczne ze sprzętem lub Internetem, Uniwersytet Śląski zapewnia wsparcie techniczne w formie przygotowanych sal ze sprzętem komputerowym i dostępem do sieci, z których student może skorzystać np. podczas zdalnego egzaminu dyplomowego. Uniwersytet Śląski przygotował również „Przewodnik po kształceniu zdalnym”, który dostępny jest jako plik pdf (618 KB), do pobrania pod adresem: <https://us.edu.pl/student/wp-content/uploads/sites/3/Zdalny-US/Przewodnik-po-kszt%C5%82ceniu-zdalnym-w-Uniwersytecie-%C5%9A%C4%85skim-I.pdf> (Załącznik Kryt_9_Z_07).

Kanały informacji o studiach i komunikacji ze studentami

Pozostałe kanały i sposoby komunikacji ze studentami, poza oficjalnymi stronami internetowymi, pozwalają na równie dobry dostęp do informacji o studiach. Wśród nich należy wymienić:

- kontakt z władzami Wydziału (dziekanem, prodziekanami i dyrektorem kierunku);
- Dziekanat;
- uczestnictwo studentów w obradach rady dydaktycznej;
- tablice ogłoszeniowe w budynku z informacjami o planach, organizowanych kursach, zebraniach kół studenckich itp.;
- USOS – Uniwersytecki System Obsługi Studiów;
- spotkania ze studentami pierwszego roku po uroczystości immatrykulacji, którego celem jest przekazanie informacji niezbędnych dla osób, które stawiają pierwsze kroki w murach uczelni na kierunku Turystyka;
- kontakt z opiekunami poszczególnych lat;
- materiały promujące studia podczas imprez popularnonaukowych tj. Noc Geografii, GISDay, GeoPiknik, podczas wizyt w szkołach średnich, podczas prelekcji i zajęć warsztatowych, zajęć muzealnych;
- komunikacja drogą mailową;
- profile: Turystyka WNP, samorządu studenckiego oraz kół naukowych na Facebooku;
- kanał YouTube UŚ.

Publiczne informacje o osiągnięciach przez studentów rezultatach

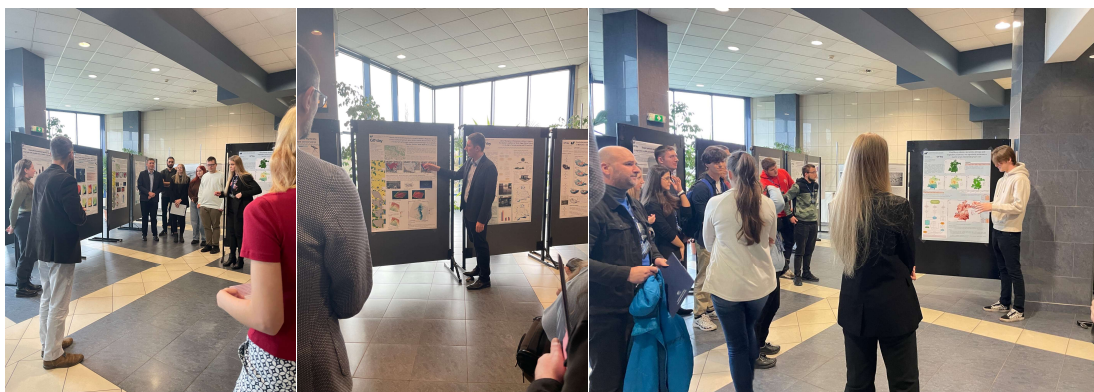
Informacje o sukcesach zarówno studentów, doktorantów, jak i pracowników, pojawiają się na stronie Wydziału Nauk Przyrodniczych, jak i na profilu Facebook. Poniżej link do profilu Facebook Wydziału Nauk Przyrodniczych (ryc. 9.10.) (4786 obserwujących i 4200 polubień – stan na 15.02.2023): <https://www.facebook.com/WydzialNaukPrzyrodniczychUS>. Statystyki dotyczące strony zawarte są w załącznikach nr: Kryt_9_Z_08 - odbiorcy, zasięg przestrzenny; Kryt_9_Z_9 – zasięg strony na FB; Kryt_9_Z_10 – zasięg postów na FB oraz analogiczny komplet informacji dla FB turystyki - <https://www.facebook.com/TurystykaWNPUS> (Załączniki: Kryt_9_Z_11 - Kryt_9_Z_13).

Rycina 9.10. Profil Wydziału Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Śląskiego na Facebooku

Przykładem informacji o sukcesach może być informacja dotycząca zdobycia przez studentki z Koła Naukowego SKN GIS, m.in. z kierunku geografia (2 osoby) i turystyka (1 osoba – Monika Woszczyna), prestiżowej I nrody w konkursie Minigranty Fundacji im. Anny Pasek. Dodatkowo, prócz głównej strony Uniwersytetu, strony wydziałowej, czy na oficjalnym wydziałowym Facebooku, informacje tego typu o osiągnięciach i aktywności studentów, pojawiają się także na stronach kół naukowych (np. <https://www.facebook.com/skngis>). Studenci turystyki są członkami, a nawet członkami zarządu (skarbnik i prezes) Koła Naukowego Denali: <https://www.facebook.com/SKPNDenali>. Wszystko to sprawia, że wzrasta zainteresowanie i aktywność naukowa studentów, co w bezpośredni sposób przekłada się na jakość kształcenia.

O rezultatach prac studentów i ich sukcesach dowiedzieć się można także podczas corocznych obchodów GISDay, przeprowadzanych w Instytucie Nauk o Ziemi, podczas których studenci prezentują rezultaty swoich prac dyplomowych (ryc. 9.11.). Jest to impreza ogólnodostępna, na którą zapraszane są zarówno szkoły jak i pracownicy administracji publicznej. Każdy zainteresowany może podczas konferencji odwiedzić wydział i zapoznać się z rezultatami prac studenckich.
<http://www.gisday.us.edu.pl/>

Rycina 9.11 GISDay – 18-19 listopada 2022

Kolejnym wydarzeniem o charakterze popularnonaukowym był GeoPiknik na Żylicie, organizowany 27 maja 2022 roku. W ramach zajęć odbywały się wykłady, prelekcje, warsztaty kameralne i terenowe, gra terenowa oraz wystawa stanowisk dotyczących prac naukowych realizowanych na Wydziale. W wydarzeniu brali udział wszyscy chętni, w tym uczniowie szkół podstawowych i średnich, studenci innych wydziałów Uniwersytetu, a także osoby postronne zainteresowane tematyką geograficzną. W prace zarówno organizacyjne, jak i popularyzatorskie włączyli się również studenci kierunku turystyka. Głównym organizatorem był Uniwersytet Śląski przy współpracy Polskiego Towarzystwa Geograficznego i kół naukowych, (<https://us.edu.pl/event/wydarzenie-popularnonaukowe-geopiknik-na-zylicie/>). Wydarzenie było szeroko komentowane w mediach (m.in. Radio Piekary, Gazeta Wyborcza: <https://sosnowiec.wyborcza.pl/sosnowiec/7,93867,28503408,geo-piknik-na-zylicie-wycieczki-na-dach-wiezowca-zorza-polarna.html>), i miało też swój profil na Facebooku. W tym roku wydarzenie zostanie powtórzone 21 kwietnia 2023 r.

Sporą popularnością cieszy się plebiscyt na najlepszego absolwenta UŚ. Jest to także bardzo dobry sposób na przybliżenie sylwetek wyróżniających się pod różnymi względami studentów. Absolwenci nagradzani są między innymi za osiągnięcia naukowe lub artystyczne, działalność społeczną oraz wysoką średnią ocen z całego okresu studiów.

<https://us.edu.pl/najlepsi-absolwenci-universytetu-slaskiego-2020/> - informacje o wynikach konkursu w edycji 2021.

Kolejną formą promowania rezultatów pracy studentów jest coroczny konkurs – Wyróżnienia JM Rektora UŚ dla studentki/studenta roku. Wyniki można śledzić pod linkiem: <https://us.edu.pl/wydzial/wnst/2022/06/09/wyberzmy-studentke-studenta-i-doktorantke-doktoranta-roku/> (konkurs z 2022 roku).

Sposoby, częstota i zakres oceny publicznego dostępu do informacji

W trosce o stałe podnoszenie jakości kształcenia Uniwersytet Śląski wprowadził system zapewniania jakości kształcenia. System jest zbiorem wytycznych, zasad i procedur obejmujących wszystkie aspekty procesu kształcenia. Poświęcona temu strona internetowa znajduje się pod linkiem: <https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/jakosc-ksztalcenia/> (ryc. 9.12.).

Jakość kształcenia

Rycina 9.12. Strona internetowa dotycząca jakości kształcenia w Uniwersytecie Śląskim

Kluczowym dokumentem, na bazie którego dba się o jakość kształcenia na Wydziale Nauk Przyrodniczych, jest załącznik do uchwały nr 1 w roku akademickim 2019/2020 komisji ds. kształcenia i studentów z dnia 18 listopada 2019 r. - system zapewniania jakości kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Nauk Przyrodniczych (Załącznik: Kryt_9_Z_14). Informacje o raporcie jakości kształcenia zawarte są pod linkiem <https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/jakosc-ksztalcenia/raport-jakosci-ksztalcenia/>. Na podanej stronie internetowej znajdują się również wzory dokumentów – raportów dla wydziału, kierunku i załączników do nich. Pod wyżej wymienionym linkiem można znaleźć raporty jakości kształcenia w Uniwersytecie Śląskim w poprzednich latach, a najnowszym dokumentem jest Raport dotyczący jakości kształcenia w latach 2020/2021 m.in. na Wydziale Nauk Przyrodniczych (Załącznik: Kryt_9_Z_15).

Biuro do spraw jakości kształcenia corocznie przeprowadza m.in. ankiety dotyczące oceny pracy nauczyciela akademickiego. Poza ankietyzacją pracowników naukowych, przeprowadzane są przez dyrektora kierunku hospitacje zajęć oraz spotkania ze studentami, monitorujące jakość prowadzonych zajęć. Takie spotkania odbywają się minimum raz do roku na każdym kierunku studiów i inicjowane są przez dyrektorów kierunku. Na kierunku Turystyka spotkania starostów poszczególnych lat studiów z dyrektorami kierunku odbywają się raz w miesiącu, a w razie potrzeby częściej. Na tych spotkaniach dyrektorów kierunku porusza również kwestie dostępności publicznej informacji o studiach, aktualności stron internetowych, portali społecznościowych. Uwagi studentów w tej kwestii są zbierane i w razie konieczności podejmowane są kroki poprawiające jakość informacji np. aktualizacja stron, udostępnianie materiałów, informacji, komunikatów.

Uwagi studentów dotyczące jakości prowadzonych zajęć oraz dostępności do informacji publicznej mogą być również zgłaszane do opiekunów poszczególnych roczników kierunku turystyka.

Podczas zebrań rady dydaktycznej również poruszane są kwestie dotyczące problemów z aktualnością, czy dostępnością informacji publicznej, zamieszczanej na stronie internetowej poszczególnych instytutów czy Wydziału Nauk Przyrodniczych. W ubiegłych latach zgłoszony przez studentów i pracowników problem słabej dostępności do programów zajęć na stronie internetowej wydziału dla poszczególnych lat, został w szybkim czasie poprawiony.

Na stronie Wydziału Nauk Przyrodniczych, jak i na stronach poszczególnych Instytutów pojawiają się aktualności (ryc. 9.13.). Stanowią one zbiór najnowszych informacji zarówno o dokonaniach naukowych pracowników i studentów, jak i aktualne komunikaty dotyczące dydaktyki. Pojawiają się one systematycznie, w formie krótkich notatek, tuż po informacji o kolejnym dokonaniu (naukowym/dydaktycznym). Kierunki geograficzne posiadają osobnego redaktora tych informacji, który dba o jakość, aktualność i terminowość nowych notek. Pojawiają się z częstotliwością kilku notek w miesiącu.

https://us.edu.pl/wydzial/wnp

InoZ IGSEIGP Muzeum Nauk o Ziemi

Wiadomości wydziałowe

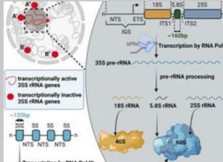
filtrowanie według kategorii [wszystko](#)

Spotkanie Klubu Myśli Ekologicznej: „O uczuciach i pragnieniach naszych starszych braci”
informacje

Wykład Prof. Jon Ove Hagena
informacje

Praca przeglądowa pracowników Instytutu Biologii, Biotechnologii i Ochrony Środowiska na temat dominacji jądrowej w Trends in Plant Science.
informacje

Szkolenia dla naukowców ELSEVIER
informacje

Wydarzenia

Luty 20

Dzień otwarty na 100 dni do matury z UŚ!

Luty 21

Spotkanie Klubu Myśli Ekologicznej: „O uczuciach i pragnieniach naszych starszych braci”

Luty 23

Inauguracja 3. edycji Przestrzeni Słowa w Zagłębiowskiej Bibliotece

Plany zajęć

- > kierunki biologiczne
- > kierunki geologiczne
- > kierunki geograficzne

https://us.edu.pl/instytut/igseigp/

Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej

Nasz Instytut, tak jak Instytut Nauk o Ziemi, znajduje się w budynku Wydziału Nauk Przyrodniczych przy ulicy Będzińskiej 60 w Sosnowcu. Sekretariat mieści się na 18 piętrze - pokój 1820 tel. 32 3689470

Wiadomości instytutowe

filtrowanie według kategorii [wszystko](#)

Artykuł za 200 pkt.
wiadomości

Spotkanie z uczniami Szkoły Podstawowej im. J. Korczaka w Sosnowcu
wiadomości

Udział w konferencji Urban Transitions 2022
wiadomości

Wyróżnienie Gaudeamus – nagroda SWSW oraz gala finałowa 30. Ogólnopolskiego Przeglądu Książki Krajoznawczej i Turystycznej PTTK
wiadomości

Rycina 9.13 Aktualności i wiadomości instytutowe Wydziału Nauk Przyrodniczych (od góry: wydziałowe, Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej i Instytut Nauk o Ziemi) – stan na 15 lutego 2023 r.

Pracownicy odpowiedzialni za aktualizację i treść merytoryczną stron internetowych są w stałym kontakcie z prodziekanem ds. promocji badań i umiędzynarodowienia, zespołem ds.

promocji Wydziału Nauk Przyrodniczych, pracownikami dziekanatu i dyrektorami kierunków. W razie potrzeby strony internetowe są na bieżąco aktualizowane i uzupełniane.

Monitoring kompleksowości informacji o studiach oraz zgodności z potrzebami różnych grup interesariuszy (absolwentów, pracodawców) prowadzi Biuro Karier - <http://bk.us.edu.pl/node>.

Prowadzone są badania losów absolwentów kierunków przyrodniczych (w tym również studentów turystyki). Badanie obejmuje sytuację zawodową absolwentów Uniwersytetu Śląskiego, a w szczególności: ich status na rynku pracy, zgodność pracy z ukończonym kierunkiem studiów, ocenę zapotrzebowania na absolwentów na rynku pracy, poziom zadowolenia ze studiów i pracy. Biuro Karier prowadzi profil zarówno dla studenta i absolwenta, jak również dla potencjalnego pracodawcy. Student i absolwent może śledzić raporty losów zawodowych absolwentów UŚ pod adresem <https://us.edu.pl/absolwent/absolwencius/losy-absolwentow/>.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 9:

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Sposoby sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów

Od 1 października 2019 roku (po powstaniu Wydziału Nauk Przyrodniczych z połączenia Wydziału Nauk o Ziemi i Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska), nadzór nad kierunkiem studiów turystyka z upoważnienia dziekana sprawuje prodziekan ds. kształcenia i studentów Wydziału Nauk Przyrodniczych. Zgodnie z § 53, ustęp 2. Statutu Uniwersytetu Śląskiego (załącznik: Kryt_10_Z_01), dziekan kierując działalnością wydziału organizuje i koordynuje działalność dydaktyczną wydziału, natomiast dyrektor kierunku studiów, zgodnie z § 61 ust. 1. Statutu organizuje kształcenie w ramach danego kierunku studiów, w tym opracowuje i przedstawia dziekanowi propozycję przydziału zajęć dydaktycznych pracownikom, mającym odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie, opracowuje propozycje zmian programu studiów oraz sprawuje nadzór merytoryczny i organizacyjny nad zajęciami prowadzonymi na danym kierunku. Zgodnie z § 83, ust. 1 Statutu, rada dydaktyczna kierunku studiów jest organem doradczym dyrektora kierunku studiów, natomiast zgodnie z § 76, ust. 2 Statutu, komisja kształcenia jest organem doradczym rektora, senatu i rady Uniwersytetu w sprawach studenckich i w sprawach z zakresu kształcenia, prowadzonego w Uniwersytecie. Z kolei zgodnie z § 78 ust. 2 Statutu, Wydziałowe komisje są organami doradczymi dziekanów w sprawach studenckich i z zakresu kształcenia prowadzonego na wydziałach.

Zgodnie z § 32 regulaminu organizacyjnego Uniwersytetu Śląskiego (załącznik: Kryt_10_Z_02), prodziekanowi ds. kształcenia i studentów rektor, na wniosek dziekana, powierza następujące zadania, należące do właściwości dziekana w zakresie kształcenia m.in.:

- a) sprawowanie nadzoru merytorycznego nad dyrektorami kierunków studiów oraz pracownikami dziekanatu,
- b) przewodniczenie wydziałowej komisji ds. kształcenia i studentów,
- c) reprezentowanie wydziału na forum uczelnianej komisji ds. kształcenia i studentów oraz bieżące informowanie dyrektorów kierunków studiów o efektach jej prac.

Natomiast zgodnie z § 35 tego regulaminu, dyrektor kierunku studiów między innymi:

- 1) przewodniczy radzie dydaktycznej kierunku studiów;
- 2) zapewnia właściwą jakość kształcenia na kierunku studiów, w szczególności poprzez realizowanie lub nadzór nad realizacją procedur wskazanych w wydziałowym systemie zapewniania jakości kształcenia, pozostającym w spójności z uniwersyteckim systemem zapewniania jakości kształcenia (<https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/jakosc-ksztalcenia/system-zapewniania-jakosci-ksztalcenia/>);
- 3) inicjuje i koordynuje działania w zakresie doskonalenia programu studiów;
- 4) przedstawia dziekanowi propozycje obsady dydaktycznej i indywidualnych przydziałów zajęć dydaktycznych na kierunku studiów w danym roku akademickim;
- 5) sprawuje nadzór merytoryczny i organizacyjny nad zajęciami prowadzonymi na danym kierunku studiów.

Paragraf 16 wspomnianego wyżej regulaminu precyzuje szczegółowe zadania rady dydaktycznej kierunku studiów. Wybiera ona kandydatów na dyrektorów kierunków studiów i przedstawia ich dziekanowi; wyraża opinie o wszelkich sprawach dotyczących kształcenia na kierunku studiów; opiniuje zmiany w programach kierunku studiów; opiniuje propozycje warunków i trybu rekrutacji na studia, kryteriów kwalifikacji, zasad przyjmowania na I rok laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich, a także limity przyjęć na studia w danym roku akademickim. Ponadto przede wszystkim rada dydaktyczna realizuje procedury wskazane w wydziałowym systemie zapewniania jakości kształcenia lub powierzone do realizacji przez dyrektora kierunku studiów; realizuje inne zadania związane z prowadzeniem kształcenia na kierunku studiów powierzone przez dziekana lub dyrektora kierunku.

Zgodnie z § 148 statutu Uniwersytetu Śląskiego (Załącznik: Kryt_10_Z_01):

- 1. Rektor, kierując się strategią, podejmuje decyzje w przedmiocie utworzenia i zaprzestania prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie, profilu i w określonej formie. Decyzja o zaprzestaniu kształcenia nie może przerywać prowadzonego już cyklu kształcenia.
- 2. Jednostkę odpowiedzialną za organizację prowadzenia kierunku studiów wskazuje rektor.
- 3. Przed podjęciem decyzji, o której mowa, rektor może zasięgnąć opinii senatu lub rady uniwersytetu.
- 4. Program studiów dla określonego kierunku, poziomu i profilu ustala senat po zasięgnięciu opinii uniwersyteckiej komisji kształcenia oraz samorządu studenckiego. Senat określa również wytyczne dotyczące wymagań w zakresie tworzenia i zmiany programów studiów prowadzonych w Uniwersytecie.

Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

W trosce o stałe podnoszenie jakości kształcenia, Uniwersytet Śląski wprowadził system zapewniania jakości kształcenia. System jest zbiorem wytycznych, zasad i procedur obejmujących wszystkie aspekty procesu kształcenia. Politykę jakości kształcenia na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach określa zarządzenie JM Rektora nr 145/2019. Kluczowym zadaniem wdrażanego w Uczelni SZJK jest zagwarantowanie takiej jakości oferty dydaktycznej oraz warunków studiowania, aby studenci mogli rozwijać swój potencjał i zdobywać wykształcenie na najwyższym poziomie.

System zapewnienia jakości kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Nauk Przyrodniczych określa załącznik do uchwały nr 1 w roku akademickim 2019/2020 komisji ds. kształcenia i studentów z dnia 18 listopada 2019 r. (Załącznik: Kryt_10_Z_03).

Za przygotowanie propozycji doskonalących program studiów odpowiedzialny jest właściwy DKS. Przy przygotowywaniu propozycji doskonalenia programu studiów bierze się pod uwagę w szczególności:

- informacje o zmianach w przepisach prawa, w szczególności przekazane przez władze uczelni i Dział Kształcenia;
- konieczność realizacji celów określonych w strategii rozwoju Uniwersytetu Śląskiego;
- informacje o losach absolwentów udostępniane przez MNiSW oraz dostępne w biurze karier;
- informacje od otoczenia społeczno-gospodarczego, w szczególności pozyskane w ramach spotkań Rady Partnerów Społeczno-Gospodarczych oraz w ramach bezpośrednich kontaktów pracowników jednostki z otoczeniem, w tym o charakterze nieformalnym;
- informacje o działaniach wiodących ośrodków krajowych i zagranicznych w zakresie kształcenia na danym kierunku studiów lub kierunkach pokrewnych, w szczególności pozyskane przez władze jednostki w ramach spotkań środowiska danego kierunku oraz przez pracowników jednostki podczas konferencji, staży i wyjazdów oraz kontaktów nieformalnych;
- informacje o skuteczności osiągania efektów uczenia się pozyskane podczas jej monitorowania;
- informacje od nauczycieli akademickich, w szczególności przekazane podczas dorocznego spotkania poświęconego kształceniu na danym kierunku studiów;
- informacje od studentów danego kierunku studiów, w szczególności przekazane podczas spotkania poświęconego kształceniu na tym kierunku studiów, oraz wyniki badania satysfakcji osób kończących studia. Podczas pandemii informacje pozyskiwano od studentów z cotygodniowych raportów składanych DKS w formie ustnej za pomocą platformy Microsoft Teams.

Propozycje doskonalenia programu studiów opiniowane są przez RDKS. Prodziekan ds. kształcenia i studentów przekazuje dziekanowi projekt zmian w procedurach systemu zapewniania jakości kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział. Jeżeli zmiana procedur wymagałaby istotnych modyfikacji w stosunku do wzoru procedur SZJK dla kierunku studiów przyjętego przez komisję ds. kształcenia i studentów, prodziekan ds. kształcenia i studentów za zgodą dziekana przedstawia stosowny wniosek na posiedzeniu komisji ds. kształcenia i studentów. Następnie propozycje doskonalenia programu studiów zaopiniowane przez RDKS przekazywane są dziekanowi, który przedstawia je senatowi uczelni za pośrednictwem komisji ds. kształcenia i studentów.

Obecnie zadania zapewnienia wypełniania procedur wskazane w wydziałowym systemie zapewniania jakości kształcenia przejęła rada dydaktyczna kierunku studiów i dyrektor kierunku jako jej przewodniczący. Skład rady dostępny jest na stronie WNP <https://us.edu.pl/wydzial/wnp/student/kierunki-geograficzne/rada-dydaktyczna/>.

W skład rady dydaktycznej kierunku: turystyka, geografia, inżynieria zagrożeń środowiskowych, wchodzi zgodnie ze Statutem Uniwersytetu Śląskiego:

- 1) dyrektor kierunku studiów – jako przewodniczący;
- 2) zastępca dyrektora kierunku;
- 3) przedstawiciele pracowników badawczo-dydaktycznych wskazani przez dyrektora instytutu właściwego ze względu na dyscyplinę, z jaką powiązany jest dany kierunek studiów; liczbę takich przedstawicieli oraz dyscyplin reprezentowanych w radzie dydaktycznej określa dziekan na wniosek dyrektora kierunku;
- 4) przedstawiciele pracowników dydaktycznych, mający doświadczenie w prowadzeniu zajęć na danym kierunku – wskazani przez dyrektora kierunku;
- 5) specjalista z zakresu kształcenia nauczycieli – koordynator ds. specjalności nauczycielskiej
- 6) po jednym przedstawicielu studentów z każdego kierunku i poziomu studiów objętego działaniami rady, wskazanym przez właściwy organ samorządu studenckiego.

Sposoby i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów

Rada dydaktyczna kierunku studiów (RDKS) zgodnie z systemem zapewniania jakości kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez WNP (SZJK), monitoruje wyniki weryfikacji efektów uczenia się w oparciu o dane z systemu USOS, dokonuje analizy wyników weryfikacji efektów uczenia się (zaliczeń, egzaminów i ocen końcowych modułów), sprawdzając w szczególności, czy występują sytuacje, gdy średnia ocen z danej weryfikacji efektów uczenia się dąży do wartości skrajnej (2,0 lub 5,0). Do powyższych zadań RDKS powołała kierunkowe komisje, w tym dla ocenianego kierunku turystyka, odpowiedzialne za wdrażanie systemu zapewniania jakości kształcenia na kierunkach geograficznych, w skład których weszli członkowie rady dydaktycznej. Zgodnie z SZJK sprawdzane są także: proces dyplomowania (wybór seminariów, przebieg procesu dyplomowania, praca dyplomowa i jej recenzje) i praktyki zawodowe.

Monitorowane są: zapewnianie jakości kadry dydaktycznej, infrastruktura dydaktyczna i naukowa, służąca realizacji procesu kształcenia, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne. Dyrektorzy kierunków na poziomie kierunku/ów, a prodziekani ds. kształcenia i studentów na poziomie Wydziału, przedkładają pełnomocnikowi rektora ds. jakości kształcenia, coroczne raporty jakości kształcenia, które analizowane są na każdym z poziomów tj.: kierunkowym, wydziałowym i uniwersyteckim.

RDKS, podczas dorocznych spotkań ze studentami, porusza kwestie sposobu wyboru seminariów/pracowni dyplomowych. Informacje o możliwych nieprawidłowościach, zgłaszanych przez studentów problemach lub sposobach udoskonalenia tego procesu przekazywane są właściwemu DKS. Weryfikacja efektów uczenia się zakładanych do realizacji w ramach seminarium dyplomowego odbywa się poprzez analizę prac dyplomowych. Corocznie do weryfikacji wybiera się co najmniej 5% prac, przy czym nie mniej niż 2 prace dyplomowe to prace powstałe w danym roku na danym kierunku. Wyboru prac dokonuje RDKS, przy zapewnieniu reprezentacji prac z wszystkich realizowanych seminariów dyplomowych. Analizy prac dyplomowych dokonują nauczyciele akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora i duże doświadczenie w zakresie prowadzenia seminariów dyplomowych i recenzowania prac dyplomowych wskazani przez dziekana na wniosek DKS. Wyniki analizy prac dyplomowych dyskutowane są na posiedzeniu rady dydaktycznej.

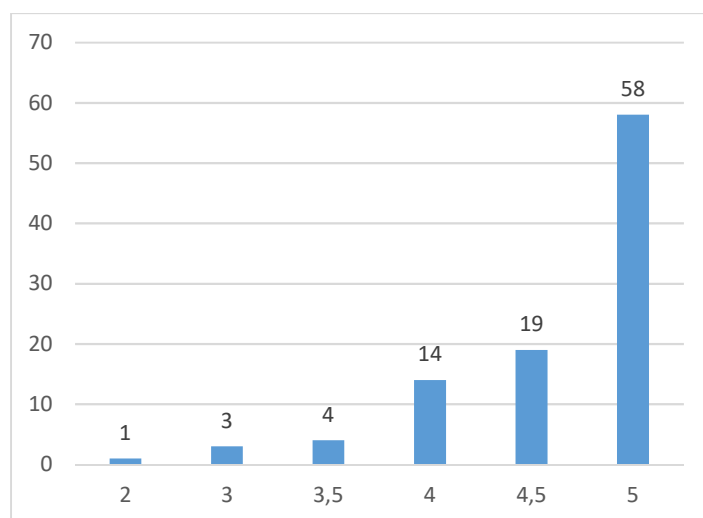
Analiza wyników weryfikacji efektów uczenia się

Zgodnie z Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia, RDKS w oparciu o dane z systemu USOS dokonuje analizy wyników weryfikacji efektów uczenia się (zaliczeń, egzaminów i ocen końcowych modułów), sprawdzając w szczególności czy występują sytuacje, gdy średnia ocen z danej weryfikacji efektów uczenia się dąży do wartości skrajnej (2,0 lub 5,0). Dla każdego kierunku zostały utworzone modułowe efekty uczenia się. Na stronie internetowej wydziału oraz w Karcie kierunku zawarto pełne informacje dotyczące efektów uczenia się.

Członkowie Rady Dydaktycznej Kierunków Geograficznych przeprowadzili weryfikację efektów uczenia się wszystkich modułów realizowanych w roku akademickim 2020/2021 dzięki materiałom z portalu pracownika.

Analizie poddano 913 ocen uzyskanych przez studentów. Pod uwagę wzięto wszystkie rodzaje zajęć (wykłady, ćwiczenia, laboratoria, ćwiczenia terenowe). Średnia ocen na studiach osiągnęła poziom 4,65.

Na turystyce 58% ocen to oceny bardzo dobre. Udział ocen 4,0 i 4,5 stanowi 14 % i 19%. Z kolei przedmioty, które kończą się zaliczeniem lub egzaminem z modułu na ocenę 3,0 i 3,5 obejmują 3% i 4%. Oceny niedostateczne stanowią 1%. Świadczy to o tym iż 1% studentów nie osiągnął efektów uczenia się (rycina 10.1.).

Rycina 10.1. Procentowy udział ocen na kierunku turystyka

Wysokie oceny uzyskane przez studentów mogą świadczyć o dużej pasji, jaką ujawniają studenci w stosunku do wybranych kierunków. Mało liczne roczniki mogą przyczyniać się do ociągania lepszych wyników, co jest efektem pracy w niedużych grupach i bardzo dobrym dostępie do prowadzących. Stwarza to dobrą atmosferę do pogłębiania wiedzy. Oceny są bardzo zbliżone, a ich zróżnicowanie relatywnie niewielkie.

Dbałość o prawidłowe relacje na linii student - wykładowcy, monitorowana jest na bieżąco przez dyrektorów kierunku, poprzez stały kontakt ze starostami lat oraz przydzielonymi opiekunami roku.

W latach 2018-2022 na kierunku turystyka dyplom uzyskało 83 absolwentów, którymi opiekowało się razem 11 promotorów: w 2018/2019 – 3 promotorów (26 prac obronionych), w 2019/2020 – 3 promotorów (18 prac obronionych), w 2020/2021 – 5 promotorów (18 prac obronionych); w 2021/2022 – 7 promotorów (21 prac obronionych). Średnio w latach 2018-2022 na jednego promotora przypadało 7 prac dyplomowych.

W roku akademickim 2020/2021 przeprowadzono 18 egzaminów dyplomowych. Średnia ocen z egzaminu dyplomowego wynosiła 4,82. Ocenę bardzo dobrą uzyskało 11 prac dyplomowych, ocenę dobrą plus – 4 prace oraz ocenę dobrą również 4 prace. Liczba prac, których obrony zakończyły się wystawieniem na dyplomie oceny celującej stanowi aż 8 prac, oceny bardzo dobrej- 5 prac, a oceny dobrej plus – 6 prac.

Za zapewnianie właściwej jakości praktyk zawodowych odpowiedzialny jest wyznaczony przez dziekana opiekun praktyk, który dba w szczególności o to, by studenci odbywali praktyki w podmiotach umożliwiających zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych właściwych dla danego kierunku studiów. Jakość i poziom merytoryczny gwarantuje porozumienie między uczelnią a instytucją, w której są określone oczekiwane efekty uczenia się. Ponadto, w porozumieniu wskazany jest tzw. opiekun merytoryczny z ramienia instytucji, z którym zarówno student, jak i opiekun praktyk są w stałym kontakcie. Opiekun praktyk zobowiązany jest pozostawać w kontakcie ze studentami i gromadzić informacje o zgłaszanych przez nich problemach związanych z odbywaniem praktyk w danym podmiocie. W sytuacji, gdy z powziętych przez opiekuna informacji wynika, iż dany podmiot nie gwarantuje zadowalającego poziomu merytorycznego praktyk lub właściwej opieki nad praktykantami, opiekun praktyk winien zwrócić się do prodziekana ds. kształcenia i studentów o wstrzymanie kierowania studentów na praktyki do takiego podmiotu. Opiekun praktyk co roku zobowiązany jest przedstawić właściwemu DKS informację o odbytych przez studentów praktykach i ewentualnych problemach w realizacji praktyk. Ewaluacja indywidualnych raportów z praktyk jest podstawą do zmian w kształceniu. Szczególnie wartościowe umiejętności powinny być wzmacniane wiedzą teoretyczną.

Ankieta oceny pracy nauczyciela akademickiego

Każdego roku prowadzona jest ocena prowadzenia zajęć dydaktycznych przez osoby w nich uczestniczące za pomocą ankiety oceny pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Stosownie do postanowień zarządzenia Rektora UŚ nr 3 z 14 stycznia 2022 r., badania ankietowe przeprowadza się elektronicznie z wykorzystaniem kwestionariuszy ankiety w języku polskim albo w języku angielskim, w odniesieniu do wszystkich zajęć prowadzonych w Uczelni na studiach wyższych, za wyjątkiem praktyk i tutoringu (z uwagi na ich specyfikę, ankieta nie jest optymalnym narzędziem badawczym w ich przypadku). Harmonogram przeprowadzania badań ankietowych ustalony przez Prorektora ds. kształcenia i studentów na wniosek Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia i Akredytacji. Indywidualne wyniki ankiety udostępniane są po zakończeniu sesji poprawkowej semestru, którego dotyczyły, za pośrednictwem portalu pracownika (pp.us.edu.pl):

- a) osobie prowadzącej zajęcia której dotyczyła dana ankieta;
- b) rektorowi, prorektorowi właściwemu do spraw kształcenia oraz prorektorowi właściwemu do spraw kadry akademickiej;
- c) rzecznikowi praw i wartości akademickich oraz rzecznikowi praw studenta i doktoranta;
- d) dziekanom wydziałów i prodziekanom do spraw kształcenia i studentów;
- e) dziekanom szkół doktorskich i ich prodziekanom właściwym do spraw kształcenia;
- f) dyrektorom kolegiów i ich zastępcom właściwym do spraw kształcenia oraz kierownikom innych jednostek w których zatrudnieni są nauczyciele akademicy;
- g) dyrektorom kierunków studiów i ich zastępcom;
- h) pełnomocnikowi Rektora ds. jakości kształcenia i akredytacji oraz pełnomocnikom dziekanów ds. jakości kształcenia i akredytacji;
- i) pracownikom uczelni wchodzącym z prawem głosu stanowiącego w skład Komisji do spraw kształcenia i studentów oraz Komisji do spraw kadry akademickiej Uniwersytetu;
- j) komisjom lub zespołom dokonującym oceny okresowej nauczycieli akademickich, podejmującym decyzje o zatrudnieniu pracownika, oceny wniosków o awans nauczycieli akademickich, wniosków o zmianę grupy zatrudnienia nauczycieli akademickich, podejmujących decyzje do nagród rektora, urlopie naukowym i in.;
- k) innym osobom lub organom na podstawie odrębnego upoważnienia.

Wyniki ankiety są wykorzystywane w ramach działań prowadzących do doskonalenia jakości kształcenia oraz w polityce kadrowej w Uniwersytecie, w szczególności na potrzeby przeprowadzenia oceny okresowej nauczycieli akademickich (art 128 ust. 6 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce) oraz przy podejmowaniu decyzji o zatrudnieniu pracownika, przyznaniu awansu, zmianie grupy zatrudnienia, nagrodach rektora, urlopie naukowym i in.

Równolegle realizowana jest ankieta dla osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na temat współpracy z daną grupą zajęciową, służąca pozyskaniu informacji od osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na temat współpracy z daną grupą zajęciową, które są wykorzystywane pomocniczo przy interpretacji wyników ankiety studenckiej.

W roku akademickim 2020/2021 ankieta oceny pracy nauczyciela akademickiego została przeprowadzona wśród wszystkich pracowników prowadzących zajęcia na kierunkach geograficznych na studiach licencjackich i magisterskich zgodnie z wytycznymi zawartymi w zarządzeniu nr 85 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie ankiety oceny pracy nauczyciela akademickiego (wraz z późniejszymi zmianami wprowadzonymi przez zarządzenie Rektora nr 95/2018 z dnia 17.07.2018 r. Rektora UŚ zmieniające zarządzenie w sprawie ankiety oceny pracy nauczyciela akademickiego).

W roku akademickim 2021/2022 ankieta oceny pracy nauczyciela akademickiego została przeprowadzona na nowych zasadach i obejmowała wszystkie przedmioty. Niestety to poniekąd słuszne rozwiązanie, wykazało znaczny mankament jakim jest niski współczynnik wypełniania ankiet.

Średnia ocen ankietowanych zajęć dla kierunku turystyka wyniosła 4,54. Odchylenie standardowe wyniosło 0,51 co daje niski współczynnik zmienności 11,1%. Pozwala to stwierdzić, że

zróźnicowanie ocen jest niewysokie. Ocenę 5,0 uzyskało 5 przedmiotów, co stanowi 9,1% ogółu. Poniżej 4,0 ocenionych zostało 7 przedmiotów. Uzyskane wyniki można uznać za dobre.

Nauczyciele akademicki mają bezpośredni wgląd do wyników oceny danych zajęć poprzez serwis Portal Pracownika (pp.us.edu.pl). Mogą również zapoznać się z komentarzami studentów, które niosą dodatkową i często szczegółową informację na temat sposobu prowadzenia zajęć; są też miejscem podnoszenia ważnych kwestii, które często nie są możliwe do przekazania w sposób inny niż anonimowy.

Hospitacje

Procedury hospitacji doskonalące warsztat dydaktyczny zostały przedstawione w SZJK. Dyrektor kierunku zarządza przeprowadzenie hospitacji kontrolujących warsztat dydaktyczny danej osoby prowadzącej zajęcia dydaktyczne w szczególności: a) gdy dany nauczyciel akademicki został po raz pierwszy zatrudniony na wydziale na umowie o pracę i nie podlegał jeszcze ocenie okresowej; Od przeprowadzania hospitacji można odstąpić, jeżeli dany nauczyciel akademicki posiada duże doświadczenie w prowadzeniu pracy dydaktycznej; b) gdy dany nauczyciel akademicki został podczas oceny okresowej oceniony „negatywnie” z powodu niewłaściwego wywiązywania się z realizacji obowiązków dydaktycznych lub organ dokonujący oceny sformułował takie zalecenie w przypadku danego nauczyciela akademickiego; c) gdy osoba ta otrzymała istotnie niższej od średniej wydziału wyniki w ankiecie oceny pracy nauczyciela akademickiego.

Podczas hospitacji sprawdzano w szczególności: formy realizacji zajęć, zgodność tematyki zajęć z sylabusem przedmiotu, przygotowanie prowadzącego do zajęć, poprawność doboru metod i materiałów dydaktycznych. Przeprowadzona analiza protokołów wskazuje na zaangażowanie doktorantów i nauczycieli akademickich w proces kształcenia i nie wykazuje uchybień dotyczących formy, tematyki, przygotowania, a także doboru metod i materiałów dydaktycznych.

W roku akademickim 2021/2022 hospitacji zajęć podlegał 1 nauczyciel akademicki. Podstawą do przeprowadzenia hospitacji było zatrudnienie nowego pracownika. Hospitacje polegały na uczestnictwie w zajęciach w trybie on-line, poprzez dołączenie się do zajęć osoby wizytującej. Skontrolowano rodzaj zajęć, nazwę przedmiotu i temat, który przypada na konkretne zajęcia. Sprawdzono zgodność tematyki zajęć z sylabusem przedmiotu. Ponadto, poproszono o podanie kierunku i grupy z którą prowadzący ma zajęcia. Stwierdzono że prowadzący znali wszystkie te informacje. Obserwacja zajęć dowiodła, że prowadzący poruszali zagadnienia zgodne z podanym tematem. Wykorzystywano do tego prezentację multimedialną. Poprawnie dokonano wyboru metod dydaktycznych i właściwie dobrano materiał. Nauczyciele akademicki sprawnie korzystali z opcji, jakie stwarza oprogramowanie Microsoft Teams. Przebieg zajęć oceniono pozytywnie.

Zakres form udziału i wpływu interesariuszy wewnętrznych, na doskonalenie i realizację programu studiów

W systematycznej ocenie programu studiów oraz jego doskonaleniu na kierunku turystyka stały udział biorą zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i zewnętrzni. Wśród interesariuszy wewnętrznych, studenci i kadra prowadząca zajęcia bierze udział w systematycznej ocenie poprzez audyt ankietowy. Zgłaszane są informacje o możliwych nieprawidłowościach, problemach lub sposobach udoskonalenia studiów, które omawiane są podczas systematycznych spotkań rady dydaktycznej lub przekazywane bezpośrednio dyrektorowi kierunku.

Współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie kształcenia prowadzi się przede wszystkim w ramach szerszej współpracy realizowanej przez wydział. Do 30 września 2019 roku funkcjonowały rady programowe kierunków studiów wyższych i studiów doktoranckich, prowadzonych przez Wydział Nauk o Ziemi UŚ. Na corocznych spotkaniach rady dyskutowano nad bieżącą realizacją efektów uczenia się na kierunku turystyka oraz możliwościami polepszenia jakości kształcenia poprzez różnorodne propozycje zmian programowych, uwzględniających aktualne potrzeby rynku pracy, śledząc równocześnie losy absolwentów. W grudniu 2019 roku powołano, po utworzeniu Wydziału Nauk Przyrodniczych, zgodnie z wymogami systemu zapewniania jakości

kształcenia (załącznik: Kryt_10_Z_03), radę partnerów społeczno-gospodarczych, gdzie zwiększono liczbę pracodawców m.in. o interesariuszy związanych poprzednio z radami programowymi kierunków. Podczas spotkań, co najmniej raz w roku właściwy DKS porusza kwestie istotne dla prowadzonej dydaktyki. DKS sporządza notatkę ze spotkania zawierającą najważniejsze wnioski, które mogą zostać wykorzystane do doskonalenia programu studiów kierunku i przekazuje ją dziekanowi i pozostałym członkom RDKS. Współpraca z szeroką i różnorodną grupą interesariuszy zewnętrznych daje możliwość ciągłego monitorowania potrzeb potencjalnych pracodawców i pozwala dostosowywać treści kształcenia do zapotrzebowania rynku pracy.

W okresie pandemii kontakty z interesariuszami odbywały się w formie zdalnej na platformie Microsoft Teams. W 2021 roku spotkania z radą partnerów społeczno-gospodarczych odbyły się w lipcu i listopadzie. Sugestie rady brane są pod uwagę podczas modernizacji programu studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Nie dotyczy	

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 10:

Miasto Katowice będące główną siedzibą UŚ otrzymało prestiżowy tytuł **Europejskiego Miasta Nauki 2024**, zaś nasza Uczelnia jest liderem Konsorcjum zrzeszającego władze miasta i 7 katowickich uczelni, które przygotowuje wydarzenia z tym związane. Jednym z nich jest **Międzynarodowy Kongres Jakości Kształcenia (ICEQ)**, którego pierwsza edycja odbyła się 16-18 listopada 2022 r. pod patronatem honorowym Ministra Edukacji i Nauki, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministra Zdrowia, Wojewody Śląskiego, Marszałka Województwa Śląskiego, Prezydenta Miasta Katowice, Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej oraz Euro Science. Uczestniczyło w niej 840 osób, które dokonały ponad 1500 rejestracji na poszczególne wydarzenia. Szczegóły na temat wydarzenia znajdują się na stronie: [ICEQ](#)

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	Mocne strony 1. Kadra naukowo-dydaktyczna o wysokim potencjale naukowym i szerokim spektrum aktywności badawczej w tym wysoki odsetek doświadczonych pracowników ze stopniem naukowym doktora, doktora habilitowanego i profesora. 2. Monitoring procesu kształcenia i doskonalenie programu w odpowiedzi na postulaty studentów, zmieniające się potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego oraz Strategię Uniwersytetu. 3. Dobra baza lokalowa oraz zasoby sprzętowe i aparaturowe, umożliwiające efektywne kształcenie studentów w małych grupach (nowoczesne laboratoria i pracownie komputerowe). 4. Liczne ćwiczenia terenowe i praktyki zawodowe, pozwalające studentom na nabycie praktycznej wiedzy i umiejętności w zakresie przedmiotów kierunkowych. 5. Możliwość indywidualizacji toku studiów oraz szeroka oferta nakierowana na pobudzenie indywidualnych aktywności studentów, w tym możliwość działalności w licznych organizacjach studenckich, wzięcia udziału w krajowych i zagranicznych wyjazdach stypendialnych, kursach i szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe, imprezach popularyzujących naukę.	Słabe strony 1. Zmniejszająca się liczba studentów. 2. Brak studiów I stopnia. 3. Relatywny wzrost roli pozadydaktycznych obowiązków pracowników naukowo-dydaktycznych, który może negatywnie rzutować na stopień zaangażowania nauczycieli akademickich w proces kształcenia.
Czynniki zewnętrzne	Szanse 1. Utrzymujący się, wysoki poziom zainteresowania społecznego turystyką i usługami turystycznymi, w tym rozwój turystyki przemysłowej w regionie. 2. Położenie w gęsto zaludnionej Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii stanowiącej naturalne zaplecze naboru kandydatów, jak i pojemny rynek pracy. 3. Sformalizowanie i rozwój współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. 4. Udział studentów w projektach naukowych i edukacyjnych finansowanych ze źródeł krajowych i zagranicznych. 5. Promocja kierunku poprzez reklamę, wykorzystanie sieci społecznościowych oraz współpracę ze szkołami podstawowymi i średnimi w regionie. 6. Współpraca z ośrodkami akademickimi w kraju i na świecie na polu naukowym, dydaktycznym i wymiany doświadczeń.	Zagrożenia 1. Niż demograficzny skutkujący malejącą liczbą studentów. 2. Duża konkurencja wśród uczelni oferujących studia na kierunku turystyka. 3. Ograniczona pojemność rynku pracy dla absolwentów szukających zatrudnienia w zgodzie ze specjalistycznym profilem wykształcenia. 4. Niestabilne otoczenie prawno-finansowe działalności szkolnictwa wyższego w Polsce. 5. Obniżający się społeczny prestiż osiągnięcia wyższego wykształcenia. 6. Spadek zainteresowania kierunkiem.

(Pieczęć uczelni)

.....
(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....
(podpis Rektora)

Katowice, dnia 14 marca 2023 r.
(miejscowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku³

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat (2018/19)	Rok akademicki 2021/22
II stopnia	I	29	15
	II	22	16
Razem:		51	31

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
II stopnia	2019/2020	34	26
	2020/2021	40	18
	2021/2022	35	18
Razem:		109	62

³ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)⁴

Nazwa wskaźnika Turystyka STUDIA I STOPNIA	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 sem/ 120 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć	Dziedzictwo kulturowe – 1090 Gospodarka turystyczna - 1060
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	119 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	74 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	52 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	1
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	15 dni
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	brak
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./

⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Tabela 4. Zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie NoZiS i Historia do której przyporządkowany jest kierunek studiów⁵

Semestr 1 Dziedzictwo kulturowe	Forma zaliczenia	Liczba godzin	Punkty ECTS
A			
Moduł specjalnościowy: Dziedzictwo kulturowe w Polsce - zarys dziejów I [04-TR-S2-042]	zaliczenie	wykład: 15	7
		laboratorium: 15	
Moduł specjalnościowy: Marketing w procesie rozpowszechniania dziedzictwa kulturowego [04-TR-S2-048]	egzamin	wykład: 15	2
		laboratorium: 15	
Moduł specjalnościowy: Zarządzanie w procesie rozpowszechniania dziedzictwa kulturowego [04-TR-S2-047]	egzamin	wykład: 15	2
		laboratorium: 15	
Podstawy geografii w turystyce [04-TR-S2-001]	egzamin	wykład: 15	3
Zastosowanie statystyki w turystyce [04-TR-S2-003]	zaliczenie	laboratorium: 15	2
INNE WYMAGANIA			
Seminarium magisterskie I [04-TR-S2-036]	zaliczenie	seminarium: 30	3
Semestr 2 Dziedzictwo kulturowe	Forma zaliczenia	Liczba godzin	Punkty ECTS
A			
Metodyka i technika obsługi ruchu turystycznego [04-TR-S2-013]	egzamin	wykład: 15	2
		laboratorium: 15	
Metodyka prowadzenia wycieczek i turystyka szkolna [04-TR-S2-009]	zaliczenie	laboratorium: 15	2
Moduł humanistyczny II (Wprowadzenie na rynek pracy) [04-TR-S2-026]	zaliczenie	wykład: 10	2
Moduł specjalnościowy: Dziedzictwo kulturowe w Polsce - zarys dziejów II [04-TR-S2-043]	egzamin	wykład: 15	2
		ćwiczenia: 15	
Moduł specjalnościowy: Metody opisu dzieła sztuki [04-TR-S2-050]	zaliczenie	laboratorium: 15	1
Moduł specjalnościowy: Problemy i metody dokumentacji zabytków kultury [04-TR-S2-051]	zaliczenie	wykład: 15	2
		laboratorium: 15	
Moduł specjalnościowy: Problemy i metody rozpowszechniania dziedzictwa kulturowego [04-TR-S2-046]	egzamin	wykład: 15	2
		laboratorium: 15	
Moduł specjalnościowy: Rozpowszechnianie dziedzictwa kulturowego w Europie dawniej i dziś I [04-TR-S2-044]	zaliczenie	wykład: 15	2
		laboratorium: 15	
PRAKTYKI I ZAJĘCIA TERENOWE			
INNE WYMAGANIA			
Seminarium magisterskie II [04-TR-S2-037]	zaliczenie	seminarium: 30	3

⁵Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Semestr 3Dziedzictwo kulturowe	Forma zaliczenia	Liczba godzin	Punkty ECTS
A			
Moduł ogólnouczelniany [04-TR-S2-061]	zaliczenie	wykład: 15	2
Moduł specjalnościowy: Historyczny i współczesny rynek sztuki [04-TR-S2-053]	zaliczenie	wykład: 15	3
		laboratorium: 15	
Moduł specjalnościowy: Podstawy prawne współczesnej dokumentacji zabytków w Polsce [04-TR-S2-052]	zaliczenie	wykład: 15	3
		laboratorium: 15	
Warsztat badań w turystyce [04-TR-S2-002]	zaliczenie	wykład: 15	4
		ćwiczenia: 15	
INNE WYMAGANIA			
Seminarium magisterskie III [04-TR-S2-038]	zaliczenie	seminarium: 30	3
Semestr 4Dziedzictwo kulturowe	Forma zaliczenia	Liczba godzin	Punkty ECTS
A			
Nowe trendy w turystyce [04-TR-S2-059]	zaliczenie	wykład: 15	2
INNE WYMAGANIA			
Seminarium magisterskie IV przygotowanie pracy magisterskiej [04-TR-S2-039]	zaliczenie	seminarium: 30	20
Semestr 1 Gospodarka turystyczna	Forma zaliczenia	Liczba godzin	Punkty ECTS
A			
Krajobraz a walory widokowe w turystyce [04-TR-S2-025]	zaliczenie	wykład: 15	3
		laboratorium: 15	
Moduł specjalnościowy: Atrakcje turystyczne Polski [04-TR-S2-012]	egzamin	wykład: 30	4
		ćwiczenia: 30	
Moduł specjalnościowy: Atrakcje turystyczne świata [04-TR-S2-011]	egzamin	wykład: 60	4
		laboratorium: 30	
Podstawy geografii w turystyce [04-TR-S2-001]	egzamin	wykład: 15	3
Zastosowanie statystyki w turystyce [04-TR-S2-003]	zaliczenie	laboratorium: 15	2
INNE WYMAGANIA			
Seminarium magisterskie I [04-TR-S2-036]	zaliczenie	seminarium: 30	3
Semestr 2 Gospodarka turystyczna	Forma zaliczenia	Liczba godzin	Punkty ECTS
A			
Metodyka i technika obsługi ruchu turystycznego [04-TR-S2-013]	egzamin	wykład: 15	2
		laboratorium: 15	
Metodyka prowadzenia wycieczek i turystyka szkolna [04-TR-S2-009]	zaliczenie	laboratorium: 15	2
Moduł humanistyczny II (Wprowadzenie na rynek pracy) [04-TR-S2-026]	zaliczenie	wykład: 10	2
Moduł specjalnościowy: Planowanie i zagospodarowanie turystyczne [04-TR-S2-017]	zaliczenie	wykład: 30	5
		laboratorium: 30	
Moduł specjalnościowy: Podstawy przedsiębiorczości [04-TR-S2-014]	zaliczenie	wykład: 15	4
		laboratorium: 15	
PRAKTYKI I ZAJĘCIA TERENOWE			
INNE WYMAGANIA			
Seminarium magisterskie II [04-TR-S2-037]	zaliczenie	seminarium: 30	3

Semestr 3 Gospodarka turystyczna	Forma zaliczenia	Liczba godzin	Punkty ECTS
A			
Moduł ogólnouczelniany [04-TR-S2-061]	zaliczenie	wykład: 15	2
Moduł specjalnościowy: Geograficzne uwarunkowania turystyki (przyrodnicze i społeczno-ekonomiczne) [04-TR-S2-020]	zaliczenie	wykład: 15	3
Moduł specjalnościowy: Zagrożenia dla współczesnej turystyki (przyrodnicze i społeczno-ekonomiczne) [04-TR-S2-021]	zaliczenie	wykład: 15	3
Warsztat badań w turystyce [04-TR-S2-002]	zaliczenie	wykład: 15	4
		ćwiczenia: 15	
INNE WYMAGANIA			
Seminarium magisterskie III [04-TR-S2-038]	zaliczenie	seminarium: 30	3
Semestr 4 Gospodarka turystyczna	Forma zaliczenia	Liczba godzin	Punkty ECTS
A			
Nowe trendy w turystyce [04-TR-S2-059]	zaliczenie	wykład: 15	2
INNE WYMAGANIA			
Seminarium magisterskie IV przygotowanie pracy magisterskiej [04-TR-S2-039]	zaliczenie	seminarium: 30	20

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).
2. Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku lekarskiego także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia z zakresu nauk klinicznych, sporządzoną wg następującego wzoru:

Imię i nazwisko:
Tytuł naukowy/dziedzina, stopień naukowy/dziedzina oraz dyscyplina, tytuł zawodowy (w przypadku tytułu zawodowego lekarza – specjalizacja), rok uzyskania tytułu/stopnia naukowego/tytułu zawodowego:
Wykaz zajęć/grup zajęć i godzin zajęć prowadzonych na ocenianym kierunku przez nauczyciela akademickiego lub inną osobę w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
Charakterystyka dorobku naukowego ze wskazaniem dziedzin nauki/sztuki oraz dyscypliny/dyscyplin naukowych/artystycznych, w której/których dorobek się mieści (do 600 znaków) oraz wykaz co najwyżej 10 najważniejszych osiągnięć naukowych/artystycznych ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 6 lat, wraz ze wskazaniem dat uzyskania (publikacji naukowych/osiągnięć artystycznych, patentów i praw ochronnych, zrealizowanych projektów badawczych, nagród krajowych/międzynarodowych za osiągnięcia naukowe/artystyczne), ze szczególnym uwzględnieniem osiągnięć odnoszących się do ocenianego kierunku i prowadzonych na nim zajęć.
Charakterystyka doświadczenia i dorobku dydaktycznego (do 600 znaków) oraz wykaz co najwyżej 10 najważniejszych osiągnięć dydaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 6 lat, wraz z wskazaniem dat uzyskania (np. autorstwo podręczników/materiałów dydaktycznych, wdrożone innowacje dydaktyczne, nagrody uzyskane przez studentów, nad którymi nauczyciel akademicki sprawował opiekę naukową/artystyczną, opieka nad beneficjentem Diamentowego Grantu, uruchomienie nowego kierunku studiów/specjalności/zajęć/grupy zajęć, opieka nad kołem naukowym, prowadzenie zajęć w języku obcym, w tym w uczelni zagranicznej, np. w ramach mobilności nauczycieli akademickich).

Opis doświadczenia zawodowego w powiązaniu z celami kształcenia, efektami uczenia się zakładanymi dla ocenianego kierunku oraz treściami programowymi (jeśli dotyczy).

5. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
6. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru:

Studia stacjonarne pierwszego stopnia (jeśli dotyczy) ⁶							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia niestacjonarne pierwszego stopnia (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia stacjonarne drugiego stopnia (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

⁶ Należy uwzględnić prace dyplomowe ze wszystkich poziomów i form studiów na ocenianym kierunku z ostatnich dwóch lat poprzedzających rok, w którym przeprowadzana jest ocena. W przypadku, gdy łączna liczba absolwentów z ostatnich dwóch lat przekracza 100 – należy uwzględnić prace dyplomowe ze wszystkich poziomów i form studiów na ocenianym kierunku z ostatniego roku poprzedzającego rok, w którym przeprowadzana jest ocena.

Studia niestacjonarne drugiego stopnia (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia stacjonarne jednolite magisterskie (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia niestacjonarne jednolite magisterskie (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

- Akceptowalnymi formatami są: .doc, .docx, .gif, .png, .jpg (jpeg), .odt, .ods, .pdf, .rtf, .ppt, .pptx, .odp, .txt, .xls, .xlsx, .xml.
- Nazwy plików nie mogą być dłuższe niż 15 znaków i nie mogą zawierać następujących znaków: ~ "# % & *: <>? / \ { | }&%" (spacje wiodące i końcowe w nazwach plików lub folderów również nie są dozwolone).
- Pliki lub foldery nie mogą być skompresowane.

Cz. II. Materiały, które należy przygotować do wglądu podczas wizytacji, w tym dodatkowe wskazane przez zespół oceniający PKA, po zapoznaniu się zespołu z raportem samooceny

1. Wskazane przez zespół oceniający prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, projekty zrealizowane przez studentów, prace artystyczne z zajęć kierunkowych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
2. Struktura ocen z egzaminów/zaliczeń ze wskazanych przez zespół oceniający zajęć i sesji egzaminacyjnych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
3. Dokumentacja dotycząca procesu dyplomowania absolwentów wskazanych przez zespół oceniający. Dokumentacja powinna uwzględniać pracę dyplomową, suplement do dyplomu, recenzje pracy dyplomowej, protokół egzaminu dyplomowego.
4. Dokumenty dotyczące organizacji, przebiegu i zaliczania praktyk zawodowych, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku.
5. Charakterystyka profilu działalności instytucji, z którymi jednostka współpracuje w realizacji programu studiów, a w szczególności tych, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku (w formie elektronicznej).
6. Wykaz najważniejszych osiągnięć naukowych/artystycznych (publikacji, patentów, praw ochronnych, realizowanych projektów badawczych), których autorami/twórcami/realizatorami lub współautorami/współtwórcami/współrealizatorami są studenci ocenianego kierunku, a także zestawienie ich osiągnięć w krajowych i międzynarodowych programach stypendialnych, krajowych i międzynarodowych i konkursach/wystawach/festiwalach/zawodach sportowych z ostatnich 5 lat poprzedzających rok, w którym prowadzona jest wizytacja (w formie elektronicznej).
7. Informacja o zasadach rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie i studentów oraz sposobach pomocy jej ofiarom.
8. Informacja o ocenach/akredytacjach kierunku dokonanych przez instytucje zagraniczne lub inne instytucje krajowe oraz opis działań naprawczych i doskonalących podjętych w odpowiedzi na zalecenia tych instytucji (w formie elektronicznej).

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów

uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

UNIWERSYTET ŚLĄSKI W KATOWICACH